

Республикалык жас акындар
мүшөйрасынын үздік
өлеңдөр жиналы

Республикалык жас акындар республикасынын үздік өлеңдөр жиналы

«АЛАШ МӘДЕНИЕТІ» ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ

**РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЖАС АҚЫНДАР
МҮШӘЙРАСЫНЫҢ
ҮЗДІК ӨЛЕҢДЕР ЖИНАҒЫ**

Өлеңдер

Атырау-2019

ӘОЖ 821.512.122
КБЖ 84 (5 Қаз) -44
Р 40

Р 40 РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЖАС АҚЫНДАР МҮШӘЙРАСЫНЫҢ ҮЗДІК
ӨЛЕҢДЕР ЖИНАҒЫ. –Атырау, 2019. -174 бет.

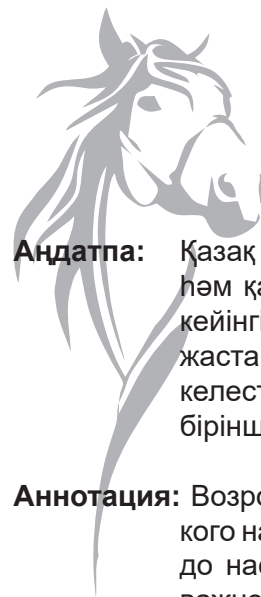
ISBN 978-601-7558-75-8

Бұл кітап, 2019 жылы өткен «Мүшәйра» Республикалық жас ақындар байқауының іріктеу кезеңінен топ жарып, еліміздің түкпір-түкпірінен келген 50 жас ақынның Қазақстандағы жастар жылына арнап, жүрек сырын, жан тебіреністерін ақ қағазға өлең етіп мөлдіретіп түсірген туындысы мен өз шығармашылығынан бір өлеңін қоса жасақтап, қалың алаш қауымына ұсынылған өлеңдер жинағы.

ӘОЖ 821.512.122
КБЖ 84 (5 Қаз) -44

ISBN 978-601-7558-75-8

© "Алаш мәдениеті" қоғамдық қоры, 2019

ӘСЕТ АҚЫЛЖАНОВ

Аңдатпа: Қазақ елінің жастарының бойындағы намыс, жігер һәм қайраттылықты ояту. Бізге дейін және бізден кейінгі жандардың үмітіне селкеу түсірмей, қазіргі жастардың жауакершілкті сезінуімен қатар, бәсе-келестік қабілетін жоғары деңгейде ұстап, білімнің бірінші орында екенін түсіндіру.

Аннотация: Возродить честь, силу и мощь молодежи казахского народа. Оправдать надежду тех которые были до нас и будут после нас, разъяснить молодежи важность ответственности, конкурентоспособности и первостепенности знания.

Abstract: To revive the honor, strength and power of the youth of the Kazakh people. To justify the hope of those who were before us and will be after us, to explain to youth the importance of responsibility, competitiveness and the priority of knowledge.

* * *

Көзімнің жылу беріп оты көпке,
Өшіре алмас не тұман, не түнек те.
«Шығаршы» деп жатқандай соққы беріп,
Жұдырықтай жүрегім көкіректе.

Жібі болса бітеді инеге тіл,
Дәл осындай түсірді күйге не түр?!
Жұлқындырып бойымды бір керемет,
Тау қопарар құдірет билеп отыр.

Жас жігіттің жігерін құм етер кім?!
Санамды сергектікпен түнетермін.
Бұл өмірдің жұмағы – жігіттік шақ,
Мен дәл қазір жұмақта жүр екенмін!

Білімнен де мықты боп білектен де,
Сенімді ұялатам жүректерге.
Бәсекенің шебері атанамын,
Нық тұрып, белді буып күн өткенде.

Жасты көрсең ерінбе, жақ алауын,
Қадағала әр ісін саралауын.
Қарап қалса дүние бос кетеді,
Талаптанса жасайды қалағанын.

Ел ертеңі – жастарды қарт шыңдайтын,
Еңбегін ауаға бос қалт ұшырмайтын.
Ерікті азаматтар еленбейді,
Емендей бола алмаса шарт сынбайтын.

Мақсатқа жақындармын, ұзамаспын,
Мен жаспын белестерді жүз әрі астым.
Мағжанның сеніміне дақ түседі,
Есімін шығармасақ біз Алаштың.

Бұзылмай қаймағым да, қамалым да,
Қарсы тұрдым қайғы мен қара мұңға.
Білімді көтеремін көк төбеде,
Дұшпанның қалмау үшін табанында.

Өмірді жастар еді қалыпты өткен,
Біреуі Күн, бірі Ай боп жарық төккен.
Осы еді басты құрал – намыс, жігер,
Кешегі Қайраттардан қалып кеткен.

Ел дегенде көз жұмды алаңдап ер,
Көз жеткізгің келсе егер алаңға кел.
Бар әлемнің тетігі жас қолында,
86 жастарым соған дәлел.

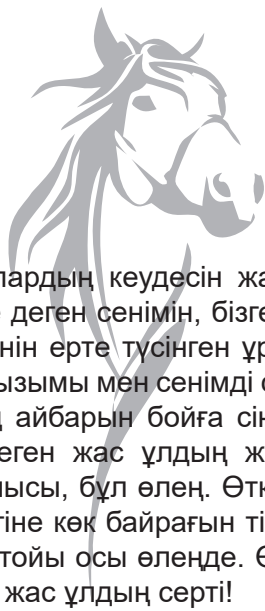
Нар атанға артқан соң елім жүгін,
Мәңгі арқалап өтемін сенім зілін.
Жастар жылы дегенің – менің жылым,
Жастар жыры дегенің – менің жырым.

Әлсіздіктің алмастан бағы байлап,
Күшті сарпы еліңнің қамын ойлап.
Жалғанды жалпағынан басу керек,
Жастықтың тұрған кезде жалыны ойнап...

Ауылым – алтын бесігім!

Шеңберге алмай сағынышымды құрсауғып,
Көңілім менің өмірін елдің тұрса аңдып.
Ауыл дегенде жанымды әуенге бір малып,
Жан-жағын нұрғып, маржанын төксін қыр сандық.
Ауылым десе тебіренемін кейде осы,
Арындап тілім, жалындап бүгін сөйлеші.
Еліктіреді ерікті мені сүйрелеп,
Ауылдың әсем, көз тартар көркем бейнесі.
Тату да төтті, бұзылмаған еш қаймағы,
Батырға батты, ақынға есіп айдары.
Көңілді көңіл, жанына рахат сыйлайтын,
Қайнары, тауы, жайнады тағы жайлауы.
Көрнекті ғалым, ақындар шыққан дуалы,
Отан деп шерткен жаһанға жеткен қыр әні.
Арманы асқақ, мұраты айқын ауылдың,
Шағын болған соң мерейі тасып тұрады.
Қызығы бітпес, мәре де сәре үй іші,
Тұрғындар үшін «ауыл өмірдің бейіші».
Қадірлі елге бір түп өсімдік аңқыған,
Қазақтар үшін жусан – туған жер иісі.
Көңіл мен жүрек, көрінген ниет ақ адам,
Мейірім, сезім жүректен елге тараған.
Түтіні түзу самауыр басып шөліңді,
Ас болар түйір пешіңнен шыққан табанан.
Зер салып тұрып қарасаң сырттан бақылап,
Қайталанбайтын көркем бейнелі атырап.
Қазақты әлемге танытқан қызбен қылықты,
Шаңдатқан ерді толғатқан алтын топырақ.
Жатсынбай бауыр, жылатпай жетім-жесірін,
Бөліскен әркез Жаратқан берген нәсібін.
Ұлтым дер ерді, жұртым дер қызды тәрбиелеп,
Тербете бергін өз құшағыңда бесігім!

РАМАЗАН БАУЫРЖАН

Аңдатпа: Бұл өлең ең көне ғасырлардың кеудесін жарып шыққан, бабалардың бізге деген сенімін, бізге деген үмітін ақтау керек екенін ерте түсінген ұрпақтың – бабаларға деген тағызымы мен сенімді серті іспетті. Ең ерте ғасырдың айбарын бойға сіңіріп, жаңа ғасырға атансам деген жас ұлдың жұдырықтай жүрегінің – бұлқынысы, бұл өлең. Өткенді ұмытпай, кемелді келешегіне көк байрағын тік көтеріп атанға хас ұланың атойы осы өлеңде. Өлең емес бұл өткенге берілген жас ұлдың серті!

Аннотация: Стихотворение о том, как важно вовремя пережить наследие предков, оправдать их надежды. Зов молодого ростка, корень которого глубока. Это путь в светлое будущее. Не стихотворение, а обещание молодого ростка!

Abstract: The poem about how important it is to adopt the heritage of ancestors in time, to justify their hopes. The call of a young sprout whose root is deep. This is the path to a brighter future. Not a poem, but a promise of a young sprout!

* * *

Ең көне ғасырдың бөрісі найзағай тілінде үн қатып,
Байғұздың зарымен меймезгіл күн батып.
Бабалар үні ғой көшпенді дәуірді аңсаған,
Жыр жазып, аламыз біз оны жұбатып.

Ең ескі жылдарды жұтамыз ақпарат көзі мен,
Солардан ауыр ой, қайғы шер сезінем.
Солардың үніне құлақ сап,
Бөрілік – өмірдің мұңымен көзілем.

Ең ескі айлардың түнектен түндігі серпіліп,
Бөрілер найзаға тілін де, мекенін сағынып келді ұлып,
күнәдан адағы кетеді.

Анамның сүтіндей кіршіксіз – дала сүт,
Оянды жадымда сәнбейтін мәңгі үміт.

Ең ескі күндердің бөрісі, кім еді?
Ұлтының ғұмыры ақ адал жүрегі.
Оймақтай ойыма иненің табындай,
«Бес арыс», «бәйтерек» ұлылар түнеді.

Ең жаңа ғасырдың тілін де ғарышта,
Аспан да, дала да сөйледі.
Ең ғажап түстерге боялды арудың көйлегі.
Құстар да сөйлетін боп алды, ұшпайтын
боп алды алысқа.
Теңіздей тербейтін боп алды сондағы, ой мені.

Ең жаңа жылдардың жаңару мәнісі не осы?
Қай жаққа апарар, салынған көп үйлер жол ұшы?!
Сендегі арманың, мендегі ойлардың жемісі,
Мысалы: Сарыарқа төсінде – Астана қонысы.

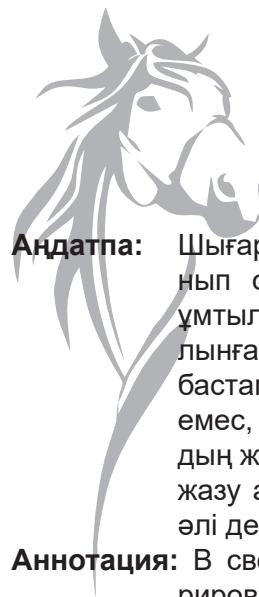
Ең жаңа айлардың, ең нәзік сағаттай бұлт көші,
Қазақстан көшеді жастардың тілімен.
Ғарышқа яки даму да жұрт демі.
Ғасыр да, жылдар да, он екі ай, күндер де,
Жастардың жаңару, жаңғыру нүктесі.

Ең жаңа күндердің қымыздай өлеңі осы еді.
Бақытты бағым да, ең ащы мұңым да бес елі.
Анамның сүтінде даламның киесі.
Бөлтірік дәуірім ең ескі ғасырға көшеді.

Ең ескі ғасырдың түндігі түнектен жабылып.
Ең жаңа ғасырдың түндігі жүректен ашылып.
Өмірге біз келдік бөлтірік бауырың,
Болармыз біздер де, бабамдай Хас ұлық.

* * *

Іңір.
Елес.
Ібіліс.
Көлеңкем,
Тыныстаған өз демім.
Күбірлейді...
Өзгеше бір күй кешіп,
Іңір мейлі,
Дұғасы да дуалы.
Жел – сыбызғы мұң,
Кеңістікте құс үні.
Өзен толқыны қайғылы ән,
Қар барқыт бұлттар ұсынып,
Жердің көзі – аспанға,
Моншақ-моншақ тамшысын ұшырып,
Ғаламға құлап әр күндер.
Мен мұң ішем тамшы толтырып алақаным.
Кермек-кермек ой жұтып,
Миымның қан тамырларында,
Күнәмнің дәрісі ішіліп.
Жүрегіме аққу ұя салмаған,
Қарға-ойым тәңірсіз шідерінен босанып,
Еркінмін, – деп кезеді, әзиз сабыр қанымда.
Алысқа қараймын бүркіт көзімен,
Томағамды алып,
Жанарымның от ізі табылмай...
Іңір.
Елес.
Ібіліс

ГҮЛДАНА БЕКБОЛАТ

Аңдатпа: Шығармада, қазіргі заманда біздер үшін жасалынып отырған мүмкіндіктердің көптігін көрсетуге ұмтылдым. Расымен де, «Жастар жылы» аталынған ағымдағы жыл – ел ішінде қаншама игі бастамаларға жеткізді. Өз ойымды тек биыл ғана емес, әуелден-ақ өсемін деген өрен үшін жағдайдың жан-жақтылығын еліміздегі бағдарламаларды жазу арқылы ашуға тырыстым. Жақсылықтардың елі де жалғасарына сенімдімін. Еліміз өсе бергей!

Аннотация: В своем произведении стремлюсь продемонстрировать изобилие возможностей, которые мы имеем сегодня. И этот год, «Год молодежи», принес много хороших инициатив по всей стране. Также раскрываю многогранные возможности государственных программ, направленных на развитие молодежи. Искренне верю, что благое дело продолжится. Желаю процветания нашей стране!

Abstract: In my work I strive to demonstrate the abundance of opportunities that we have today. And this year, the Year of Youth, brought many good initiatives across the country. I also reveal the multifaceted capabilities of state programs aimed at youth development. I sincerely believe that the good work will continue. I wish prosperity to our country!

* * *

Көр кеудені етер дейсің кім үлгі,
Тыңдатпаққа ұмтылсаң да үніңді?
Бұл заманда оқығандар – көшбасшы,
Озатын да, әр додада – білімді!

«Жастық шақ» деп жүрме текке, бозбала,
Ғұмыр бір рет берілетін аз ғана.
Болашаққа үнің жетсін үлгі етер,
Мақтанып айт, тарихыңды қозға да.

Бойжеткен қыз, бос әуреге құнықпа,
Лайланады сен арқылы тұнық та.
Ұрпағыңа сана бер деп сұрасаң,
Ата-бабаң, дәстүріңді ұлықта.

Ерме құрбым, арзан сөзге елеңдеп,
Жеткізеді мақсатыңа – өр еңбек.
Мағжан бабам айтпадыма әуелде,
Біз жайында «Мен жастарға сенем» деп!

Оқы. Ұмтыл. Ізден. Алға бас қадам,
Білім іздеп озуды ойла басқадан.
Өзге елмен терезені тең ұстап,
Сен арқылы шырқалмай ма, асқақ ән?

Алаңдатса «не болмақ?» деп ертеңің,
Бойыңызды жеңбеу керек келте мұң.
Отбасынан бастау алмақ Отан да,
Қамын ойла, өсіп-өнер өлкенің.

Болу үшін бізде бөлек жер, таңбам,
Әр бабамнан тектілікпен тер тамған.
Елдігімді айқындайтын әлемге,
Қымбат мәңгі – Әнұран, Ту, Елтаңбам!

Қалай дамып, өсем десең еркінде,
Көмек қолын созбайды екен, ел кімге?
Оқимын деп ұмтылғандар шет қалмай,
Білім алып жүрген жоқ па, «Серпінде».

Шет елде де ізденуді қаласақ,
Мүмкіндікті беріп қойған «Болашақ».
Өзгелерден бәсекеде озбаққа,
Жас өрендер, дара жүріп, дара шап.

Келешекке көрсетуге мәңгі үлгі,
Елімізді талайларға таң қылды.
«Достық жылын» жариялап Елбасы,
Тарих болып «жаңа есім» жаңғырды.

Мүмкіндікті құр жіберіп, тастауға,
Болмас сірә, игі бір іс ашпауға.
«Жастар жылы» аталынған «он тоғыз»,
Мың-мыңдаған жақсылыққа бастауда.

Әрбір қазақ, ардақты едің – еңселім,
Қайыспайтын, қиындық та келсе мың.
Кеуде керіп мақтанышпен арта алам,
«Мәңгілік ел» жастарына, мен сенем!

Күрсін жүрек!..

Жол жүрсең бәйек болып көз ілмейді,
Түн ауасын салқынын сезінбейді.
Қаяу салып алсақ та көңіліне,
Ботақаным, байлығым – өзің, дейді.

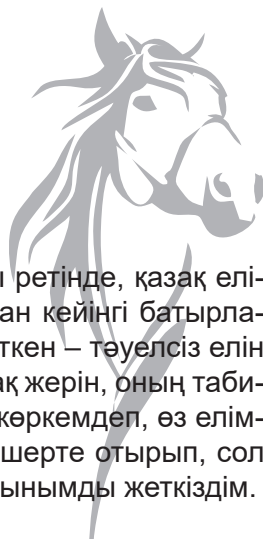
Аяулы ана..
перзенті дұғасында,
Қамқорлығын шынымен ұғасың ба?
Үйіңнен алыс ұзап бара жатсаң,
Анашым «аман бол» деп шығасың ба?

Бірден бір себепші жан күлгеніме,
Таң қалам, көңіл сырын білгеніне.
Еш себепсіз жадырап, шаттанады,
«Әкешім», деп еркелеп жүргеніңе.

Қос қанат, бақытымды тілеседі,
Осыдан махаббаттың гүлі өседі.
Үміттерін, мен ақтай аламын ба?
Күнде санам осы оймен күреседі.

Мазалай бер, орынды, күрсін жүрек,
Мендік көңіл бағалауды білсін, жүдеп!
Қабағыма қараған, не істей алдым?
«Анашым мен әкешім, күлсінші», деп?!.

АРУЖАН ДОСМАҒАМБЕТОВА

Аңдатпа: Мен бұл өлеңнің басты арқауы ретінде, қазақ елінің бұрынғы көрген азаптарынан кейінгі батырларымыздың бізге аманат етіп кеткен – тәуелсіз елін алып отырмын. Қазақ елін, қазақ жерін, оның табиғаты мен сұлулығын барынша көркемдеп, өз елімнің «патриоты» ретінде қалам шерте отырып, сол елде туылғанымға қатты қуанатынымды жеткіздім.

Аннотация: Свою поэзию посвящаю независимой стране, которую наши предки наследовали нам после пережитых бед казахского народа. Как «патриот» своего народа, восхищаясь казахским народом, казахской землей, ее природой и красотой, рад родиться на этой земле и посветить ей свои строки.

Abstract: I dedicate my poetry to an independent country, which our ancestors inherited from us after the experienced troubles of the Kazakh people. As a “patriot” of his people, admiring the Kazakh people, the Kazakh land, its nature and beauty, I am glad to be born on this earth and to shine my lines on it.

«Қазақ елі»

Азапқа толы қаншама күнді өткердік,
Қуаныш емес қасірет шерін көп көрдік.
Тәуелсіздікке қолымыз жетпей тұрғанда,
Заңына көніп өзге елге күң боп келдік.

Сол елдің енді жарлығыменде күн көрдік,
Не көрсек-дағы жұмылып бәрін бір көрдік.
Азаттық туын биікке бірге көтеріп,
Тәуелді ел-ек – Тәуелсіз ел боп үлгердік!

Бастысы сақтап, бабадан қалған мұраны,
Барлығы бірге бір шаңырақты құрады.
Қазақтай атын сақтаған – азат ұлдар,
Ал өткен күндер енді келместей құлады.

Бір елді сүйем – өзгеше өзге мекеннен,
Сүйгенім үшін өкінбей мәңгі өтем мен!
Ол елдің сондай адамдары да жайдарлы,
Сол елде тудым, өлгенше қызмет етем, мен!

Бір елді сүйем – таулары көкпен таласқан,
Көгінде жалау желбіреп әсем жарасқан.
Ол елде туған өкінбей еш адамзат,
Қазынасы бар байлығыменен бағы асқан.

Бір елді сүйем – сағынам алыс ұзасам,
Қайта көтерген биіктен, құздан құласам.
Көнемін мейлі, Жаратқан, барлық сыныңа,
Төзбеймін бірақ елімнен алыс сынасаң!

Бір елді сүйем – жоғалмас атасалты да,
Қадірлей білген сол салтын, мынау халқы да.
Ата-бабадан ұрпаққа мұра жалғасқан,
Дақ түсірмейік Қазақтың ұлы даңқына!

Ол елдің енді жігіттері бар темірдей,
Жеті атасын жетелей айтқан жеңілмей.
Ол елдің батыл, арыстандайын ұлдары,
Жеті қазына серігі болған серідей.

Ол елдің әсем, жібектей ару қыздары,
Ата-ана берген тәрбиелігін бұзбады.
Қос иығына төгілген қолаң бұрымы,
Сұлулығына талайлар жаны сыздады.

Ол елдің тағы суреттей алсам даласын,
Сөзіме сенбес, көзімен келіп қарасын.
Бұл жердің сұлу ауасы сондай ғажайып,
Табиғатынан жаныңа дауа табасың.

Бір елді суйдім – мәңгілік сүйіп өтемін.
Ол менің туған жүрегімдегі – Мекенім.
Қазағым менің – таусылмас сенің ғажабың,
Сол ғажабыңды өлгенше көріп өтейін!

Мен туған өлке – Мен жырлап өткен өлеңмен,
«ҚАЗАҚСТАНЫМ» – қазаққа қай жұрт тең келген?!
Елім деп сүйсем, ұлтаның сенің болғаным,
Мақтанып айтар жырым бол түспес төбемнен!

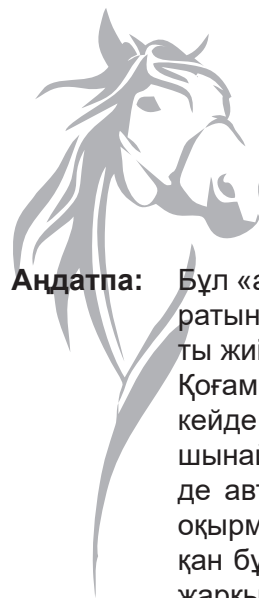
Туған өлкем – Жаңаөзен

Болашаққа оң жолмен бастап қадам,
Өзгелерге өз жерін таптатпаған.
Киелі туған өлкем – Жаңаөзенім
50 жылдық тарихы асқақтаған.

Сағынтып, кетсе жұртың жырақ сенен,
Иісіңді аңсап, мен бір-ақ келем.
Сенде өткен балдәурен, балалық шақ,
Артық болмас, десем де «жұмақ мекен».

Самғаймын құшағыңда қыраның боп,
Жайнаймын, жайраңдаймын жыр-әнің боп.
Туған жер бір өзіңе еркелеген,
Қабылда, бір перзентім, ұланым деп.

Сезініп жылуыңды күнде сенің,
Кей кезде аң-құсыңмен тілдесемін.
Жырақты сағыныштың жайын сезбей,
Мен сенің қадіріңді білмес едім!

АЙНҰР ДҮСЕНБАЕВА

Аңдатпа: Бұл «антидепрессант поэмасы» үнемі өзгеріп отыратын әлеммен араласып, стресс пен мазасыздықты жиі бастан кешіретін қазіргі жастарға арналған. Қоғам мен болашақ алдындағы мұндай қорқыныш кейде жастарға өздерінің әлеуетін ашуға және шынайы бақытты сезінуге кедергі келтіреді. Өлеңде автор адам бақыты туралы өзінің түсініктерін оқырмандармен бөліседі. Ностальгиямен қаныққан бұл жолдар оқырмандарды өмірдегі өздерінің жарқын сәттерімен байланыстырады. Оларды кездейсоқ болмыстың жағымды жақтарына назар аударуға шақырады. Бұл өлең өзін-өзі іздейтін жас, күш-қуаты мен креативті идеяларына толы және тек өздерін сезініп қана қоймай, сонымен бірге бұл бақытты басқалармен бөлісуге дайын жастар үшін өзіндік ескерту болып табылады.

Аннотация: Это «стихотворение-антидепрессант» посвящено современной молодежи, которая в настоящее время все чаще испытывает чувство стресса и тревожности, взаимодействуя с постоянно изменяющимся окружающим миром. Этот страх перед обществом и будущим порой мешает молодым людям в полной мере реализовать свой потенциал и почувствовать себя по-настоящему счастливыми. В стихотворении автор делится с читателями своим пониманием человеческого счастья. Эти строки, пропитанные ностальгией, ассоциируются у читателей с их собственными яркими моментами из жизни, невольно призывая их фокусироваться на положительных аспектах своего существования. Это стихотворение является своеобразным напоминанием для молодых людей, находящихся в поиске себя, о том, что они юны, полны сил и творческих идей, и готовы не только самим испытать, но и поделиться этим счастьем с другими. И

главное здесь- не бояться жить, ведь пока ты жив, многое можно изменить в лучшую сторону, и возможно даже и весь мир.

Abstract: This “antidepressant poem” is dedicated to modern youth, who are now increasingly experiencing feelings of stress and anxiety, interacting with a constantly changing world. This fear of society and the future sometimes prevents young people from realizing their full potential and feeling truly happy. In the poem, the author shares with readers his understanding of human happiness. These lines, saturated with nostalgia, are associated with readers with their own bright moments in life, involuntarily urging them to focus on the positive aspects of their existence. This poem is a kind of reminder for young people who are searching for themselves that they are young, full of strength and creative ideas, and are ready not only to experience it themselves, but also to share this happiness with others. And the main thing here is not to be afraid to live, because while you are alive, much can be changed for the better, and perhaps even the whole world.

«Счастье в мелочах»

Справляясь с мыслью бешеным потоком,
Дней нашей жизни останавливая ритм,
Я в тихом уголке засяду ненароком,
И для тебя сложу я пару новых рифм.

Про то, что и находят, и теряют,
Про то, что в глубине души хранят.
Про то, что люди счастьем называют,
Про то, что значит счастье для меня.

Я думала, что счастье – лишь однажды,
Оно нас ждет там где-то впереди,
А за страданий и мучений выдох каждый,
Нас свыше кто-то щедро наградит.

И потому боролись, что есть мочи,
За счастье, что нас ждет в конце пути.
За счастье, что любой из нас захочет,
В жизни своей когда-то получить.

В смиренных дней рутине утопая,
Теряясь в поиске себя и славы,
Мы жили так, наивно полагая,
Что счастье обожжет внезапной лавой.

Настанет долгожданный миг, и сразу
Ворвутся в бренный мир цветные краски,
Раздастся пенье птиц, как по приказу,
И запоем с ними душа, как в сказке.

Однако, сказок в жизни не бывает,
И ничего не знаем мы с тобой о счастье,
Оно «единожды и навсегда» не наступает.
Оно не может нас настигнуть в одночасье.

Оно всегда ютится с нами где-то рядом,
Не так его и просто замечать,
Смотря на жизнь угрюмым, хмурым взглядом.
Запомни, милый, счастье – в мелочах.

В мелодии, что вечно на повторе,
В любимой книге, перечитанной вчера,
В таком далеком, но прекрасном синем море,
И в солнце, вновь светящем нам с утра.

В кристальном, долгожданном первом снеге,
В руке, что держит терпкий черный чай,
В воскресного утра привычной сонной неге,
Запомни, милый, счастье – в мелочах.

В пути неблизком до родного дома,
Уснуть блаженно на чужих плечах,
В семейной встрече светло-радостной истоме.
Запомни, милый, счастье – в мелочах.

Порою в этих скучных школьных буднях,
В размеренном мурлыканье кота,
В январских, самых сильных зимних студнях,
Что согревает наших близких теплота.

В порыве ветра, что ласкает твою кожу,
И в звонком смехе всех твоих друзей,
В слезах победы явно видно тоже,
Скрыто счастье твоей жизни дней.

И в первом, сокровенном том признании,
В касании робком, будто невзначай,
И в самом первом, но волнующем свидании.
Запомни, милый, счастье – в мелочах.

И в россыпи прекрасных звезд на небосклоне,
И в важном слове, тихо сказанным тобой,
И в стуке сердца томно-нежном тоне,
И самом сердце, что заполнила любовь.

В твоей улыбке, что вокруг все осветляет,
Пусть в безразличных, но таких родных очах,
Плевать на то, что сказок не бывает,
Запомни, милый, счастье – в мелочах.

Быть может, не богаты мы, но все же,
Способны создавать мы и творить,
И если захотим, то вместе сможем,
Мы в мире этом что-то изменить.

Мы молоды, сильны и полны страсти,
Полны глубоких и блистательных идей.
И счастье в том, чтоб стать причиной счастья,
Причиной счастья для других людей.

Meet you under a leaf-fall...

Гони смертельную тоску с души долой,
Оставь дела, что так тебя тревожат,
И просто выйди погулять со мной,
Почувствуй первый холод осени на коже.

Будем бродить с тобой по улицам вдвоем,
Топтать сырую землю под ногами.
Давай с тобой промокнем под дождем,
Сбежим вслед за осенними ветрами.

Давай стоять с тобой под кронами деревьев,
Одетых в самый лучший свой наряд,
Давай научимся с тобой любить и верить,
Давай в душе своей устроим листопад.

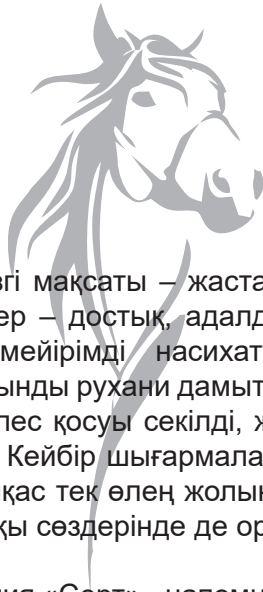
Избавимся от тягот и мучений,
Свежий октябрь вдохнем в полную грудь.
И не оставим больше места сожаленьям,
О том, чего не в силах мы вернуть.

И пребывая в легком восхищении,
Давай смотреть как листья в воздухе кружат,
Туманным вечером пойдем встречать осенний,
Волшебный и чарующий закат.

Здесь небо – словно огненное пламя,
Что тонет в море дивной красоты.
Завороженный весь, и затаив дыханье,
На чудо света молча смотришь ты.

Над головой, крича протяжно, летит стая,
Свободных, вольных перелетных птиц.
Если замерз – зову на чашку чая,
И новой книги несколько страниц.

Ты говорил, что больше любишь лето,
Жил прошлым, грезил будущим не раз,
Но понял ты сегодня – в жизни этой
Нет лучше времени, чем «осень» и «сейчас».

Аңдатпа: «Серт» туындысының негізгі мақсаты – жастарға тән болуы тиіс игі қасиеттер – достық, адалдық, қайсарлық, ризашылық, мейірімді насихаттау. Жастар жылының қазіргі буынды рухани дамытуына өз шаралары арқылы үлес қосуы секілді, жыр да жастарға ой салуы тиіс. Кейбір шығармаларының ерекшелігі – көркем ұйқас тек өлең жолының соңында ғана емес, бастапқы сөздерінде де орайластырылған.

Аннотация: Основная цель произведения «Серт» - напомнить молодому поколению о правильных качествах, таких как, дружба, честность, смелость, благодарность, доброта, которыми должны руководствоваться молодежь. Стихотворение стремится достучаться до сердец молодежи, как и мероприятия Года молодежи, нацеленные на духовное развитие поколения. Особенность некоторых произведений заключается в том, что художественная рифма находится не только в конце стиха, но и в его начальных строках.

Abstract: The main goal of “Sert” is to remind the young generation of the right qualities, such as friendship, honesty, courage, gratitude, kindness, which young people should be guided by. The poem seeks to reach the hearts of youth, as well as the activities of the Year of Youth, aimed at the spiritual development of the generation. The peculiarity of some works is that the artistic rhyme is not only at the end of the verse, but also in its initial lines.

Серт

Тәуір неткен сәби шақтың әлемі –
Ауылда өткен балалықтың әлегі.
Бар кезеңде табылатын қасымнан,
Жар дегенде жалғыз досым бар еді.

Тағдыр берген ең бір жақын ұл еді,
Сол күндерден есте бір жайт жүр еді.
Белгіленген санада бір оқиға,
Елжіреумен еске алатын үнемі.

Хабарлап ұл көрші бірде кешқұрым,
Сабап жатыр біреулер, деп естідім.
Аядай-ақ алаңқайда үш бұзық,
Аямай-ақ өзгертіпті кескінін.

Төбелестің үйірі еді-ау еріктің,
Ерегестің тура үстіне келіппін.
Тентектіктің жібін үзбей жүрген ұл,
Еркектіктің мәнін сол күн, мен ұқтым.

Әр тілде бір боқтап-соқтап ақырдым,
Әркімге бір, таяқ ұстап атылдым.
Айқай демеп, сес болады қашанғы,
«Ойбай, көмек!» деп адамдар шақырдым.

Бір ерінді ұмтылғанша тұсап қап,
Білегімді тіліп кетті пышақтап.
Қолға басын қойып, сертім сенмен деп,
Сонда досым жылай берді құшақтап.

Ескерді ме, тұрарымды ерлерше,
Сескенді ме, алысар деп өлгенше.
Бір кем жері, тайып тұрды үшеуі,
Үлкендері ауыл жақтың келгенше.

Бұл да кетті. Адастырды келешек,..
Жылдар өтті, басталды өмір ересек.
Осындайда мен қол үздім досымнан,
Досым қайда? Ол жайлы бір көп өсек...

Парыз күші ата-анама өтелді,
Маңыздысы – қидырдым ақ некемді.
Көңілдегі сағынышым болмаса,
Өмір мені көп белеске көтерді.

Аландатқан уайымына түстім бе?
Жаман жатқам. Сонсоң көрдім түс бірде.
Өңін жұмбақ маған бұрып, досым тұр,
Қолын бұлғап аппақ төбе үстінде.

Енді нетем? Ертеңіне сол түстің,
Белгі ме екен, аяқ асты морт ұштым.
Жүрек екен! Жүрек екен, ұстаған!
Біледі екем... Ақыр жақын... Сор құштым.

Жарық дермін... Бір сәуле бар таң ата.
Анық көрдім. Аурухана. Палата.
Әбігер тұр. Жанары мұң жанжарым.
Дәрігер тұр маған жүзін қарата:

– Жата бермей, өмір – режим қосыңыз!
Қатал ердей келді ескі досыңыз.
Тұнған ине, шүмек, дәрі денеңіз.
Мұңды, әрине... Бірақ ұзақ көшіңіз.

Жаман боп қап... жүрек дерті ең арғы...
Маман тоқтап, бір күрсіне демалды.
– Шыңдаған-ау, өмір қайсар болуды,
Тыңдамады-ау... кісіні айтам, мен әлгі...

Туады екен мұндайлар да... Тосылам...
Шығады екен, мұндай да адам досынан.
Егер түнде жаңа орган таппасақ,
Жедел түрде тура келді осыған.

Деген еді: «Түсін, мейлі түсінбе,
Ең ерегі – достық фәни ішінде...
Қалады әлі... Оныкі өмір... Сертім бар.
...Балалары, сүйген жары үшін де».

* * *

Бұлай кел деп айтып па едім, ұланым?!
Құдай... Мен, деп неге өзің құладың?
Жаным олай қиналмаған секілді,
Өрі қарай тыңдай алмай жыладым.

Құдай!
Менмін пендең сенің.
Кеш ұдай!
Жылай бердім... Жылай бердім осылай....
Білегімді жарып шыққан қан үшін,
Жүрегіңді жұлып берген, досым-ай!

Пенде күннің жалған екен барлығы,
Енді өмірдің екі еселік бар жүгі.
Мұң-сыр жатқан, тылсым жатқан естимін,
Дүрсіл қаққан жүрегіңді әр күні...

Аңдатпа: Өлең қазіргі жастардың қоғамдағы орны, ішкі сезімдері жайлы жазылған. Өлеңде жастарға артылып отырған үлкен сенімнің олар үшін маңызы, ерекше рух беретін әсері айқын көрсетілген. Әр жалын жастың бойында қайнап жатқан қаны, кіршіксіз таза жаны мен асқақ армандары бар және олардың орындаларына үлкен сеніммен қарайды. Автор сол сенімге жастардың қаншалықты жауапкершілікпен қарайтынын жеткізгісі келеді.

Аннотация: Стихотворение описывает значение современной молодежи в обществе. Также указывает, что великая вера, которая существует в молодых людях, имеет для них жизненно-важное значение. У каждого из них есть свои мечты и надежды, и огромная вера в их осуществление. В этой связи, автор хочет донести каждому их ответственность перед своей верой в будущее.

Abstract: The poem describes the meaning of modern youth in society. It also indicates that the great faith that exists in young people is vital to them. Each of them has their own dreams and hopes, and a great faith in their implementation. In this regard, the author wants to convey to everyone their responsibility to his faith in the future.

Сенім

Мен неге жиі асыға берем?
Сезімдерімді жасыра берем...
Алып-ұшқан ақ көңілімменен,
Баянсыздыққа бас ұра берем...

Қолымда барды досыма берем,
Достарым көп деп тасына берем.

Аңғалдық па екен... көрінген жанға,
Несіне сонша шашыла берем?..

Сырын айтқанға жанымд(ы)-ай берем,
Өзгенің жайын уайымдай берем.
Мұңын айтқанға «тәубе» үйретіп,
Өзімді дана, ғалымдай көрем...

Бір ауыз сөзге барымдай сенем,
Жалғанды шындай қабылдай берем.
Бір жанды үнсіз ұната қалсам,
Көктегі жетпес айымдай көрем.

Жаныма жайлы достарды көрем,
Көздері отты жастарды көрем.
Даладайын кең көңілдерінен,
Тұп-тұнық, шексіз аспанды көрем.

Біздерге деген сеніммен келем,
Адамдық ізгі жолыммен келем.
Елімнің алды жастар ғой деген
Елбасы берген демеумен келем.

Жастар жылында жаңғырып көнем,
Тұла-бойымнан тасқын күш сезем.
Жырымды оқыған әрбір жалын жас,
Үлесіңді қос, үміт зор сенен.

Бейбіт көгімнің күнінен күлген,
Жалынды жастың нұр жүзін көрем.
Жастар жылында жарқырап жанар,
Алтын жұлдызы барына сенем.

Әр жақын жанның жанына енем
Ешбір себепсіз тек жақсы көрем.
Мендегі шексіз сенімдерді де
Бағалайтын жан барына сенем!

Ақ бұлттар

Самал жел тербеп, үдере көшкен ақ бұлттар,
Мен туған ауыл, сары-ала шағыл көрдің бе?
Сарғайып әркез ботасын күтіп, ол тұрар,
Сағына айтқан сәлемін алып келдің бе?

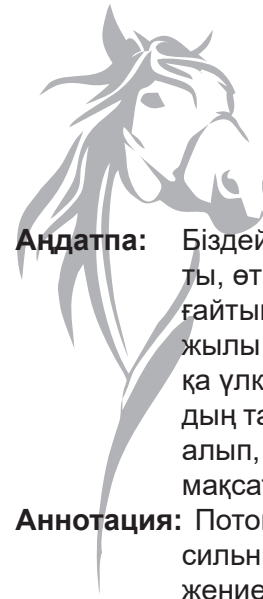
«Желсіз түнде жарық ай» деп, бір ән салсам,
Қойнында аунаған сайларым еске оралар.
Әлдебір әсем табиғат көріп тамсансам,
Аядай ауыл елестеп, көзден жоғалар.

Жармасып алып өзіңмен ұшып барар ем,
Көзіме жақын, қол жетпес, бірақ, биіксің!
Туған жерімнің бауырына барып қонар ем,
Қиялдай берсем, арманы құрғыр биік тым.

Сарғайған сағым сағынышым боп қаларсың,
Түсіме еніп, жаныма демеу боларсың.
Еске алған шақта көзімнен аққан мөлдір мұң,
Ақ тамшы болып, туған жеріме тамарсың.

Сенің көшіңе шекара шектеу бола алмас,
Биік таулар да, орман мен тоғай, көл тегі.
Сағыныш әннің куәсі болған самал жел,
Мен өскен әсем ауылға сені ертеді.

Жырымды менің ақ қойыныңа салып ал,
Бүгін, не, ертең... Әйтеуір бір күн жетерсің!
Туған ауылдың өзенін, сайын, көк тасын,
Ботасы жазған ән-жырдан хабарлы етерсің.

АРАЙЛЫМ ЕРУБАЙ

Аңдатпа: Біздей батыр әрі ақын халықтың ұрпағы да өр рухты, өткір мінезді болуы тиіс. Себебі, тектілікті жалғайтын – сол Жас ұрпақ. Биылғы жыл – Жастар жылы. Сондықтан мен бұл өлеңімді саналы ұрпаққа үлкен ой тастамақ ниетпен жаздым. Халқымыздың тағылымын бойымызға сіңіріп, өткеннен өнеге алып, болашаққа қарай қадам басу – ендігі біздің мақсатымыз!

Аннотация: Потомки батыров и акынов, также должны быть сильны духом. Так, молодежь является продолжение их пути. Этот год- Год молодежи. Поэтому посвящаю свое стихотворение светлой молодежи в надежде пробудить в них силу духа предков. Прислушаться к истокам, перенять хорошее, стремиться к светлому будущему и есть наша цель.

Abstract: The descendants of the batyrs and akyns should also be strong in spirit. So, youth is a continuation of their journey. This year is the Year of Youth. Therefore, I dedicate my poem to bright youth in the hope of awakening in them the strength of the spirit of their ancestors. To listen to the origins, adopt the good, striving for a brighter future is our goal.

* * *

Дүниенің маздататын жалынына,
Халқым – қайсар, тарих – тұнған танымына.
Тектіліктің тегеурінін балқытумен,
Ұрпағының құя алатын қалыбына.

Тайғақ ғұмыр өтті талай, ал бүгін,
Сабақтадық шежіренің әр жібін.
Жаңа тарих 91-де басталған,
Ғасырлардың артқа тастап бар жүгін.

Шыңын басып асулар мен асқардың,
Келді кезең елді алға бастар күн,
Ел ертеңі Елбасымыз айтқандай,
Қолында ғой тек білімді жастардың.

«Туған елді көркейту», деп, басты арман,
Осы сөзбен әр күніміз басталған.
Биылғы жыл – Жастар жылы, сол себеп,
Күтіледі үлкен үміт жастардан.

«Қой, жастар күн болды ойланарлық,
Білім, әдет, ақылды ойға аларлық».
Жалғатып Шәкәрімше жырымды осы,
Шабыт мені шаттандырып қойғаны анық.

Ал ендеше, жалындаған жастарым,
Ұмытпайық, өмір деген – қас қағым.
Әрбір ұрпақ қайта жазып шығатын,
Кел, жазалық, бұл дәуірдің дастанын.

От ұшқындап жайнап жүрер жанары,
Ең алдымен ұрпақ болғын саналы.
Барлығымен тату болып әр уақыт,
Еңбек етсең, бағың сонда жанады.

Содан кейін, бақытыңды үрлетпе,
Ұлтжанды бол, намысыңды кірлетпе.
Өзге тілдің барлығын да біліп ал,
Ал, бірақ та, өз тіліңді – құрметте!

Және тағы, білім – көпір өте біл,
Арманыңа мақсат қойып, жете біл.
Кітабыңды серік ет те жаныңа,
Отаныңа адал қызмет ете біл!

Бойыңдағы ашуыңды құрықта,
Иманыңды жүректегі суытпа.
Тарихыңды тамырынан таңбалап,
Қазағың мен Абайыңды ұмытпа.

Тәңір бізге ең жақсыны береді,
Арыстандай айбаттымыз себебі.
Елді ертең гүлдендірер әлі деп,
Мағжан ата біздерге әркез сенеді.

Сондықтан да бар асудан асайық,
Құр мақтанға есірмейік масайып.
Ел ертеңі жарқын болсын десек біз,
Болашаққа – бірге қадам басайық!

Ер Түркінің астанасы – Түркістан!

Алты Алашым арқауы даңқ пен жырдың,
Мұрагері бола білген бақ пен нұрдың.
Ақтарсақ, көне тарих шежіресін,
Қазағым сарқыты екен сақ пен ғұнның.

Қолында найза, қанжар, алдаспаны,
Бәрі бауыр, туыс болып қандастары.
Бумын, Білге, Күлтегін батырлардай,
Бұл қазақ – Ер Түркінің жалғасқаны.

Хандығымен бөлініп жеке кеткен,
Алтай менен Атырауды мекен еткен.
Бұл қазағым себебі, текті халық,
Салт-дәстүрін берік ұстап, бекем еткен.

Татулықтың тұғырына байланған,
Сол қазақтың тірегіне айналған.
Көне шаһар, құтты мекен – Түркістан,
Әулиелер ордасы боп сайланған!

Аман қалған талай тартыс, қырқыстан,
Өн бойына жыр менен нұр, сыр құшқан.
Көк бөрінің қайсар рухы туғаннан,
Түркілердің төрі болған Түркістан!

Ер Түркінің орталығы бола білген,
Таңбаланған тарихтың жолағымен.
«Шавғар», «Яссы» аталған Түркістаным,
Орналасқан «Жібек жолы» торабымен.

Әр тарихтың түбінде мәселе бар,
Әр дәуірде жазылған пешене бар.
Бұл шаһарда Яссауи бабаға арнап,
Өмір Темір салдырған кесене бар.

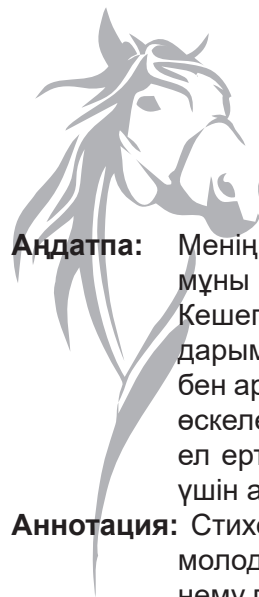
Сан ғасырлар өтпеген-ау текке осы,
Ұлт, болашақ, ұрпақ үшін серт те осы.
Киелілік мекені ғой – Түркістан,
Түркілердің ол – екінші Меккесі!

Уақыт сырғып, батар түн де, атар таң,
Бұл Түркістан қалған емес қатардан.
Есім ханның ескі жолы кезінен,
Қазағымның астанасы аталған.

Ақыл жастан шығады, асыл тастан,
Тұла бойы жазылған ғасыр дастан,
Бұл Түркістан тірегі түркі менен,
Алты Алаштың барлығының басын қосқан!

Бұл өлкеде қазақ ғұмыр сүргеннен,
Бөгенбайдай батырлары ерленген.
Есім, Тәуке, Хақназар, Абылайдай,
Ұлылар да осы жерде жерленген.

Ескілік шежіремен таралады,
Жауласа да көне тарих сананы әлі.
Бұл Түркістан бүгінгі азат күнде,
Оңтүстіктің орталығы саналады.

НҰРСҰЛТАН ӘБЖАНОВ

Аңдатпа: Менің бұл жастар туралы өлеңімнің негізгі мазмұны жастарымыздың ауызбіршілігіне құрылған. Кешегі өткен хандарымыз бен билеріміздің, ақындарымыз бен абыздарымыздың, асылдарымыз бен ардақтыларымыздың жолын жалғайтын бүгінгі өскелең ұрпаққа үндеу. Жердің де, елдің де иесі ел ертеңі болған жастарға қашанда ел болашағы үшін аянбау керектігін насихаттау.

Аннотация: Стихотворение повествует о важности единства молодого поколения. Это обращение к сегодняшнему поколению наших былых ханов и бийев, поэтов и мудрецов, благородных и уважаемых предков. Наше молодое поколение наше продолжение, будущее.

Abstract: The poem tells of the importance of the unity of the younger generation. This appeal is to the current generation of our former khans and Biyi, poets and sages, noble and respected ancestors. Our young generation is our continuation, the future.

* * *

Ашылды бүгін ашулы болған қара аспан,
Күн болды міне Қазаққа Құдай қарасқан.
Нықтап ал енді табаның тиер жеріңді,
Ұлына «Алаш» адалдық қана жарасқан.

Жаланың дерті жайлаған мынау тірлікте,
Жол қалай табам, деп, сірә бауыр дүрлікпе.
Бауырмал бол да, өзіңнен баста барлығын,
Өмірдің мәні, өмірдің сәні бірлікте.

Кемелді кеме жүзетін алда ақ айдын,
Аманат іске, қиянат жасар тағы-ай кім?
Ұрпақтар бізбіз – Хан Аблай аңсаған,
Артқыға қалған аманат сенсің Абайдың.

Жалыны өртеп жалғыз да шапқан мыңға да.
Жастыққой шіркін шыдайтын талай сынға да.
Ойратқа кеше ойран салғанда өзіңдей,
Арыны қатты, жау жүрек болған мың бала.

Жолбарыс жүрек, бойында намыс тасыған,
Көргенде дұшпан мысынан бірден жасыған.
Қайраты қатты қазақтың қайсар жастары,
Аяған емес адал ниетін досынан.

Келешек жастар келелі сөзден от алған,
Еңсесі биік, тұлғасы таудай от арман.
Мақамы басқа, мақалға сөзі айналған,
Мағжан сынды марғасқалардан бата алған.

Махаңдар бастап Мұхаңдар қосқан үлесін,
Жалғастыр енді ақиқат жырдың күресін.
Бауырға жұмсақ Бауыржан бабам айтқандай,
Жастық дегенің, жастық дегенің – ұлы есім!

Шыңына шығып ақиқат деген шатқалдың,
Сыйласын өмір сыры кетпейтін шақтар мың.
Бүгінгі ұрпақ қорғалған қанды табысы,
Қырық бірдегі атылған барлық оқтардың.

Аралай келіп ойымның қабат қатпарын,
Азаттық болды ар ожданыммен тапқаным.
Жаратқан өзі болашақ ісін жарқын ғып,
Бәйгеден келсін Алаштың ұлы аттарың,

Тарылған пиғыл табанмен таптап езілсін,
Өр түнде көңіл ертеңімді ойлап көз ілсін.
Көкбөрі сынды жол баста жастар ендеше,
Отанға деген адал бір ісің сезілсін.

Сұрамас сенен атақ пен мәнсап, күн, айды,
Білінбес тірлік білдіртпей ғана сынайды.
Өз елім деген өшпейтін өршіл рухпен,
Отаның сенен адалдық қана сұрайды.

Сен кімсің, өзі?

- Сен кімсің, өзі?
- Мен, Қазақпын – жұлдызы жарқыраған,
Бастау алған шындықтан сарқырамам.
Қыйын-қыстау заманды бастан кешіп,
Жоқ болатын сәттерден бар құраған.

- Сен кімсің, өзі?
- Мен, Алашпын – бөріні байрақ еткен,
Қара жер деп, қанжарын қайрап өткен.
Тәңіріне риза дегенмен де,
Тарамдалған тар жолын тайғақ еткен.

- Сен кімсің, өзі?
- Мен – тұлпармын тұяғы тасты жарған,
Бір жағадан бірлікте бас шығарған.
Ақыны мен әншісі қатар жүрсе,
Құстың мұңын естіртер саз шығарған.

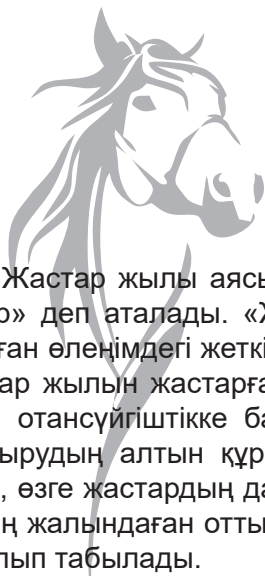
- Сен кімсің, өзі?
- Мен – күйшімін сыр төккен шанағынан,
Қолда барын аямас қонағынан.
Еркіндікте қанатын кеңдей жайып,
Ен даланы аңсайтын бала қыран.

- Сен кімсің, өзі?
- Мен, Алатау басынан қар кетпеген,
Қыздан иба, ұлынан ар кетпеген.
Қас батыры қасқайып атқа қонса,
Сұсынан-ақ сескенді жау беттеген.

- Сен кімсің, өзі?
- Мен, жусанмын – иісі бұрқыраған,
Төрт түлігім даламда шұрқыраған.
Мен Абаймын, Бауыржан, Махамбетпін,
Темір қазық жастанып жыр құраған.

- Сен кімсің, өзі?
- Мен, Қазақпын – мейірлі жүректі ұғар,
Жігіттері шетінен білекті нар.
Жасқануды білмейтін балалары,
Жауына да жақсылық тілеп тұрар.

АЙБЕК ӘБІЛҚАЛЫМ

Аңдатпа: Мен, Әбілқалым Айбек – Жастар жылы аясында жазылған өлеңім «Жастар» деп аталады. «Жастар» тақырыбында жазылған өлеңімдегі жеткізбек ойым, жастық жігер, жастар жылын жастарға сезіндіру арқылы жастарды отансүйгіштікке баулу. Ел-халқының санын арттырудың алтын құрсағы жастар екенін өз санамма, өзге жастардың да санасына жеткізу. Жастықтың жалындаған отты шағын өлеңмен үндестіру болып табылады.

Аннотация: Я, Әбілқалым Айбек своим стихотворением «Жастар», призывая молодое поколение мотивироваться своей молодостью, чувством патриотизма, энергичностью, считаю своим долгом донести им их миссию. Так сказать переплетение пылающей молодости с поэзией.

Abstract: I, Abilkalym Aybek, with my poem “Zhastar”, urging the younger generation to be motivated by their youth, a sense of patriotism, energy, I consider it my duty to convey their mission to them. So to speak, the interweaving of glowing youth with poetry.

Жастар

Жастар, жастар, дәуірлес замандастар!
Биылғы жыл біздікі қадам бастар.
Қариялар қуансын жас буынға,
Жалындайық жастықта адал, достар!

Жастар, жастар үйленсін үйлі болсын,
О, ғажап, отбасылық күйді көрсін.
Немересіз қалмасын ата-анамыз,
Келін түспей көзге жас үйірілмесін.

Жастық деген жарықтық шақ шытырман,
Жастық көңіл кірпияз баққа ұмтылған.

Жастық деген жарқ етер жайдың оты,
Күркіреген аспандай сәт жұлқынған.

Жастар, жастар жетілсін өркендесін,
Қабырғасын қазақтың көркемдесін.
Отан ана қойнында бағы ашылып.
Жанашыр баласындай еркелесін.

Жастығыңда жат шіркін шаршау деген,
Жазылуда жастықпен қанша өлең.
Кәрі отыр бір жылын алмастырып,
Бір күніне жастықтың алсам деумен.

Әсиет пен Қасиет

Тағдырдың тартқан талай ауыр сынын,
Өлеңмен шертем елім, дәуір сырын.
Күннің астын билеген қырандайсың,
Қолдағы қалам мендік қауырсының.

Сақ пенен Ғұнның ғұрпын дәріптеген,
Көктүрік – ер Түркіні жарық көрем.
Тасқа басып Түркінің төл таңбасын,
Тарихын жазды руна әліппемен.

Бұзылмай тектілігі бойындағы,
Ерлік пен ептілігі жойылмады.
Қара хан қасиетті Исламды,
Мемлекеттік дінім деп мойындады.

Даланың киесіндей Көктүрігім,
Дүбірлеткен әлемді өтті күнің.
Керей мен Жәнібек хан жаққан шырақ,
Ертүрік сенің жұғын тектілігің.

Қазақтың сүйрей білген көшін алға,
Қасым хан, Тәуке тосқан төсін жауға.
Тәуекел, Хақназарлар ұлттың бағы,
Танылған тұлғалықпен Есім хан да.

Шайқастан ұтылмаған Салқам Жәңгір,
Дұшпанын жұпынғанын талқандағыр.
Абылай, Әбілқайыр Жоңғар жолын,
Уақытқа ілестірмей арқандағыр.

Тарихты тыңдап рухың артар кәміл,
Ерлеген бабаң барда, тарқар ма жыр.
Жер деген ғаламшарда дараланған,
Алтын бір аралдайсың шалқарда бұл.

Хан Кене аңсап өлген азаттығым,
Махамбет, Исатай ғой қазақтығым,
Аштықтан қырылғанда қаны кеуіп,
Қазақтай көрді басқа азапты кім?

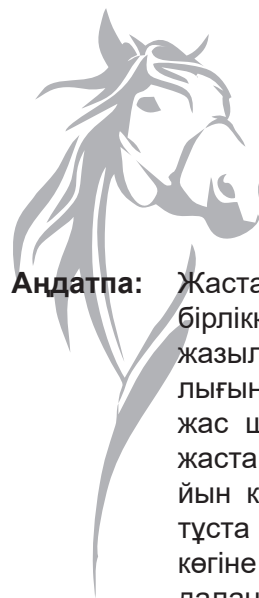
Бодандық құрық тағып мойыныма,
Құрта жаздат құл сана сойылы да.
Зарыққан заманада текті қазақ,
Тарихи сақынадан жойылды ма?

Сарқылмас жыр жолым бар айтар, менің,
Қайырылмасын қанатың, байсал елім.
Биіктік беделінде қалықтаған,
Қыранның құдіретіндей қайсар едің.

Көк майса шыққа бөккен жайсаң жерің,
Көк аспан көмкерілген шалқар көлің.
Егемен Қазақ елім ер бабаңның,
«Мен – мәңгі Қазақпын!», деп қайтар кегін!

Шарықта! Тайма қазақ бағытыңнан,
Бастағы құрық құрғыр ағытылған.
Бостандық арқасында бағындырар,
Белестер бар ғой алда әлі тұрған.

Ұрпағың ұрандасын еркінмін, деп,
Егемен елім дамы, шіркін, гүлдеп.
Тәуелсіз Қазақстан – жаса мәңгі!
Бірлікте – бесігіңді тербеп жұртым!

ДӘУЛЕТ ЖАДЫРАСЫН

Аңдатпа: Жастардың отансүйгіштік, патриоттық сезімін ояту, бірлікке, бауырмалдылыққа шақыру мақсатында жазылған. Осы өлең арқылы ұлтымыздың ұлылығын, қанымыздың тектілігін дәріптедім. Қазақта жас шағында-ақ ғасырға татитын ерлік жасаған жастар аз болған жоқ. Бәрімізде «ұлттың абыройын көтереміз» деген мақсат болуы керек. Осы тұста С. Торайғыров бабамыздың «Қараңғы қазақ көгіне өрмелеп шығып күн болам» деген сөзін пайдалануды жөн көрдім.

Аннотация: Предназначение его в пробуждении у молодежи чувства патриотизма, привитие любви к Родине, призвание к единству. Данным произведением выражаю дань величю и благородству народа. У казахского народа было немало представителей молодежи, которые в столь раннем возрасте совершали подвиги годные векам. Призываю стремиться к общей цели – поднятию духа народа. В этой связи сочту за честь завершить словами нашего предка С.Торайгырова «Буду светом озаривший сознания».

Abstract: Its purpose is to awaken a sense of patriotism among young people, instill a love of the motherland, a vocation for unity. This work expresses tribute to the greatness and nobility of the people. The Kazakh people had many representatives of youth who, at such an early age, performed feats worthwhile for centuries. I urge you to strive for a common goal - to raise the spirit of the people. In this regard, I consider it an honor to conclude with the words of our ancestor S. Toraigyrov «I will be the light that illuminates consciousness».

Отан иесі – Жас Ұрпақ

Еркіндік – елге Құдайдан келген асыл тақ,
Жанданып, жар сал жаһанға мынау, жас ұрпақ.
Егемен елдің тізгіні енді қос қолда,
Тәуелсіздігім қалмасын елді тосырқап.

Бабалар – батыр, балалық шағы өтпестен,
Отанның оты сөнбесін деумен от кешкен.
Аталы сөзді жасқанбай айтқан, аузында,
Аталар аз ба, ананың сүті кеппестен.

Татитын ерлік жасаған жас көп ғасырға,
Қазақтың сол бір тектілігі де осында.
Бергісін айтсам, ажалы келген Алаш деп,
Арғысын айтсам, баһадүр болған жасында.

Бабаның бізде басылмас оңай мысы бар,
Кернеген бойды Күлтегіндердің күші бар.
Ей, Жас Қазақ, жаның шыққанша кеудеңнен,
Байрақты қолға қысып ал!

Астасқан Көкпен, Таудан да біздер асқармыз,
«Қараңғы қазақ көгіне, күн болып сәуле шашқанбыз!».
Қабаған иттер қарайтып кеткен қанымды,
Абадан рухты Жастармыз!

Құдайға шүкір, Егемен елмін еркім бар,
Тәуелсіздікке тізерлеп берген сертім бар.
Қазақтың өзге жанашыры жоқ жаһанда,
Құдайдан ғана серпін бар, Құдайдан ғана серпін бар!

Көсіліп қазақ, ғаламнан кеңдік іздерміз,
Қасқыр халықпыз мекен іздеген түзден біз.
Отау иесі он үште болған бабамыз,
Отан иесі – Біздерміз!

Ақтарылу

Ана сенің балаң ойлы,
Ойсыздықты сүйетін.
Көңілі әппақ баладай-ды,
Қазір іші күйе кіл.

Алдырмайды теріске бой,
Қырсыққанда оң – шалғай.
Сенің ұлың періште ғой,
Перілігі дәл сондай.

Сендік ұлдың түйсігі бар,
Сүйсініп ал, анашым!
Жолы – түзу «қисығы» бар,
Жарасым, ә, қарашы?!

Сұрықсыздау түрім бүгін,
Сүйсінетін ұлың ем.
Жан-жүрегім жұлым-жұлым,
Пәк қалпымда туып ең.

Сері сынды сахнада,
Жерге түссе ел жерінген.
Сенің ұлың ақын, ана,
Адам болып көрінген.

Сәл құрметке ие бүгін,
Жыры болған соң ба, Ана?
Сені шексіз сүйеді ұлың,
Өзгермеген сол ғана...

АЙГЕРІМ ЖАЙЛИЕВА

Аңдатпа: Ақыл-ой, арманды ұштастырып талаптың тұлпарына қамшы басқан жастың алар мақсаты айқын болмақ. Өмір майданында күресе білсең, ілім іздесең бақытқа жетіп, ел алдында биікке шығарың анық!

Аннотация: Светлый ум и ясная мечта, верные спутники молодых на пути к цели. Одолев трудности жизни и познав знания, достигнешь высот!

Abstract: A bright mind and a clear dream, faithful companions of the young on the way to the goal. Having overcome the difficulties of life and knowing knowledge, you will reach heights!

* **

Лаулаған жалын, алаулап әр кез жанатын
Жалынның шоғы, жүректен орын алатын
Ғұмырда мынау, айналып келмес адамға
Жұлдызды шағың, жадында мәңгі қалатын.

Жастық өмірді алмайсың сұрап ешкімнен,
Қуаныш сыйлар, сәулесі күннің кешкірген.
Байқамай жүрсің, дауысың жарқын «әу» десең,
Жаңғырық болып, Алатау асып естілген!

Барлығы мүмкін, кіріссең болды қамданып,
Санаңа көркем, адалдық атты шам жағып.
Халқыңмен – қыран, тастүлек болып қалықта,
Япыр-ау, десін күллі әлем көріп, таң қалып!

Жастықтың жылы, берері ұшан елге мың,
Елеусіз қалмас, ерінбей еткен еңбегің.
Адамдық арың, абыройыңа айналсын,
Күніне түспей, қадірі құнсыз теңгенің!

Біліммен білік, ұштасқан уақыт талабы,
Мақсаты айқын, өреннің биік алары.
Нөсерлі көкті жасындай тіліп жарқыра,
Жолбарыс жүрек, жастықтың жалын жанары!

Жалын жүрек!

Өмір – саған өкпем жоқ... сынасаңда,
Жар басынан ылдиға құласамда.
Тартысына тағдырдың төтеп берем,
Жаным налып, жүрегім жыласаңда.

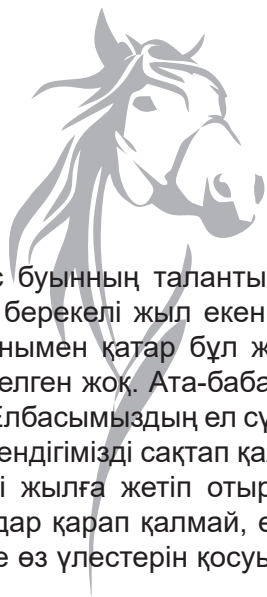
Үмітім бар... үзілмес ертеңімнен,
Төбелесем, түк қалмас тентегіңнен.
Көкіректің көзі ояу, сыры терең.
Ессіздікке елітпес, еркемін мен!

Сөзім мерген... атпаймын құралайды.
Жаным нәзік, жауыздық сұрамайды.
Сүйгеніммен тірліктің татулығын,
Екі жүзді адамдар ұнамайды!

Түңілмендер, Алла хақ күлімдендер!
Тұзағына пенденің ілінбеңдер!
Жүрегіңнің жанына үңілмейді,
Жанарыңның жасына үңілгендер!

ЗЫЛИХА ЖАҢАБАЙ

Аңдатпа: Жастар жылы талай жас буынның талантын танытуға мүмкіндік берген, берекелі жыл екені осы өлеңде сипатталады. Сонымен қатар бұл жылға жету де оңайшылықпен келген жоқ. Ата-бабамыздың сарп еткен күші мен Елбасымыздың ел сүйсінтер ісінің арқасында Егемендігімізді сақтап қалғандықтан осынша жетістікті жылға жетіп отырмыз. Осы жылда бар жас жандар қарап қалмай, еңбек етіп, еліміздің өркендеуіне өз үлестерін қосуы тиіс екенін де атап өткім келді.

Аннотация: Стихотворение повествует о значимости года молодежи для молодого поколения. Не с проста к этому пришли. Это заслуга наших предков и политики Елбасы. Желаю чтобы молодежь смогла воспользоваться привелегиями этого года.

Abstract: The poem tells about the significance of the year of youth for the younger generation. Not easy to come to this. This is the merit of our ancestors and the politics of Elbasy. I wish young people to be able to take advantage of this year's privileges.

Жасампаз жастар жылы

Баяғыда қарапайым халқымның,
Құрсаулап ед(і) алдын қайғы, артын мұң.
Батыр бабам ел-жұртына тақтырды,
Тәуелсіздік дейтін түрін алтынның!

Бейбіт аспан астындағы өр елім,
Арқасында Нұр ағадай төренің.
Гүлденгенбіз, аспан-жерді бағынтып,
Ұлғайғанда бар бақыттың көлемі.

Мағжандайын сенім артқан жастарға,
Нұр ағам да берекелі іс бастауға.
Белін бекем буып, «Жастар жылы» етіп,
Жария қылған, жалындаған жас жанға!

Кеудесінде оты барды бас қылып,
Үміт арту әкелмей ме жақсылық?!
Даналықпен барша жасқа Елбасы,
Келешектің кілтін қойды тапсырып.

Жалынменен жарқыраған жастармыз,
Көкке қарай самғайықшы бастан біз.
Үміт, сенім, болашақ та мойында,
Шын қаласақ бар белестен асқанбыз.

Ізденіспен өтсе жарқын күйменен,
Перзентіне барын берсін сүйген ел.
Жаңалыққа жетелейтін мерзім бұл,
Жастар ғана әділдікпен билеген!

Терезені тең қылмаққа әлеммен,
Байланысты біріктіріп бар елмен.
Ұйымдасып, бір ауыздан іс қылсақ,
Қазақ елі қазынаға кенелген!

Елімізден үзілмей тек қонағы,
Жас ұрпақтың «Қазақ» болар ұраны.
Қазақстан – ұлы дала елінің,
Жастар барда жалауы да жоғары!

Өректіп, Махамбетше бас болып,
Биіктейік, бұқпағын бас, жасқанып.
Көзін тігіп, тіс қайраған ел-жұртты,
Ғажайыппен таңқалдырып тасталық!

Отан үшін орағытып ашқан жол,
Жақсылыққа жаңа қадам басқан жыл.
Жастар жылы – елім деген ерлерім,
Қаймықпастан кемелдікке бастар жол!

Көктем әкел...

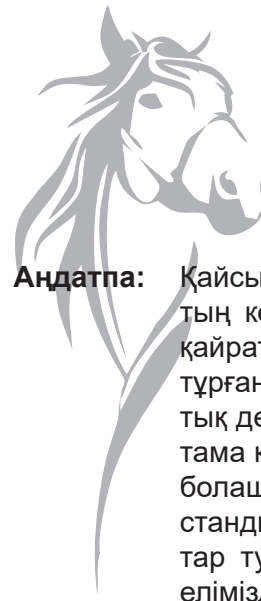
Көктем әкел, сен маған,
Көптеп әкел!
Болмасыншы бірақ та текке кетер.
Жан сарайда жұлдызды жақсаң өзің,
Жыр құстары алдыдан көптеп өтер.

Әкелші гүл,
Әкелші, жаныма сыр.
Содан соң іңкәрліктің жанына ысыр.
Әшекейле жүректі әсем үнмен,
Боп кетпесін ол жақта тағы тасыр.

Жаныма арай,
Болсаңшы жүр нұрға балай,
Сен келсең құлпырады мендік шырай.
Алайда, алтыным сол, болмайыншы,
Көрерменнен айырылған сахнадай.

Дүниеде,
Жақындаса түн иегі.
Кеңейер көркемдіктің көкжиегі.
Үмітпен жылу күткен құлағыма,
Сыбырлап бір кетсеңші сөз киелі.

Жақсы күнді,
Етші әкеп, жақсы үлгі.
Арнап жүре берейін ақ жырымды.
Түймедақтан тақ моншақ шашыма әкеп,
Бір жадырап қалайын нақ сол күні.
Көктем әкел, сен маған,
Көптеп әкел!

МАХАББАТ ЖАРБОСИНА

Аңдатпа: Қайсы дәуірдің болмасын ең батыл әні, адамзаттың көркем кезі – жастық шақ. Бойында қажыр-қайраты тасып тұрған, дарыны өз бойынан асып тұрған жастар – ел тірегі. Менің де бұл өлеңім жастық деп аталатын түгесілмес тақырыпқа мөлт етіп тама қалған тамшыдай ғана үлес. Өлеңде жарқын болашаққа ұмтылатын жас ұрпақ туралы. Қазақстанды әлемге танытқан, танытып жүрген таланттар туралы айтылады. Биылғы «Жастар жылы» еліміздің жастарына мол мүмкіндіктер ашып, тың идеялардың туындауына сеп болады деп сенемін.

Аннотация: Во все времена самая смелая песня, очарование человечества – молодость. Молодежь, которые имеют силу воли и одаренные являются опорой народа. И мое стихотворение о молодежи как капля в несметную тему. Стихотворение о молодом поколении, стремящемся к светлому будущему и о талантах, которые прославили и прославляют Казахстан всему миру. Уверен, что «Год молодежи» подарит молодым людям страны много возможностей и вдохновит на новые идеи.

Abstract: At all times, the most daring song, the charm of mankind is youth. Young people who have willpower and gifted are the support of the people. And my poem about youth is like a drop in a myriad of topics. The poem is about the young generation, striving for a brighter future and about the talents that glorified and glorify Kazakhstan to the whole world. I am sure that the Year of Youth will give young people of the country many opportunities and inspire new ideas.

Жастықты жырға қосқан жапырақпын

Қасиетпен тізгіндеп қасіретті,
Тұлпардай тулап талай ғасыр өтті.
Дауылдарға дес бермес жас толқындар,
Жүректерде лаулатты жасын отты.

Жас толқын – біз жастармыз жарқылдаған,
Өткенге сағыныш бар сарқылмаған...
Болашақтың даңғылы күтер бізді,
Армысың, айналайын, жарқын ғалам!

Күміс күн, армандашы күліп дейді,
Дана уақыт мықтыны өзі іріктейді.
Көк аспан кең болуды өрнек етіп,
Асқар тау тек өрлікті үгіттейді.

Жастар жылы – елімде жадырап күн,
Гүлденер, сәні келіп атыраптың.
Туған ел, зор Бәйтерек болса егер,
Жастықты жырға қосқан жапырақпын.

Бабалардың үні – біз дүрілдеген,
Көңілдері көктем боп күлімдеген.
Найза бойы жетпеген қамалдарды,
Жас ұрпақпыз алатын білімменен.

Біз жастармыз, шабыты шарықтаған,
Димаш – ән шырқау көкте қалықтаған.
Өр – Бекзат дүниені мойындатып,
Ер – Данияр боп бүгін жанып барам!

Тулап соққан толқынның күшіндейміз,
Кеудеде жалын жырды мүсіндейміз.
Ақыл, қайрат, жүректі бірдей ұстап,
Көк туды көгімізден түсірмейміз!

Жастық шақ –
Батыл мінез, сұлу дидар.
Бойында бір ерекше жылу, күй бар.
Қазақтың байтақ Ұлы даласында,
От жастар, тура жолмен жүруді ұйғар.

Намысым үлес қосып шабысыма
«Жастар жылы» құт болғай арысыма.
...Біз жастармыз – күркіреп күні ертең,
Айналар Азияның барысына!

Күзгі хандра

Сұрғылт аспан көңілдің шынысындай,
Жадырамас бұл жүрек мұңы сынбай,
Түндерінде ызғарлы Қарашаның,
Дірілдеп бара жатыр тынысында ай.

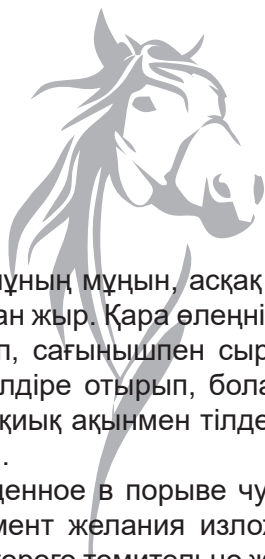
Баққа қарай баспадым ақыры адым.
Кеудеде күзбен үндес жатыр әнім.
Жол бойында күттің бе, әлдекімді?
Жаныма кеп жайғастың жапырағым...

Сырыңды айт, ағыңнан жарыл енді,
Күз сенің алып кетті тағы неңді?
Жанымның жылуымен жылытайын,
Сарғайып кетіпсің ғой, сабыр енді...

Мен отырмын сәулесіз тауып күйді,
«Күз ағам» тағы сары сауыт киді.
Іздеген тәтті әуенім бұл емес қой,
Құстар неге нотадан ауытқиды?

Сырғанақ мұң көңілден тайып кетші,
Күз – өзімді кінәла, айыпты етші...
Бәйшешектің нәзіктеу сұлбасын сап,
Жаңбырменен жүректі шайып кетші!

ЖҮНІСХАН АЙТОЛҒАН

Аңдатпа: Бұл өлең ақынның арда мұның мұңын, асқақ рухтың азабын сезінгенде туған жыр. Қара өлеңнің қарапайым болмысын аңсап, сағынышпен сырласқан сәт. Өткенге өкініш білдіре отырып, болашақ жалғанған. Кейінгі ұрпақ ақиық ақынмен тілдеспесе де, жырымен үндеседі...

Аннотация: Это стихотворение, рожденное в порыве чувств сострадания и боли. Момент желания изложить душу четверостишьем, которого томительно ждал. Сожаление о прошедшем, думанье о будущем. Если даже следующему поколению не суждено с автором побеседовать, то суждено быть в гармонии с его произведением...

Abstract: This poem is born in a fit of feelings of compassion and pain. A moment of desire to expound the soul with a quatrain, which he longed for. Regret about the past, thinking about the future. If even the next generation is not destined to talk with the author, then it is destined to be in harmony with his work ...

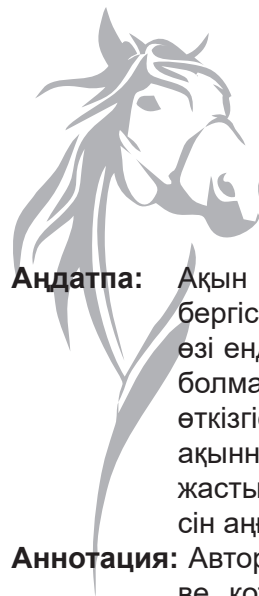
Мұқағали рухымен сырласу

Ақынның ол сырттаны,
Өрілген өлең жыр жаны.
Жылқы мінез рухында,
Қарасаздың тұлпары.
Мұнарланған мұңдары,
Сазыда бөлек сырлары.
Қомдаған қыран қанатын,
Қарасаздың сұңқары.
Сырыңның айттың қаншасын,
Жырыңның қалды қаншасы?

«Көңілінен үзген көрімдік»,
Қарасаздың баласы!
Күздің де сары сарсаңы,
Жүрегің білем шаршады.
Жыр болған тағы, өлеңі – тәж,
Поэзияның патшасы!
Қулардың бөлек құлқыны,
Аша алмай кетті құлпыңды.
Жырыңа жасырған ізіңді,
Таба алмай кетті кілтіңді.
Адам ба, әлде заманы,
Алмадың сенде бағанды.
Құлагерде үзілген,
Мәреге тимей табаны.
Жүрегің жыр боп қанады,
Қараңғы сәуле тарады.
Күз қылып сені әкеткен,
Көктемің қайда барады?
Көктемің қайда қалды екен,
Жаныңды сенің жыр еткен!
Қараңғы тағдыр қаспағы,
Маржан жыр мөлдір жастағы.
Жырыңды оқып, бөленді нұрға,
Қазағымның аспаны...
Аспанда қазір ақыным,
Арада қанша шақырым?!
Жүректе тұрсың сонда да,
Жырменен жалғап жан сырын.
Аспандағы ақыным...
Басыңа кетті қонбай нұр,
Өлмеді, бірақ, «торғай жыр»,
Білмесе баласы бағасын,
Қара өлеңін Қарасаздың,
Тәңірім өзің қорғай жүр!

Адасу

Үнсіздік билеген әлемді,
Мылқауда емес кереңде...
Биікте жаңғырған бәрі енді,
Түскісі келмейді төменге...
Өз басын әркім жүр ардақтап,
Өрлеген әр сөзін өлеңге.
Жұпыны жұрттан жұрнақ қап,
Жоғалған беймарал әлемде...
Жүректе иманның иісі аңқымай,
Сүрінген салмақсыз сөзінде.
Фәниде қалауы: шалқып-ай,
Көмілген көзсіз сезімге...
Үнсіздік... сабыры таусылып,
Бағынбай бағытты әмірге,
Кейін...
Өкініш өзегі аршылып,
Тілегі арналар Тәңірге...
Үнсіздік билейді әлемді,
Мылқау да емес, керең де...
Әлемде мынау әдемі,
Тәңірім... адасу керек пе?!

ДАНАГҮЛ ИСАХУЛ

Аңдатпа: Ақын бұл өлеңінде артында қалдырған ертегіге бергісіз қимас балалық шағын суреттей отырып, өзі енді ғана іліккен жастық шағын өмірдің қандай болмасын қиындықтарына қарамастан жалындап өткізгісі келетіндігін бейнелі жеткізген. Өлеңнен ақынның енді ғана балалық шағымен қоштасып жастықтың теңізіне құлаш ұрған жалынды бейнесін аңғару қиын емес.

Аннотация: Автор, рассказывая о своем трогательном детстве, которым он безмерно дорожит, выражает желание провести свою молодость, которая только наступила, весьма насыщенно, несмотря на трудности жизни. Трудно не заметить, проникновенный образ поэта, который прощаясь с детством, отправляется на плавание по морю, название которого молодость.

Abstract: The author, talking about his touching childhood, which he treasures immensely, expresses a desire to spend his youth, which has just arrived, very richly, despite the difficulties of life. It is hard not to notice the soulful image of the poet, who says goodbye to childhood, sets sail on the sea, whose name is youth.

Жастығымды өткіземін жалындап...

Тауда тудым. Қойшы үйінде қой баққан,
Қозы-лақпен өстім бірге ойнақтап.
- Қаспақ жейім, деп, әуреледім анамды,
Желінбеген ыдыс-ыдыс қаймақ қап.

Өткенін де білмеуші едім күн қалай.
Жеткенін де білмеуші едім түн қалай.
Көкірегі кітап сынды әжемнен,
Ұйқтамадым бір ертегі тыңдамай.

Ал ертесі құрбыны ертіп бірге өскен,
Күні бойы жинайтынбыз гүл десте.
Қайтатынбыз ойымызда түк те жоқ,
Бұзау еміп қойғанын да білместен.

Налығанда кейде өмір бекер деп,
Балалық-ай, елестейсің шекер боп.
Өлден өңі жүдеу тартқан жүрегім,
Енді қанша аңсарымды көтермек?

Болмаса да айтарлықтай еш себеп,
Ере берем өмір атты көшке кеп...
Жастығымды өткіземін жалындап,
Талай арман адастырып кетсе де...

Жанардың монологы

*...Сау соқырлығыңыз үшін аяймын сізді, аға.
Көзіңізге қараңыз!*
О.Бөкей, «Жылымық»

Сізге не деп назданам, өкпем нендей?
Тағдырыма қалса егер көктем келмей.
Кездесу де, ұзақ мұң, қоштасу да –
Өмір деген ұғымды жек көргендей...

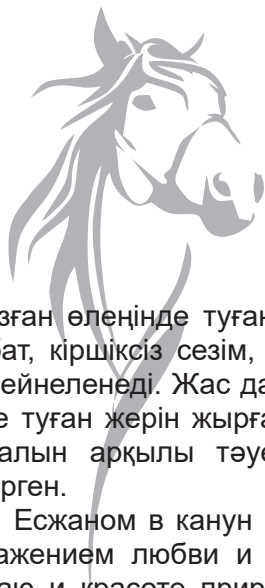
Сізге не деп кінә артам, жазығың не,
Артылады жанымның назы кімге?
Жарығы бар жаныңда жан деп алып,
Неге осынша жерідің нәзігіңнен?!

Не деп сізді, қалай деп кінәлайын,
Сізсіз қалай жарқырап туар айым?
Көңілімді жаураған жылындыр деп,
Босағасын қай бақтың сығалайын?

Аға, сізді ұстауға дәрменім жоқ,
Мүмкін кете барарсыз әлдекім боп...
Жаныңызда қалмақ ем бақты құшып,
Қалдырғыңыз келмеді әурелі, деп...

Білем, аға, түсінем... өмір солай,
Жанымды емдеп, жылытқан егілсе арай.
...Мені аяп, тесіліп қарап тұрды,
Бір бағы кем, жарты кеш, көңілшек Ай...

Аңдатпа: Жастар жылына орай жазған өлеңінде туған елі мен жеріне деген махаббат, кіршіксіз сезім, тұмса табиғаттың сұлулығы бейнеленеді. Жас дарын тамыр ұстар тірегі ретінде туған жерін жырға қосып, бойдағы жастық жалын арқылы тәуелсіз елдің гүлденуін өлеңмен өрген.

Аннотация: Стихи, написанные Саян Есжаном в канун Года молодежи, являются отражением любви и привязанности к родному краю и красоте природы. Молодое дарование, воспевая родной край, как свою опору, описывает процветание независимой страны.

Abstract: Poems written by Sayan Yeszhan on the eve of the Year of Youth are a reflection of love and affection for the native land and the beauty of nature. Young talent, singing the native land, as his support, describes the prosperity of an independent country.

* * *

Селт еткен жоқпын Дүбірге,
Жалт еткен жоқпын Тасырға.
Түңілген жоқпын Күбірге,
Үңілген жоқпын Жасынға,
Не дейсің, Өмір,
Расында?!

Өмір,
Мен емес – соңың, басың да,
Сынағың бар ма?
Тосылма!
Жұмбағың бар ма?

Жасырма!

...Сенен артық жалғанда,
Жоқ, білем,
досым, қасым да.

...Не дейсің көңілі бос ұлға,
Көмілген жоқпын Жақұтқа.
Айнала алмадым Ғасырға,
Байлана алмадым Уақытқа...
Жиырма жеті жасымда.

* * *

Ақ тұман бүркеп даланы,
Сайларда үнсіз түнеген.
Жұпар аңқыған самалы,
Мен үшін көркем, ұлы Өлең.

Қол бұлғап қалған адырлар,
Қалғыған үнсіз ормандар.
Тұнжырап тұрған шағылдар
Сенде бір қалған арман бар.

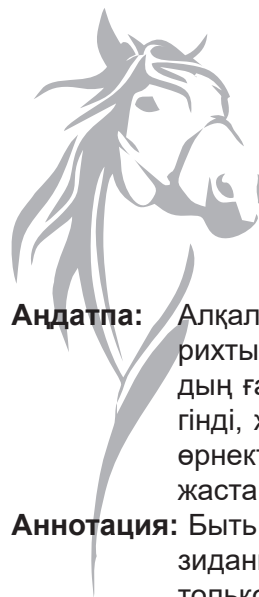
Бұл далам – менің өлеңім,
Бұл ғалам – менің дәптерім.
Сыйғызсам бәрін деп едім,
Ең тұнық, мөлдір сәттерін.

Өр шөптің тыңдап былдырын,
Өр талдың естіп шуылын,
Бұлақтың күміс сыңғырын,
Тербеген ақын ғұмырын.

Ең көркем менің туындым –
Ең сәтсіз сенің шақтарың.
...Жаралған сенен ғұмырым,
Жазирам, далам, әппағым.

Ырғағы мына жүректің –
Симфониясы даламның.
Тас қараңғылығы түнектің
Қарасы бәлкім, жанардың.

Мен бармын әркез сен барда,
Сен барсың тұрсам мен аман.
...Мен туған осы жолдарға,
Өлең боп бір күн оралам.

Аңдатпа: Алқалы топта оқ бойы оза шауып, тағылымды тарихты, өскелең ұрпақты жырлау дарабоз ақындардың ғана қасиеті. Мен өз өлеңімде өткен мен бүгінді, жалынды жастардың жігерін жіпке тізгендей өрнектедім. Бабаларымыз салған сара жолды, жастарымыздың жалғауы парыз!

Аннотация: Быть впереди народа, совершенствоваться в назидании истории будущему поколению подвластно только настоящим поэтам. Стихотворение повествует прошлое и настоящее, сила духа молодежи. Дело отцов продолжится сыновьями!

Abstract: To be in front of the people, to improve in edifying history of the future generation is subject only to real poets. The poem narrates the past and present, the spirit of youth. The work of the fathers is continued by sons!

* * *

Сақпенен, Ғұннан сақталған,
Тектілік тұңған тақтардан.
Ұлында ізет арманы,
Қызында ұят тәтті арман.
Шындықпен шаттық іздеймін,
Ұлт болған Қазақ шақтардан.

Алладан ғана сескенген,
Ерлікт елдің ескерген.
Күндізі көкпар дүбірлі,
Алтыбақаны кештерден.
Ұлт болу ұлы арманы,
Бұл Қазақ кімге дес берген!

Жәнібек пен Керей жаңғырып,
Көрсеткен арай таң қылық.
Хан сайлап, Алаш көтерген,
Елім-ай, деумен ән қылып.
Жұртымның мәні сақталған,
Ұлтымның бағы мәңгілік!

Бес ғасыр бойы барыстай,
Бес елі бақтан қалыспай.
Түркінің тарлан ұрпағы,
Құлашы кең боп ғарыштай.
Құдайдың берген қуаты,
Қазақтан тұрған бақ ұшпай.

Қасым ханында қайсарлық,
Есімінде бар байсалдық,
Өз Тәуке нық қып жарлығын,
Жасаған әр кез жайсаңдық.
Жоңғардың жонын тік тіліп,
Көп ұлтқа қорқар ой салдық.

Жұт келіп жұрттан бақ ұшқан,
Тізгінге қолы қарысқан,
Арғымақ мініп айбатпен,
Дұшпанын жеңген данышпан,
Қазақтай қайсар, қайырлы ел,
Қазақтың бәрі арыстан!

Қажырлы болған хандары,
Қажымас болған арманы.
Кең байтақ тұран даламыз,
Барша жұртымның бар бағы.
Шапақпен шаттық сыйлаған,
Тәуелсіздіктің таңдары.

Тәуелсіздікпен басталған,
Асудан өткен, асқардан.
Тізгінді нық қып жас буын,
Риясыз көңіл расталған.
Тағы бір тарих, ұлы жол,
Басталды жайсаң Жастардан.

* * *

Дүрбелең күнде дүрбелең
Жайланбас көңіл жайғана,
Дүрбелең күнде дүрбелең.
Не боп барады, айналам?
Жоқ едім бұрын үндеген.

Наразы ойлар ақ көбік,
Ағылта жазған дәптерге.
Айтайын, дейін дәттеніп,
Айталмай басам, әттеңге.

Күмәнім қоса кешкірген,
Түйнектей береді түрлі мұң.
Жан таба алмадым ес кірген,
Дертімнің аштым түңлігін.

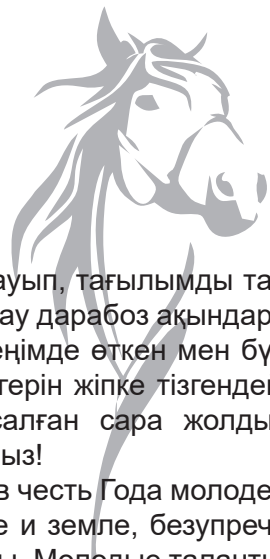
Дамуым қайда қарыштап?
Алабырттанған аспан ой.
Өзімді аламын жаныштап,
Өлеңнің жөні басқа ғой.

Табармын бәлкім мән үлгі,
Таудың таң қылып ұларын,
Таңдандырайын бәріңді,
Басылмай тұр ғой құмарым.

Құлшылық қылып құр денем,
Бойымды билеп бір үміт.
Жетер мәреге үлгерем,
Қалмасам қалқам сүрініп.

Пікірлес болмай пірменен,
Дүрбелең күнің дүрбелең.

КЕНЖЕТ МҰҚАҒАЛИ

Аңдатпа: Алқалы топта оқ бойы оза шауып, тағылымды тарихты, өскелең ұрпақты жырлау дарабоз ақындардың ғана қасиеті. Мен өз өлеңімде өткен мен бүгінді, жалынды жастардың жігерін жіпке тізгендей өрнектедім. Бабаларымыз салған сара жолды, жастарымыздың жалғауы парыз!

Аннотация: Стихотворение, написанное в честь Года молодежи, отражает любовь к земле и земле, безупречное чувство и красоту природы. Молодые таланты поддерживают родную страну как опору поддержки страны, и ее процветание сопровождается пламенем молодежи.

Abstract: The poem, written in honor of the Year of Youth, reflects the love of the earth and the earth, the impeccable feeling and beauty of nature. Young talents support their home country as a pillar of support for the country, and its prosperity is accompanied by the flame of youth.

* * *

Ел мұңын өткен бастан биік көріп,
Біз ежелден әлді едік, иықты едік.
Ұлтараққа жарымай кеткен бабам,
Маған байлық қалдырған үйіп-төгіп.

Төрге асығып төресі ел үшінде,
Қол жасырып қалмаған жең ішінде.
Менің бабам ең алғаш қолын қойған,
Еркіндікпен жасалған келісімге.

Кейде өрлікпен,
Кейде елді сүйгендіктен,
Ертеректен мұңға да ми көндіккен.

Еркіндігі езгінің басын кесіп,
Азап-мұңы азаттық күймен біткен.
Тәңірдің тартуына себепкер боп,
Ертеңіне еш мұңды елеткен жоқ.
Менің бабам көтерген керегенің,
Іргесінен жау түгіл жел өткен жоқ.

Асқақтықпен жаралса тегінде адам,
Асып түспес даңқынан небір заман.
Дауылға да еңкеймес еркіндікті,
Еншілеп кеткен бізге, сенің бабаң.

Менің бабам!
Далам да асқақ, қорғаған бабам да асқақ,
Жараспас асқақтықтан маған басқа ат.
Бабамның табанының табы қалған,
Жолдың бәрі келеді маған бастап.

Мен солай жаралғанмын батырдан хас,
Шығарған да сол бабам атымды алғаш.
Енді оның аманат пен ақ арманын,
Қылдай қиянаттауға хақым болмас.

Қайратына сендірер бектің де өзін.
Қазір менің қылыштан өткір кезім,
Аспанның бір тілімін байрақ қылып,
Дулыға етіп киетін көк күмбезін.

Арының алдындағы адалдықпен,
Бұл күнді менің ата-бабам күткен,
Қазір менің қасқайып тұрар шағым,
Бас көтерсем қол соғар ғалам біткен.

Жастығымның лаулатып жанар отын,
Қайта құрып бірліктің қағанатын.
Өзімді емес, өлгенше сақтап өтем,
Адамның һәм Бабамның аманатын!

Әпке

Білем, саған осы күнде тар көше,
Кеше жүрген екеуің.
Сенен асқан бақытсыз жан бар десе,
Сен сенбейсің, не етемін?..

Сүйіктіңді құшатұғын кең құшақ,
Сенде, жерде ғана бар.
Сенің сертті жүрегіңе белгі сап.
Енді ол жерді паналар.

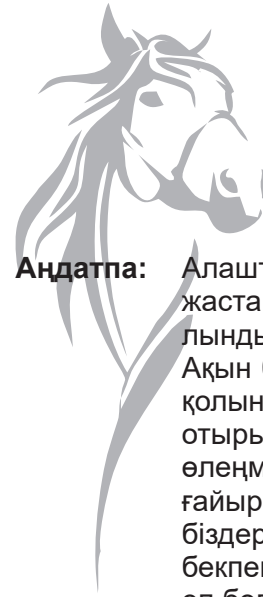
Қабылдаған енді бөтен жан ғой, деп,
Сені кеше сыңарыңа қосқан үй.
Мойыныңда біздің тағдыр бар ғой, деп,
Мойыныңа асылады қос сәби.

Күлмек түгіл, кездеріңде аз көңілді,
Езуіңде болып алды еріншек,
Сені мазақ еткендей боп көрінді,
Күйеуіне еркелеген келіншек.

Сенің ғана жүрегіңнің аттасы ол,
Кеуденді алған мекен ғып.
Сол кеткелі сыңар саған бақ та, сор
Бір басыңа жетерлік.

Бағың құлай сүйгендігің, сорың ше,
Жалғыздыққа жар болғаны өз басың.
Тағдыр осы, кім бақытты көрінсе,
Соның ғана көлдей ету көз жасын.

Суюгеде себеп іздер әлсізге,
Тәңір бұлай ауыр тағдыр жүктемес.
Ажалда алмас асқақ сезім бар сізде.
Енді сізге ұмытпауда түкте емес.

НҰРСҰЛТАН ҚОЖАБЕКОВ

Аңдатпа: Алаштың ардақты азаматы М.Жұмабаевтың «Мен жастарға сенемін» деген өлеңі жігерлі де, жалынды жастардың ұранына айналғандығы сөзсіз. Ақын бабамыз болашақтың кілті мына жастардың қолында екендігін білсе керек. Қолға қалам ала отырып, мен де осы жырды жалғастырып, өзімше өлеңмен өрнектедім. Ата-бабамыз осынау ұланғайыр жерді қорғаймын, деп ерлікпен қан төксе, біздер – жас ұрпаққа, еліміздің гүлденуі үшін еңбекпен тер төгуіміз, қасиетті парыз. «Ерім дейтін ел болмаса, елім дейтін ер қайдан туар» демекші, жас буынға мына «Жастар жылында да» және әр уақытта сенім мен қолдау аса қажет дегім келеді.

Аннотация: Стихотворение «Я верю в молодежь» алашевца М. Жумабаева, несомненно, стало лозунгом энергичной и пылкой молодежи. Великий поэт знал, что ключ к будущему находится в руках молодых. Взяв перо в руки, я также хотел сотворить стихотворение, сохранив этот посыл. Зная, сколько крови пролили наши предки, защищая нашу землю, мы – молодежь обязаны сохранить и развивать ее для будущего поколения. Как говорится: «Если сын не чтит свой народ, то откуда народу чтить своего сына», и в этой связи верю что, молодежи всегда нужна доверие и поддержка.

Abstract: The poem «I Believe in Youth» by alashevcha M. Zhumabaev undoubtedly became the slogan of energetic and ardent youth. The great poet knew that the key to the future lies in the hands of the young. Holding the pen in my hands, I also wanted to create a poem, keeping this message. Knowing how much blood our ancestors shed, protecting our land. We, the youth, are obligated to preserve and develop it for the next generation. As the saying goes: “If a son does not honor his people, then where are the people to honor his son”, and in this regard, I believe that young people always need trust and support.

* * *

Мен жастарға сенемін, айбыны мол,
Жастары көп қазақтың байлығы мол.
Сарқылмайды сенімім ұланғайыр,
Топты жарып шықса да қай күні ол.

Мақтанамын ашық көк аспаныммен,
Бақыттымын шат көңіл достарыммен.
Ата-баба армандаған Тәуелсіздік,
Жетті бізге желтоқсан жастарымен.

Жастық шақтан басталар арман, мақсат,
Жастарыма керек емес жалған жақсы ат.
Жалын атып тұрмаса жас көздерден,
Байтақ жерге ие болған қалай қазақ.

Болашаққа бастайтын бүгінгімен,
Еңбек десе ерінбей түрілген жең.
Арманға жол бағыт алып жүре берсек,
Шығысымнан күн шығар күлімдеген.

Жасампаз талай сарай салынады,
Жастарға барша биік бағынады.
Қай белес болса-дағы дүниедеб
Таң қалдырар әлемнің бәрін әлі.

Мен жастарға сенем, деп, Мағжан ақын,
Жас буынға сеніммен болған жақын.
Жайша емес сенімін білдіргені,
Ойлағаны шығар жұрттың болашағын.

Сенім болса көңілде маңыздысы,
Серік болар жақсылықтың бар ізгісі.
Өткеннің өсиетін ұмыт қылмау,
Бүгінгі жас ұрпақтың парыз ісі.

Бір болсақ алпауыт күш секілдіміз,
Самғасын кең құшақпен көгімде құс.
Мағжан атам жалғыз сенсе жастарыма,
Біз жастарға сенеміз, сенімдіміз!

Туған жер

Туған жер күндей ыстық бар адамға,
Ондай жерді әлемнен таба алам ба?
Туған жер деп тырулап тырнарлар да,
Жай тапқандай қуанар оралғанда.

Жалғыз жүрек секілді Отан жалғыз,
Оны сүю бәріне болған парыз.
Ата-бабам қорғап қалған туған мекен,
Ата жауға берместен қолдан намыс.

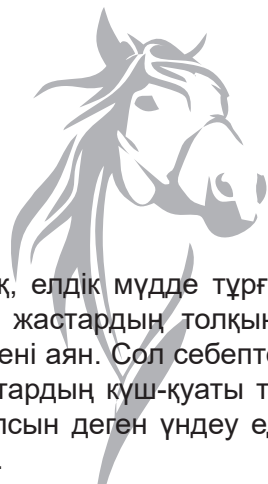
Өзен көлім тауларым жақын бәрі,
Бұлақтағы суы да жанға дәрі.
Жырлап өткен Отанын тебіреніп,
Бар әлемнің шайыр мен ақындары.

Тай-құлындай жарысып туған жерде,
Балалықпен көбелек қуған кезде.
Қандай бақыт керегін білмеймін мен,
Керек емес ештеңе бұдан өзге.

Отан деген бәрінен биік екен,
Ол жердегі бәрінің үйі көркем.
Қарсы келсе бәрінен сені қорғап,
Туған жерім сені мәңгі сүйіп өтем!

АЗАМАТ ҚАЖЫБАЕВ

Аңдатпа: Тарихқа көз жүгіртер болсақ, елдік мүдде тұрғысында бас көтерген дүмпу жастардың толқыны екені, жастардың ықпалы екені аян. Сол себептен өлеңдегі негізгі мазмұн жастардың күш-қуаты тек ұлттың ертеңіне қызмет қылсын деген үндеу еді. «Мен – жастарға сенемін!..».

Аннотация: По истокам истории четко складывается истина, что в каждой эпохе есть следы влияния молодежи, когда речь шла о благе народа. Так, содержание стихотворения повествует о том, как важно направить силу и созидание молодежи на будущее страны. «Я верю в молодежь!..».

Abstract: At the source of history, the truth clearly emerges that in every era there are traces of the influence of youth when it came to the welfare of the people. So, the content of the poem tells about how important it is to direct the power and creation of youth to the future of the country. “I believe in youth! ..”.

* * *

Боз қырау шалып бұғаулық болған дәуірді,
Арайлы таңмен бастырып тастап дауылды.
Атойлап шыққан алғыр ерлердің екпіні,
Жаңғыртып жатты азаттық, деген, жан үнді.

Жастардың күші азаттық берген ұлтқа шын,
Еркін елдікті сақтай алмасақ жұртқа сын.
Жігері тасты құм қылып, мұзды жібіткен,
Ерлермен бірге ұстайық елдің тұтқасын!

Тәуелсіз елдің жастары менмін, мына біз,
Қазақтығымды жыр қылып өту мұрамыз.
Азаттығыммен күлімдеп тұрсын Күн-Абыз,
Төрінде біздер тұрамыз.

Жастықтың оты жалындап бойды шарпысын,
Жастардың күші көтеріп кетер тау мүсін.
Жасындай жастық аспанды тіліп өтпейме,
Жасыл жай дәурен даярлап қояр шалғы ісін.

* * *

Мен өмірге келген күн –
Тәңір құйған тіршілікке тылсым жыр,
Тұңғыыққа батып кеткен көк сүңгір.
Алапат үн кеңістікті жаңғыртып,
«Ақын!» – депті, дүр сілкір.

Мен өмірге келген күн –
Алтын күннің арай нұры шашырап,
Қара жерге төгіліпті тамшы бақ.
Үркер ауып, үп еткенде үміт жел,
«Ақын!» – депті, шамшырақ.

Мен өмірге келген күн –
Мұзарт шыңдар басын иіп төменге,
Бар биіктер тізерлепті көгенге.
Төрт тағанға табиғатта құлапты,
«Ақын!» – депті, төбемде.

Мен өмірге келген күн –
Кәрі уақыт қол беріпті тік тұрып,
Тарих шалға қақ төріне құтты іліп.
Қашап тұрып, атын жазып кететін,
«Ақын!» – депті, ұқтырып.

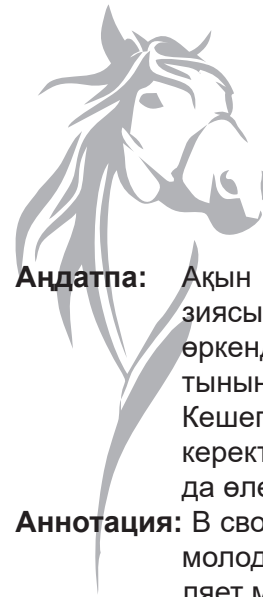
Мен өмірге келген күн –
Ұя салған санасына сан ілім,
Өр сөзінде аңқып тұрар тағылым.
Ғалам сырын ғайып тілмен жеткізер,
«Ақын!» – депті, Тәңірім!

Шөлдесем қымыз ішкенім.
Шипасы қандай күшті едің!
Ат терін адал сімірген,
Жабағы жүнді ішпегім.

Қайыңнан шапқан қапталым,
Жәдігерімдей сақтадым.
Іңірге тізгін қаңтарып,
Ізгінің күттім ақ таңын!

Қанжығам – құтты қайыстан,
Шыңдалғам көкпар-сайыстан.
Бес жастан шауып бәйгеге,
Жанарымнан жасыл жай ұшқан.

Қамшым да – қызыл тобылғы,
Соққызба, тағдыр, санымды.
Келер ғасырға аттандым,
Оңғарса Тәңір жолымды!

НҰРБОЛ ҚҰДАЙБЕРГЕН

Аңдатпа: Ақын «Жастар жылына» арнаған азаматтық поэзиясында жастық шақтың қайрат-жігерімен елінің өркендеуі үшін тіпті қара басын да құрбан ете алатынын отансүйгіштік сезіммен асқақтай жырлаған. Кешегі Мағжан сенген жастардың рухы биік болуы керектігі, елін сүйген ерлердің мәңгі жасайтынын да өлеңмен өрнектей білген.

Аннотация: В своей гражданской поэзии, посвященной «Году молодежи», автор с чувством патриотизма восхваляет молодежь за то, что она может пожертвовать своей жизнью ради процветания своего народа. Молодежь, в которую верил Магжан, не должна падать духом, ибо сыновья своих отцов бессмертны.

Abstract: In his civic poetry dedicated to the Year of Youth, the author praises the youth with a sense of patriotism for sacrificing their lives for the prosperity of their people. The youth, in which Magzhan believed, should not lose heart, for the sons of their fathers are immortal.

Уа, Ұлы елім, Ұлысың сен, киелім!

Уа, Ұлы елім, Ұлысың сен, киелім!
Ерлерің бар отыңа да күйетін.
Бір кәдеңе жарап жатсам өзіңнің,
Қара басты құрбан ете сүйемін...

Бұл даламда аспан куә, тас та аңыз,
Аңыз болып қалар ұлың басқан із.
Мағжан сеніп, келешекке тапсырған,
Жалынды отын жағар енді жастармыз.

Алты алаштың ақ арманын арқалап,
Азаттығың қонды басқа бар ма бақ?!
Айдан асып абыройың ендігі,
Күн астында қыран болып шарламақ...

«Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты», –
Жігеріміз әлі өзектен таймапты.
Қыраныңбыз көкке тігер байрақты!

Уа, ұлы елім, бақ-береке қонсын, деп,
«Жастар жылы» – болсын, деп,
Елбасымыз жас шыбықтың көктеуін,
Даналықпен ойлапты...

Осы жылы бағы жанса әр жастың,
Парызыммен мен де аянбай қалмаспын.
Талабынан тау үгіліп, қар жанған...
Қиып түсер жүзіндейміз алмастың.

Ғасырлардан рухани жаңғырып,
Азат күннің әрбір таңын ән қылып,
Жалғап өтер жастарымыз жасасын,
Елін сүйген ерімізбен мәңгілік!

Түн болғанда

Түн болғанда түріліп тыстағы рең,
Мың ойымнан бір ойдың ұшпағы ем.
Ғадауатты ғаламның ғажабынан,
Мына өмірдің ажары қысқа білем.

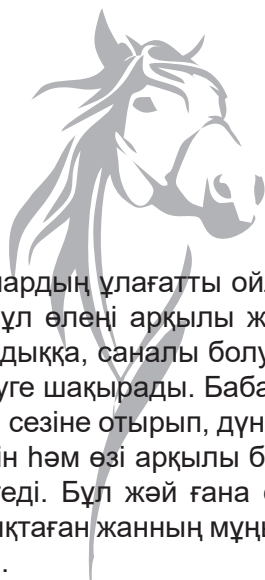
Зәулі ғалам, қамырық көкірегім,
Кейде ащы күлем де өкінемін...
Сүрлеу жолдан сүрініп жүрсем-дағы,
Көкке ұшып кетердей бекінемін...

Түн болғанда ашылып перде кілең,
Түреңделген жүректі пенде сүрең.
Ауырлатқан азабын алып кетпей,
О, Құдайым, отырмын мен несімен?!

Көшіріп ап көзінен ару айдың,
Ғазал мұңын жазамын жарығы айқын...
Түн пердесі түрілсе жылап тұрар,
Осы сезім құрғырдың, жанын-ай, тым!..

АЛТЫНБЕК МЕРСАДЫҚОВ

Аңдатпа: Шәкерім мен Мағжан бабалардың ұлағатты ойларын берік ұстанған ақын, бұл өлеңі арқылы жастарды адалдыққа, мейірбандыққа, саналы болуға, төл тарихымызды қастерлеуге шақырады. Бабасы Мағжан сенген «жас» екенін сезіне отырып, дүниенің сахнасына өзінің келгенін һәм өзі арқылы барша жастың келгенін үлгі етеді. Бұл жәй ғана сөз емес, «рух сөзі» екенін солықтаған жанның мұңындай өлеңмен жеткізгісі келді.

Аннотация: Восхищаясь великими идеями Шакерима и Магжана, автор призывает молодежь быть честными, добрыми, сознательными, ответственными и чтить историю. Осознавая себя представителем «молодежи», в которого верил Магжан, поэт берет на себя ответственность через свои строки призвать молодежь к просветлению. Это не просто строки, а «отголоски души»...

Abstract: Admiring the great ideas of Shakerim and Magzhan, the author encourages young people to be honest, kind, conscious, responsible and honor history. Conscious of himself as the representative of the «youth», in which Magzhan believed, the poet assumes the responsibility through his lines to call on youth to enlightenment. These are not just lines, but “echoes of the soul” ...

Рух сөзі

*Кел, жастар, біз бір түрлі жол табалық,
Арам, айла, зорлықсыз мал табалық.*

Ш. Құдайбердіұлы

*Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты,
Қырандай күшті қанатты,
Мен жастарға сенемін!..*

М. Жұмабаев

Мейірім аңсаған Ғасырға жұтылып,
Ғарышқа қол созып, Ай болып тұтылып...
Көмейден көмескі әуездер әуелеп,
Бодандық дертінен мәңгілік құтылып,
Мен келдім!

Өзекті өртеген дертімді у қылып,
Арымда азаттық айбары булығып.
Сағыныш иісіне сусаған Қазақ пен,
«Алаштың» арманын аспанда ту қылып,
Мен келдім!

Жерұйық – өлкемді мекендеп сан алып,
Көк Түрік көксеген тұғырдан таралып.
Қандықол тарихтың күнәсіз куәсі –
Бабамның қаны мен анамның жасынан жаралып,
Мен келдім!

Найзаның ұшында намысым оянып,
Тәңірдің тым қатал сынына таянып.
Нәп-нәзік сезімдер табанда тапталып,
Мөп-мөлдір үмітім қызылға боялып,..
Мен келдім!

Кірпіктің ұшында кіршіксіз жас қалып,
Жұпарлы жусанды жаныма жастанып.
Еркіндік аңсаған кеудемді ән кернеп,
Арқаның төсінде Астана басқарып,
Мен келдім!

Боз жусан ғұмырым домбыра шегінде кемерлеп,
«Елім», деп еңіреп, жеріме елеңдеп.
Тәуелсіз ойларым төбемде құт болып,
Жұмақтың төрінен естілген өлең боп,
Мен келдім!

Тым қысқа ғұмырда адал жол іздедік,
Келешек күндерден еш үміт үзбедік.
Жас болып мен келдім, менімен барша жас...
Сананың ішінде «Еркіндік» бозарып,
Нар баба Мағжанның рухынан сөз алып,
Біз келдік! ...Біз келдік!

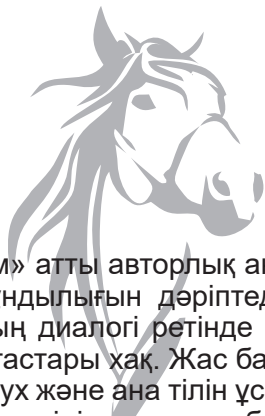
Түс көру

Бүгін менің түсіме Жайығым енді,
Жайықта жүзген желкенді қайығым енді...
Бозбала шақтың бұлыңғыр елесі сынды –
Санада қалған самырқау сөздерді аңсадым,
Жағада қалған аңғалдау кездерді аңсадым...
Айыбым ба еді?..

Қираған үйлер, тар жолдар түсіме енді,
Түсіме енген бейнелер кішіре берді...
Баянсыз бақтың жылт еткен жебесі сынды –
Орманды кезіп, адаспай жолсыз жүргенім,
Қарақат терген қайғысыз, қамсыз күндерім,
Бақытты сәтті есіме түсіре берді.

Үйіме ескі қоршаулы жиі түнедім,
«Көршіме кейде қисынсыз кейітін едім...».
Қасіретімнің шынайы үлгісі сынды –
Ауылдан ұзап, дөң жаққа қарағанымда.
Білмеймін, жаным жазықсыз жараланды ма?..
Әкем мен атам жерлеулі бейітін көрдім.

Қиялға шомып, қызықтап жүр едім маңды,
Көтеріп жердің жусанын білегім талды.
Сағынышымның сап-сары белгісі сынды –
Басыма қайғы байқатпай таңылғанымда.
Сары уайым меңдеп, ауылды сағынғанымда,
Шұрқырап түзде жылқыдай жүрегім қалды.
Шұрқырап түзде жылқыдай жүрегім қалды...

Аңдатпа: Мен «Туған тілім – тұмарым» атты авторлық аңыз өлеңімде Ана тіліміздің құндылығын дәріптедім. Жас бала мен дана қарттың диалогі ретінде жазылған өлең көкейкесті ой тастары хақ. Жас балаға дана қарт пәк жүрек, өр рух және ана тілін ұсынған кезде, міз бақпастан Ана тілін таңдаған бала басқа байлықтарды да қоса иемденеді. Расымен де, ұлт бағасын өсіретін, адамды Тұлға ретінде қалыптастыратын басты байлық – Ана тіліміз. Жастар жылында, ең маңыздысы, туған тілімізді құрметтеу және дәріптеу деп есептеймін. Сондықтан, ата-бабамыздан қалған ең асыл қазынамызды бағалай білейік.

Аннотация: Своим стихотворением, приданием хотела подчеркнуть великое значение Родного языка. Основная мысль повествуется в форме диалога маленького ребенка и мудрого старца. Когда мудрый старец предлагает ребенку сделать выбор между чистым сердцем, силой духа и родным языком, ребенок, выбравший Родной язык, несмотря на трудности выбора, обретает все остальное богатство. На самом деле, наше главное богатство – Родной язык и делает нас Личностями, которые будут ценить свой народ. В год молодежи самое главное уважать и превозносить родной язык. Призываю вас ценить самое ценное, что наследовали от предков.

Abstract: With my poem, giving I wanted to emphasize the great significance of the Mother tongue. The main idea is narrated in the form of a dialogue between a young child and a wise old man. When a wise old man invites a child to make a choice between a pure heart, fortitude and his native language, a child who has chosen his Mother tongue, despite the difficulties of choice, gains all the rest of his wealth. In fact, our main wealth is our Mother tongue and makes us Persons who will value their people. In the year of youth, the most important thing is to respect and exalt the native language. I urge you to value the most valuable that you inherited from your ancestors.

Туған тілім – тұмарым

(аңыз өлең)

Тоқтамайды өмірдің жаңбыр әні,
Жаңа толқын жаңғырып жарға ұрады.
Бастайын деп тұрғаным ерек аңыз,
Сан ғасырдың иығын талдырады.

Қалаймын тарихымның тозбағанын,
Мен де соның жолымен қозғаламын.
Жұмыр жерден зымырап заманалар,
Санасында жаңғырды бозбаланың.

Аңызды алып шықсам түнектегі,
Белгілі көкіректі гүл еткені.
Бағзыда бопты жас пен дана қартым,
Бар жайды қоздатайын жүректегі.

Күн артынан күн өтіп, дүрлігеді,
Қарт абыз өткен шақтың білгірі еді.
Адами құндылықты саудалаған,
Күнделікті өткерер тірлігі еді.

Не тілеп, не қалайды көңіл лепті?
Боз бала жан қалауын көп іздепті.
«Пәк жүрек, өр рух пен ана тіл бар,
Ал, балам, не тілейсің, таңда» депті.

- Бойыма алақұйын дүрсіл кіріп,
Жас сырымды, қартым-ау, тұрсың біліп.
Пәк жүрек опасызға сенім артып,
Кетер ылғи қапыда күрсіндіріп.

Кейде мұңмен іштей жүдеп бұйықсам,
Зілді ойлар жаныштайды иықтан.
Ана тілсіз өр рухым да керек емес,
Алып шығар мені осынау тұйықтан.

Абыз қартым қуанғандай мұнартып,
Боз баланың жауабына құмартып:
- Түгелдей құндылықты тарту еттім,
Тағып жүрсең туған тілді тұмар ғып.

Шабыттанып құнарлы ой нәрінен,
Өр ұлан да жайнап кетті сәнімен.
Ей, адамдар, ұлт бағасын өсірер,
Ана тілің маңызды ғой бәрінен.

Бұл фәниге қазақ болып жаралдым,
Дана тілім, тұғырыңа қона алдың.
Таза үнмен тамылжыған таңдайда,
Аңызымның жұрнағы боп оралдым.

* * *

Тым көңілсіз өтіп жатыр күзің де,
Қара ағашым, қартаң тарттың бүгінде.
Сыбырлап ем құлағыңа ақырын,
«Ұлы шайыр боп келем» деп түбінде.

Жотаң жатыр жазыла алмай ұйқы орап,
Бұлдыр жақтан ойналғандай күйтабақ.
Төмен қарап үнсіз тұрдым ойлана,
Қабығынан қара ағаштың сипалап.

Қиырларға тұрмысың сен көз сүзіп,
Бүршігіңнің сыры терең айқабақ.
Сендік болған жапырақ та нәп-нәзік,
Қалқып кетті өзен бетін аймалап.

Қимай күтіп тұрып едің сен мүлдем,
Қара жолмен көкжиекке сіндім мен.
Бала кезге қуә болған топ шынар,
Қайда кетті? Қайдан ғана білдім мен?

Көпті көрдім, махаббат пен мұңды да,
Алабұртқан алауыз бен сұмды да.
Ал, сөйле, қарт абызым, сыныңды айт,
Жырақ кеткен бала-сәби оңды ма?

Арам тәнмен толтырып жер уысын,
Талай надан қашырды ел ырысын.
Қара ағаш, құшақты кең жая түс,
Оттай жанған нала кеудем суысын.

Тау теңселіп, көкіректе күн күлген,
Ұлы шайыр шықпас, енді, кім білген.
Көпті түйдім, түймесім де көп шығар,
Қара жолмен көкжиекке сіндім мен.

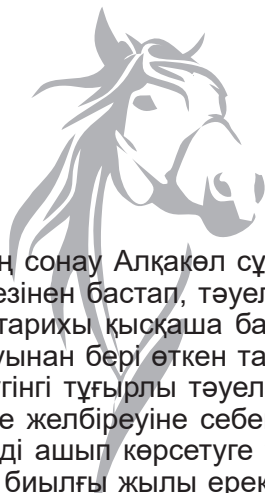
Үнсіз ғана қарап тұрдың, жөн болар,
Дара болу мақсат еді, біртуар.
Алаулап ап, шайыр жолын қуыппын,
Тәкаппардай мансап іздеп, мал қуар.

Көкжиекке сінді ойдың сұстысы,
Қол бұлғайды алда арман тым ұзақ.
Ұлы шайыр болу емес бастысы,
Нақ азамат атануың дұрыс-ақ.

Өмір сырын өрнегімен көп түйген,
Қартаң жанды бейнелеуге тырыстым.
Өлеңімді жан-тәніңмен шын сүйсең,
Жүрегіңде пайда болар бір ұшқын.

АҚЖАРҚЫН МҮТІЕВА

Аңдатпа: Бұл шығармада қазақ елінің сонау Алқакөл сұлама, Ақтабан шұбырынды кезінен бастап, тәуелсіз ел атануға дейінгі шежіре тарихы қысқаша баяндалған. Қазақ елінің құрылуынан бері өткен тарихи оқиғаларды тізбелеп, бүгінгі тұғырлы тәуелсіздігіміздің байрағының биікте желбіреуіне себепші болған атаулы көтерілістерді ашып көрсетуге тырыстым. Жастар жылының биылғы жылы ерекше атап өтіліп, тойлануы да егемендігіміз бен тәуелсіздігіміздің жемісі екені ақиқат. Егер біз елдік алып, қазақ елі болып жеке құрылмағанымызда осындай жарқын болашақ, жарық күнге қол жеткізер ме едік?! Болашақтың үлесі – өткен күннің күресінде! Елдігіміз еңселі, тәуелсіздігіміз мәңгілік болсын!

Аннотация: В этой работе повествуется родословная истории казахского народа со времен «Алкаколь-Сулама, Актабан Шубырынды» до независимой страны. Проясняю исторические события, которые произошли в истории страны с момента основания казахской земли, раскрыв занавесы восстаний, которые привели к независимости. Празднование Года молодежи, также является результатом нашего суверенитета и независимости. Если мы не стали бы суверенным, то и сегодняшнего светлого будущего не увидели бы! Будущее настало благодаря борьбе прошлых дней! Путь будет крепким наше единство и независимость!

Abstract: In this work, the genealogy of the history of the Kazakh people is narrated from the time of “Alkakol-Sulama, Aktaban Shubyrynda” to an independent country. I clarify the historical events that have occurred in the history of the country since the founding of the Kazakh land, opening the curtains of uprisings that led to independence. The celebration of the Year of Youth is also the result of our sovereignty and independence. If we did not become sovereign, then we would not see today’s bright future! The future has come thanks to the struggle of past days! The path will be strong our unity and independence!

Өткенімнен басталады бүгінім

Айқара ашып, ақ парақтың беттерін,
Мен де біраз шабытыма беттедім.
Еркін жазып өз ойымды ұсынсам,
Тәуелсіздік тұғырына жеткенім.
Мақтанамыз ұрпағымыз қазақтың,
Құшақ ашты алдымыздан азат күн.
Бостандықтың қымбат болған әр күні –
Сәуле шашқан самаласы ғажаптың.
Тәуелсізбін! Тәуелсізбін, мен бүгін,
Мақтан етем, Отанымның кеңдігін.
Арғымақтың қос қанаты секілді,
Айбыны асқақ елдігім мен теңдігім.
О, қазағым! Алты Алаштың текті елі,
Нелер болып, не басыңнан өтпеді?!
Тәуелсіздік ата-бабам аңсаған,
Қазағымның арманы ғой жеткені.
Көңіл-күйдің ой сезімін аралап,
Келем, міне, келер күнді бағалап.
Қаймықпаған қайсар қазақ тарихын,
Мақтанышпен өтейінші саралап.
Өр ұлдарын теңеп жарқыл жасынға,
Аруларын бағалар шын асылға.
«ҚАЗАҚ» деген атау алған өр халқым,
Сонау ерте ғасырлардың басында.
Күе болып, қолдап ата-бабалар,
Басын қосып, ақыл қосқан ағалар.
Іргетасын қалап КЕРЕЙ, ЖӘНІБЕК
Бой көтерді шаңырағын паналар.
Бірақ, бірақ, елдік оңай келмеді,
Көзден бұлақ, көңілден мұң селдеді.
Азаттыққа ұмтылған ұлт, күш берген –
Баһадүрлер, батыр болды сенгені.
Қайран. елім, қарсы тұрдың талайға,
Ел боп қалу болашағы әр ойда.

Жеңіс! Жеңіс! Көтеріміз ақ туын,
Ұлт боламыз рухы биік, қалайда!
Қолын жиып, сәйгүлігін баптаған,
Жорық жолда намыстан нәр татпаған.
Алты Алашқа есімдері жайылған,
Батырларым «АҚТАБАННАН» сақтаған.
Қаймықпаған қара жаудан «қайыр» деп,
Елі үшін ерге қонған, уайым жеп.
Ізі өшпес, қайран, асыл ерлер-ай,
Ер Бөгенбай, Наурызбай мен Райымбек!
Сонда-дағы даңқың түспей тұғырдан,
Көрсең-дағы мұңды күндер жығылған,
Зор ерлікпен «Бұлантыда» шайқасып,
Жоңғарлармен болды «Қалмаққырылған».
Қалай бұны, тебіренбей айтасың?!
Келер ұрпақ жеңіс дәмін байқасын.
Мүмкін емес санамыздан өшіру,
Ерлік толы – «Аңырақай шайқасын».
Қарсы келіп, бір күдік пен бір үміт,
Кетіп жаттың аңдаусызда сүрініп,
Жоңғарларға сан тойтарыс беруді,
Ойластырдық Ресейменен бірігіп.
Қарсы келіп, қатал тағдыр қақпаны,
Көкке атылып, еркіндіктің оттары.
Жойылмаған парағынан тарихтың,
Кәріні шашқан, қаһарлы қыс ақпаны.
«Күрт азайды сұм сұрапыл соғыстар,
Артта қалды күндер жауды жаныштар», –
Деп ойлаған аңғал қазақ, Патшаның,
Қайдан білсін қаһарын да бағыштар.
Алғаннан соң сеніміне кіргізіп,
Билік құрды, үкіметін жүргізіп,
Бар байлыққа ие болу ойында,
Кең өлкеге бекіністер тұрғызып.
Өрши берді күн санап, сұм бүлігі,
Арта түсті секемі мен күдігі.

Қай тұста да қаймықпаған қазаққа,
Уайым болды келер күн мен бүгіні.
Ежелгіден тән қазаққа «ер» деген,
Талай ұлы жауға шапқан, ерлеген.
Қос жанардың қарасындай сақтаған,
Ата-жұртын жау қолына бермеген.
Оған куә – Алты Алаштың ұлдары,
Отан үшін алғы шепте тұрғаны,
Талай мәрте абақ көріп, аталды,
Жазықсыздан «жалған жала құрбаны».
Арман болып, азат күннің татымы,
Алшақтады алыс болып, жақыны,
Бұл езгі мен өктемдікке шыдамай,
Көтеріліс ашты Сырым Датұлы.
Сұм саясат жаныштады, азғырып,
Қанап елді, озбырлығын оздырып,
Алауыздық, руаралық қайшылық,
Ашып берді жолды жауға қоздырып.
Қалса-дағы аз-ақ адым жетуге,
Азаттықтың туын желбіретуге,
Рұқсат алды сол күрестің арқасы –
Ақ Жайықтың оң жағына өтуге.
Көсемдердің кезі болмас жасқаған,
Келген жауды басып, жаншып тастаған.
Көтеріліс орын алды елеулі,
Кенесары Қасымұлы бастаған.
Алға бастап небір дүлдүл, жорғасын,
Күші мығым, бойы жалын, қорғасын,
Әділетсіз қанау, озбыр саясат,
Қалдырмады бей-жай Бөкей Ордасын.
Көңіл толқып көтеріліп бағамыз,
Ақыл-ойға көнде болып санамыз
Озбырлыққа шек қоюды көздеген,
Ұлы Исатай, ер Махамбет бабамыз!
Қазақ халқы күш-қайратқа бай халық,
Тұр ғой сөзсіз тұлғасынан байқалып.

Көңілдері Сарыарқаның төсіндей,
Жүреді ылғи жадыраңқы, жай тауып.
Өр қазақтың намысы мол ұлдары,
Кеңестің де әнін бірге жырлады.
Тізе қосты азаматтық соғыста,
«Тар жол менен тайғақ кешу» жылдары.
Қара түнек торлап ашық аспанды,
Күңіренді кең даламның асқары.
Іске асырмай «Барбаросса жоспарын»,
Отан үшін ұлы майдан басталды.
Салыстырам көз жасы мен таң шығын,
Қос шынарым Әлия мен Мәншүгім!
Бауыржан мен Рахымжанның ерлігі,
Ұрпақтарға табыстайтын жан сырым.
Біріктіріп, күші мығым жастарды,
Жұмылдырып тың игеру басталды.
Байқоңырдан көкке ұшып зымыран,
Бағындырды қол жетпейтін аспанды.
Ерке өзеннің сең боп жүзіп мұздары,
Жаңғырығып, заңғар шыңның құздары.
Қатқыл күймен өлкесіне қазақтың,
Леп әкелді Желтоқсанның ызғары.
Жаны жайсаң, өр халықтан күй кетіп,
Озбырлыққа бойын әбден үйретіп.
Желтоқсанның ызғарында қыздардың,
Шаштарынан тартып шықты сүйретіп.
Қорлап, қинап, қан қақсатып жастарды,
Іске асырып, әрекетін жоспарлы.
Жазықсыздан қуғындалып жас өрім,
Айып талып, абақтыға тасталды.
Көрсең-дағы қанша қайғы, қанша мұң,
Азаттыққа ауды ылғи аңсарың.
Саналатын қазынаның көзіндей,
Еркіндікті, бостандықты аңсадың.
Алға басып, мемлекеттің ісі нық,
Дербес ел боп, жаттың үлгі ұсынып.

Дүр сілкінттің хабар жасап, тарихта,
Атом деген бәлекетті ысырып.
Жақсылыққа бағаланып әр ізің,
Өткеніңді жаңғырту да парызың,
Тәуелсіздік белгісіндей орнаған
Қабылданды Мемлекеттік Рәмізің.
Ортаймасын арта берсін табысың,
Алға бассын жоспарланған әр ісің!
Өз атыңнан төл теңгеңді шығардың,
Биік қойып, ұлттың ұлы намысын.
Бодандықта ұстағанмен отар ғып,
Ойымызды өрістетіп, от алдық,
Ата-баба күресінің жемісі –
Міне, бүгін Тәуелсіз ел атандық!
Құшағымыз кең төскейге жайылды.
Қайта туды ата-дәстүр байырғы.
Таңдай қағып, көпшілік ел сүйсінер,
Мемлекетпіз тең құқықты, зайырлы.
Алашымның ақ үміті ақталып,
Шежірең бар қалар мәңгі жатталып.
Тіліміз бар, дініміз бар өзіндік,
Келе жатқан құндылығы сақталып.
Нақыл сөзге байсың, бойға даритын,
Дәстүріңді барша халық танитын,
Өзге елді жатсынбайтын, қазағым,
Биіктей бер, ұмытылмасын тарихың!
Өзге елмен иықтаспыз, озатпыз,
Егеменді елміз бүгін, Азатпыз!
Ал бүгінде әлемге жар салатын,
Көңілі кең, ақ жүректі қазақпыз!
Келген таңдар бір сілкініс әкеліп,
Ұрпақ алды парызымыз өтеліп.
Еңсемізді биік ұстап келеміз,
Тәуелсіздік туын көкке көтеріп!

ЕРМҰХАНБЕТ МҰРАТОВ

Аңдатпа: Өлең тарихты бүгінмен жалғастыру арқылы, халыққа рух беру мақсатында шабыт арқылы жазылған. Мәңгілік елге деген үміт арту, Мәңгілік ел болуға мақсат қою. Мәңгілік жыр жазу.

Аннотация: Переплетая историю с настоящим, стихотворение вдохновляет силу духа народа. Надежна на Вечную страну, стремление быть Вечной страной. Написать Вечное произведение.

Abstract: Interweaving the story with the present, the poem inspires the strength of the spirit of the people. Reliable in the Eternal country, the desire to be an Eternal country. Write the Eternal Work.

Мәңгілік ел сүйемін!

Сүйем, нар – Алашымды,
Қадірін сенде білесің.
Қазақия елі Тағала сынды,
Екінші бізге ұлы есім.

Арлығып баққан, арлығып туып,
Аналар «әлди» жыры бар.
Елімді менің, Мәңгілік қылып,
Төсінде жатыр ұлылар.

Бұл жерде ханға, жырын құлға арнап,
Ақындар өткен арқырап.
Келер күн қалай бұлыңғыр болмақ?
Тарихым тұрса жарқырап.

Бұл жерде билер ісімен ғана,
Тас қылып түйген қауымын.
Батырлар өткен мысымен ғана,
Жүрегін жарған жауының.

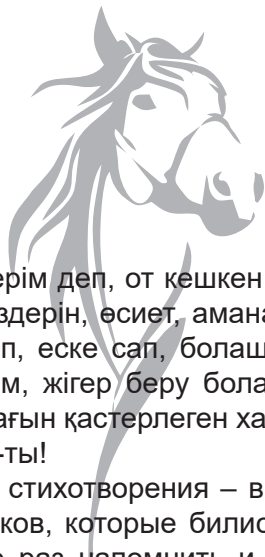
Шытырман талай шырғалаңдар да,
Бабамнан өшпес жыр қалды.
Тілім деп жүрген тұлғалар бар да,
Біз мәңгі болмай, кім мәңгі!?

Елімді сүйем, бар асылымнан,
Жерімді сүйем құлай да.
Қазақтай елдің баласы қылған,
Құдайға шүкір, Құдайға!

Ақша бұлт өлең

Аспаннан ары асалмай,
Бұлттардан бақыт іздедім.
Жалынды ішкі баса алмай,
Жұтамын нәркес күз демін.
Жанардан тамшы төгілген,
Ақша қыз бұлттар сыңсиды.
Бақытым болып көрінген,
Нәркес аруды күн сүйді.
Ізімнен сыбдыр үн ерді,
Үп желі күздің мұңайтқан.
Бұлттарда жылап жіберді,
Жапырақтарға сыр айтсам.
Жапырақ өлең бөліп ап,
Жүрекке жаңбыр сыйладым.
Біздерсіз жабық! Өлі бақ,
Ол сөзге бірақ қимадым.
Ол жанда сенің бағың деп,
Айтады қашан құдай дүр.
Жапырақ сынды арым деп,
Мені ойлап қалқам жылай жүр...
Нәркеске ұқсар қандай жан,
Нұр самсар көктен қай асыл.
Жапырақ сынды сарғайған,
Жанымды жаным аяшы...
Жолыңа қарап елеңдеп,
Жүрегім барад шатынап.
Ақша бұлт сынды өлең боп,
Жауып тұр сары жапырақ...
Менің жаным жапырақ...
Жанымыз күнге қонақтар,
Тәнімді көмер топырақ!...

МҰХТАР МЫРЗАҒАЛИ

Аңдатпа: Жастар жылында елім, жерім деп, от кешкен ата-бабалармыздың рухты сөздерін, өсиет, аманатын санаға тағы да бір сіндіріп, еске сап, болашаққа бастаған бағытымызға дем, жігер беру болатын! Тарихын, ақын, батыр аруағын қастерлеген халықта алынбас қамал болмас-ты!

Аннотация: Цель написания данного стихотворения – выразить дань наследию предков, которые бились за нас, за нашу землю, еще раз напомнить и поддерживать начинания, которые ведут в светлое будущее! Любые препятствия нипочем народу, чтившему свою историю, дух поэтов, батыров!

Abstract: The purpose of writing this poem is to express tribute to the heritage of our ancestors who fought for us, for our land, to once again recall and support the undertakings that lead to a brighter future! Any obstacles to the people who honored their history, the spirit of poets, batyrs, do not!

* * *

Болмайды, деп болашақ елімде мін,
Қазақ үшін қорғаған жерін де мың,
Бабаларым бейбіт ел балдарына,
Аманат қып тастаған сенімдерін.

Көз тастайық тарихқа көрермен ел,
Кенді ашайын бағасыз көнермеген,
Еске салам ақын мен батыр сөзін,
Өсиетке өң беріп өлеңменен.

Айналдырған жақсыны жазуды әдет,
Қан бойында қазақтың қажырлы әдеп,
Ғасыр өтсін ғұмырда Ғабит айтқан,
«Тәрбиеңнен тектілік тапжылма», деп.

Алашқа айбат алауыз шеккенді ұра,
Қайсар мінез қайратты жеткен мына,
Жалындаған жастарға жалын рухты,
Момышұлы Бауыржан еткен мұра.

Надандық деп адамның азабы шын,
Білім жолы сарпыған таза күшін,
Абай атам «ақылды ұстаның», деп,
Қара сөзін қалдырған қазақ үшін.

Мықты қазақ жастары, ей, қасқырдан,
Сынақпенен шыдамын шайқастырған,
Сенім артып біздерге болашағын,
Бұлқышев Баубек атам айқастырған.

Ата сөзін санаға салдыртайық,
Қазына қып мәңгілік қалдыртайық,
Өсиетін өткеннің өскелеңге,
Жастар жылы тағы бір жаңғыртайық.

Ақын, батыр сөзінің берген лебі,
Жастар жылы жараспас жерленгені,
Болашаққа бастайық ашық-жарқын,
Жұмабаев Мағжанның сенгендері!

Маған ешкім дәл сендей бола алмайды!

Текті жердің әкелсін толған айын,
Сеннен өзге ептіні, қомағайды.
Қақ алдыма қойса да ең сұлуды,
Маған ешкім дәл сендей бола алмайды.

Бола алмайды дәл сендей маған ешкім,
Басқаға емес, бәрі ауған саған естің.
Хан қызында әкелсін, хор қызында,
Қай сұлу да басыма бақ емес дым.

Бақ емес дым, басыма қай сұлуда,
Жұмыр жүрек жаныңда жайсынуда.
Көркем мінез көрсетсін көріктіні,
Тартылмайды тамырым тайсынуда.

Тайсынуда тамырым тартылмайды,
Қызды берсін шығарар атымды әйгі.
Ақылдыға, арлыға сеннен өзге,
Сыр айтарым, сезімім артылмайды.

Артылмайды сезімім сыр айтарым,
Сенің қымбат бәрінен сірә, ай, хәлің,
Таңдағаным, көзімнің нұры өзің,
Саған ешкім жетпейді, шын айтамын!

ЕРЛАН НАРЫНБАЕВ

* * *

Дүрмек жылдың естіп өскен дүбірін,
Мен қазақтың ұлымын.
Бабам төрге қойып кеткен, байырғы,
Тұғырының жалғастырам ғұмырын.

Себебі, біз алыппыз.
Саф алтынмен сара жолды салыппыз.
Кіндік жіпті, бес әріптен таңыппыз.
Қарт кеуделі қазыналы қарттардың,
Ақ батасын алып өскен халықпыз.

Қазір қоғам, заман өзгерді,
Болашаққа том-том арман көзделді.
Бабам артқан ақ бата мен сенімді,
Ақтайтұғын кез келді.

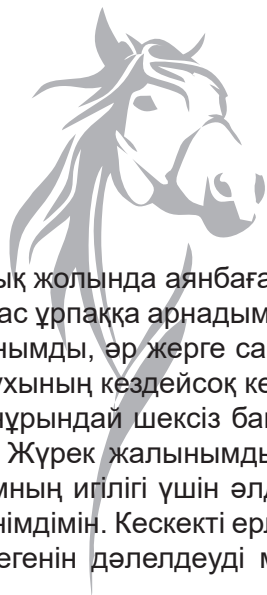
Арыстардың салған ізін жол қылам,
Олар менің мұнартатын мол мұрам.
Маңдай терін ақтайықшы бабаның,
Аунап түссін орнынан.

Жандандырып ауыл менен қалаңды,
Танытсақ деп жері дархан, даламды.
19-дан жастар жылын бастайық,
Таңдандырып 18 мың ғаламды.

Санамызға сақтап алып сан ғұрып,
Тастайықшы жастар жылын жандырып.
Естір құлақ, көрер көздің барлығын,
Жастар жүрсін таң қылып.

Елбасының артқан үлкен үмітін
Жалғайықшы шам қылып.
Абай, Мұхтар, Мұқағали туған жер,
Тұғырынан құламасы заңдылық.
Мағжан сенген жастар болсақ шынымен,
Қазақ елін ел қылайық мәңгілік!

НӨСЕРҚАН ШУАҚ

Аңдатпа: Мен бұл өлеңімді, азаттық жолында аянбаған ата-бабаларым мен бүгінгі жас ұрпаққа арнадым. Өмір есігін қазақ болып ашқанымды, әр жерге сабылысып қонатын адамдар рухының кездейсоқ кезегіне емес, Алланың жауған нұрындай шексіз бақытым мен бағыма балаймын. Жүрек жалынымды маздатып, текті туған ұлтымның игілігі үшін әлденені өзгерте аларыма нық сенімдімін. Кескекті ерлердің жас буынға бекер сенбегенін дәлелдеуді мақсат тұттым!

Аннотация: Посвящаю свое произведение нашим предкам, которые отчаянно боролись за независимость и сегодняшнему поколению. Тот факт, что я родился казахом, не является случайным моментом, это благословение Аллаха. Убежден, что смогу внести свой вклад в развитие своего народа. Считаю целью оправдать веру отцов!

Abstract: I dedicate my work to our ancestors, who fought desperately for independence and to today's generation. The fact that I was born a Kazakh is not an accidental moment, it is a blessing from Allah. I am convinced that I can contribute to the development of my people. I consider the goal to justify the faith of the fathers!

Жастар

Тоң жастанып ұлтының теңдігі үшін,
Сексен алты жастары берді күшін.
Сондықтан әрбір қазақ білу керек,
Жастық шақ жаратылған – ерлік үшін!

Туа сап ту ұстаған қолдарына,
Қуанам қазақ ұлы болғанымға,

Қиядан қанатымды ерте қағып,
Айналам алаш жұрты қорғаныңа.

Еуразия еркесіндей еркін желіп,
Келеміз келешекке кең түрленіп,
Туған ел тәбәрігін алуға емес,
Сақтауға ата салттың сертін берік.

Боламыз уақытқа қалай масыл,
Мәнісін біз ашпасақ тарайма сыр,
Жастар жылы осы деп бастағаннан,
Қақпасын ашады әлі-ақ талай ғасыр.

Қымбат қой қазағымның құны маған,
Болсыншы артында әрбір құлыны аман.
Ертең халқым атансақ қырандарың,
Ұлы бесік әлдилер ұлы далам!

Ауыл

Сұрасаң арғы бабам әлеми сақ,
Түркі туған тұраным киелі ошақ.
Жұлдыздай жамыраған тауларына,
Қадалған сауыт бұзар жебеге ұқсап.

Бір ғана бәйтеректің қамындағы,
Тас жарып терең тартты тамырлары,
Байлығы байтақ дала уысында,
Кезіп жүр салқар көштің сағымдары.

Баласы бұйда ұстаған бір-бір ауыл,
Еруілі дес бермес ерге де ауыр.
Сарқыты қазақтықтың сүлейлер бар,
Сөз дегенде келетін жырға бауыр.

Қарттарына қиянат жасамайтын,
Арулар да адымын басады айқын.
Той дегенде салтқа сай тіршіліктен,
Қара өзек шақтары босамайтын.

Бұратана ұлт тарихтан алды ырысын,
Алғанына ей уақыт жарлымысың?
Толғауым тасығанда сыйдыратын,
Сен менің рух толы сандығымсың.

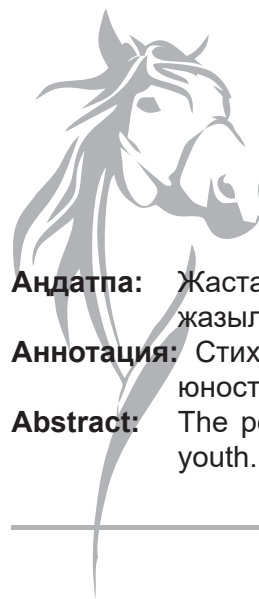
Құштар қазақ Алтайдың кезеңіне,
Кезеңнен үңілетін өзеніне.
Салбуырында құс салып, шырға тартып,
Жерұйықтың орнығар өзегіне.

Беу дүние, қауыштық күзіңменде,
Ауыл көші сортаңда сүзілгенде.
Қамшы қанап сауырын қылаңдардың,
Бүлдіргілер білектен үзілгенбе?

Ұмытып етік тіккен тарамысын,
Қызыл құдаң қалаңа барамысың.
Ауыл бала қалаға көшкен кезде,
Жетімсіреп молалар қаламысың!

Ауыл деген – жастық шақ, жарқын ғұмыр,
Ауыл деген – салт-дәстүр, алтын тұғыр.
Тұнықтан жаратылған болмысымсың,
Өлеңмен асырайын нарқыңды бір.

Жайлау жердің төрінде күрең тастай,
Киіз үй тұр қазақтан айнымастай.
Ғасырларға қалғанмен атың сенің,
Өзгерер затың адам танымастай!

ЕРДЕН НҰРАХМЕТ

Аңдатпа: Жастар жылына арналған өлең жастық шақ жайлы жазылған.

Аннотация: Стихотворение посвящено «Году молодежи» и юности.

Abstract: The poem is dedicated to the «Year of Youth» and youth.

Жастық шақ!

Көкейімнен шарықтасын асқақ үн,
Қалай өтпек, кіммен өтпек жас шағым.
Сезім – ұлы, арман – асқақ, ой – дауыл,
Осы шақта өтер бір сәт қас қағым.

Рухым – бекем, ал жігерім тым берік,
Керегем – кең, терезем – тең ірге нық.
Ерік бермей асау тағдыр еркіне,
Жастығымның жалыны оны тұр жеңіп.

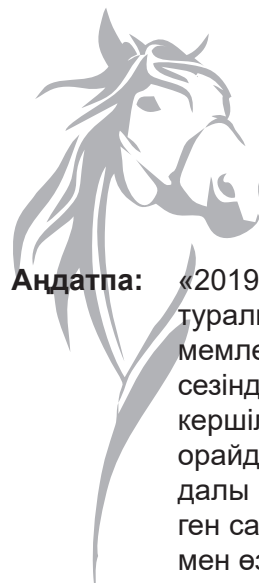
Желік қуып, сауық құрып үлгеріп,
Әрбір күнім өзгешелеу түрленіп.
Жастық шақ ол – асау сезім, бір қызға,
Үнсіздікте кеткен сәтім гүл беріп.

Жастық шағым зымыраған уақытым,
Жастық шағым жарқыраған жақұтым.
Жастық шағым кемел күннің қайнары,
Жастық шағым тәңір берген бақытым.

Баста мені жарқын жаққа аш құшақ,
Сөнбе мәңгі жалындаған отты шақ.
Қамал бұзар қайратым бар бойымда,
Құлпыр әркез, қартайма сен жастық шақ!

Бурабай

Зәмзәмдайын сарқыраған бұлағы,
Абылайдың ақ ордасы, тұрағы.
Өлеңіне арқау болған Сәкеннің,
Бурабайым – жер бетінің жұмағы.
Бір қарашы өркеш-өркеш тауларға,
Жеке батыр ұйқысына таңданба!
Тіл жетпейтін Оқжетпесті суреттеп,
Жұмбақтастың сырын ашқан жан бар ма?
Айнакөлдің мөлдіріне құмар ем,
Өң бойына тарамай ма бұдан ем.
Сексенкөлге зер салсаңыз тұңғыық,
Маржан толы асты оның бір әлем.
Мен шығайын мынау ғажап белеске,
Сақталады осы жұмақ жер есте.
Талай адам таңдай қаққан Бурабай,
Жаратқанның шеберлігі емес пе?!

БИБАРЫС-СҰЛТАН ӨМІРБАЙ

Аңдатпа: «2019 жыл – жастар жылы» деп жарияланғандығы туралы хабар әр жастың жүрегіне жігер сыйлады, мемлекет тарапынан жасалған үлкен қолдауды сезіндік. Оған қоса жастарға елдің ертеңіне жауапкершілік пен зор сенім артылғанын түсіндік. Осы орайда «Мен кімін? Туған халқыма қайтсем пайдалы боламын? Менің қолымнан не келеді?» деген сауалдар ойға оралды. Ішкі толғанысым, өзіммен өзім жүргізген диалог өлең болып өрілді.

Аннотация: «Новость о том, что 2019 год объявлен Годом молодежи, вдохновила сердца молодежи, и мы почувствовали огромную поддержку со стороны государства. Так мы почувствовали, что на молодежь возлагается большая ответственность и вера за будущее страны. В то же время я задался вопросами, такими как «Что я из себя представляю? Как могу быть полезным для своего народа? Что я умею?». Так, внутренние переживания преобразовались в стихотворение в виде диалога с самим собой.

Abstract: “The news that 2019 was declared the Year of Youth inspired the hearts of youth, and we felt great support from the state. So we felt that young people have a great responsibility and faith for the future of the country. At the same time, I asked myself questions such as “What am I like? How can I be useful to my people? What can I do?” So, inner experiences were transformed into a poem in the form of a dialogue with oneself.

Өз әлемім

Бұлбұл құстар ұя салған көмекейім бүлкілдер,
Алпыс екі тамырымда кісінейді дүлдүлдер.
Тулап жатқан жұдырықтай жүрегіме алаулап,
Құдіреттің күші келіп жайотындай күркүрер.

Отыз омыртқам үзілмес,
Қырық қабырғам сәгілмес,
Үгітілмейді үмітім,
Ырысым еш төгілмес.
Сәулелі күн жарқыраған,
Жайнаған гүл кеудемде,
Көкжалмен бір, бірге туған жаным менің
бәрі үндес.

Сөзім – дұға,
Көзім – жалын,
Өзім отпын лаулаған.
Ақыл – атам,
Жүрек – бала,
Сөзім – сері аумаған.
Бойға қуат,
Ойға қанат
Дертке дауа жырларым,
Гүлге қонған көбелектей ізгілікте қаулағам.

Тәңірменен тілдесемін,
Табиғатпен үндесем,
Тағдырыммен серттесемін,
Өз-өзіммен күндесем.
Өз әлемім – өзім құрған, өзім ашқан жаңалық,
О, беймаза тіршілігім сенбесең де, күлме сен.

* * *

Көңілімнің шапқылап көк дөнені,
Тастағандай көтеріп көкке мені.
Дала реңін сағындым жұпар аңқып,
Көмкерілген гүлдер мен көктемені.

Күн нұрыда шапағын төккен еді,
Сары аяздың тарқады өктем демі.
Көмекейім көлдетіп толқын болып,
Жырдан маржан ағылып, төкпеледі.

Кеше ғана ерніңнен өпкен едім,
Неге маған бүгін сен өкпеледің.
Көңілімнің тұрғанда күйі шалқып,
Білмеймісің, мен саған сөкпе дедім.

Өкпелеме жаным-ау бүгін маған,
Ауыр мұңның жиналған жүгін жағам.
Шайырлардың жырларын оқып беріп,
Бар әлемнің сыйлаймын гүлін саған.

НҰРДАУЛЕТ ӨМІРБЕКОВ

Аңдатпа: Ұшса құс қанаты талатын осынау ұланғайыр ұлы даламның, жасампаз елімнің тағдыры жасындай жарқылдаған жастардың қолында деп білемін. Сондықтан да, кешегі шоққа түскен шырпыдай шырпыр болып бостандық деп боздаған боздақтарымыздың, асыл текті бабаларымыздың қалдырған аманатына қиянат жасамай, қияға қанат қағу үшін, бүгінгі жастарымыздың рухын көтеріп, жігерін жану үшін осы тақырыпта қалам тербеуге бел будым. Ерназардың кенже баласы Ер Төстігін бір төбе көргеніндей, елдің де назары осы жас ұрпағына ерекше ауып, үлкен үміт күтетінін, сенімі тастай берік екендігін жеткізгім келді. Еліміздің жұлдызы жарқырап, айы оңынан туу үшін, елім деп емірене туған ерлер қажет деп өлеңімді түйіндедім.

Аннотация: Судьба и будущее бескрайней великой степи, созидательного народа в руках пылающей молодежи. В этой связи решился написать несколько строк на эту тему, чтобы поднять дух современной молодежи, придать им силу для развития, дабы отдать дань уважения наследию предкам, которые в пот и кровь боролись за независимость. Как и особое трепетное отношение героя эпоса – Ерназара к своему младшему сыну Ер Тостику, так и внимание и доверие народа обращено молодежи. Дабы ярче сияла звезда народа и светлым, был его путь, надо сыном своего народа родиться.

Abstract: The fate and future of the boundless great steppe, a creative people in the hands of flaming youth. In this regard, I decided to write a few lines on this topic in order to raise the spirit of modern youth, to give them strength for development, in order to pay tribute to the heritage of their ancestors, who fought for independence with sweat and blood. As well as the special reverent attitude of the hero of the epos - Yernazar to his youngest son Yer Tostik, so the attention and trust of the people is drawn to youth. In order for the star of the people to shine brighter and brighter, their path should be, we must be born the son of our people.

* * *

Жастардың жылы – жас дәурен,
Жастардың жыры – астасып жатыр асқармен.
Күн болып күлсе қайғының бұлты қашты әрмен.
Шежіре тұнған көненің көзі кең далам,
Келмеске кеткен Кеңестен қалған кер заман,
Жасанып жатыр, жасарып жатыр жастармен!

Жалған да, жалған бес күнің,
Жаңарып жатқан, ескіден қалған естімін.
Жасықтың емес, жасынның үнін естідім.
Ел назарында жастарым жатыр бұрқырап,
Ерназарындай үлкендерінен іркіп ап,
Бір төбе көрген Төстігін.

Ереуіл атқа ер салып,
Есіл ерлерім аттанды өмірден енші алып.
Тарланбоздардың тұяғын бас та кел шауып.
Том-том тарихтың тоздырып алмай терісін,
Торығу керек, зорығу керек ел үшін,
Томағамыздан тер сауып.

Жұртыммен ғана жолдаспын,
Бодандық көріп боранда көзді зорға аштым.
Ордамды ұмытып олжамды ойласам оңбаспын.
Құлқынның емес ұлтымның жайын нұсқасам,
Екі тізгін мен бір шылбыр қатар ұстасам,
Екінің бірі болмаспын!

Алтыннан қымбат ар құны!
Намыс, жігерсіз қу басың қайда қаңғыды?
Жасқаншақтық бұл – кең дүниеміздің тарлығы.
Мойымай жүріп мойындататын соңында,
Жалындап жанған жастардың ғана қолында,
Жасампаз елдің тағдыры!

Салдарым еді қайқы арлан,
Саңлағым еді, сардарым еді тайпа алған.
Халқы үшін туған, марғасқа, бәрі майталман.
Басын кессе де бас имей кетіп, кезінде,
Найзағайыңның өзін де,
Найзасымен-ақ қайтарған!

Асылдың едік сынығы,
Күмбір де күмбір күреңмен өткен ғұмыры.
Дүниені шарпып дүлділдерінің дүбірі,
Маңдайға біткен бағыңдай болып бес елі,
Келешегіңнің кермесін үзсін кешегі,
Құлагерлердің құлыны.

Дүние шіркін дөңгелек,
Ұрпағы болсаң, ұлылар төккен терге бөк,
Қаратпай қалқам, кең байтақ мынау жерге бет,
Байрақты төмен түсірме.
Елімнің айы оңынан туу үшін де,
Ел үшін туған ер керек.

Мазасыз күй

Беймаза солқылдап ми, бұрқырап бас,
Шырқыраған отқа да шырпы жақтас.
Шыжғытып бара жатыр тар шеңберді,
Шыққа тұнып тұр міне шылқып-ақ тас.

Шекеден шер толқыны қазір ұшты,
Бір түйір бас болса да назы күшті.
Маңғазданып тұр ме екен көтере алмай,
Маңдайыма жазылған жазымышты...

Басымның қолыма ұстап сақинасын,
Еске алып көрсем бе екен уақиғасын.
Өттең, бірақ өткен күн бір қайрылмай,
Аттанып бара жатыр бақиға сұм.

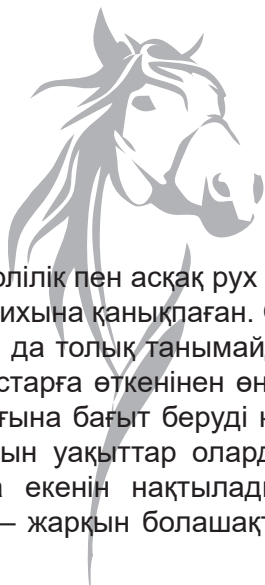
Қара түнек басқанда көз алдыңды,
Қара аспан да көрінбес тозаң құрлы.
Қозғатып көңілдегі мұң мен шерді,
Боздатып жүректегі бозаң жырды.

Тұмсығы тиген сынды тоты құстың,
Титықтатып барады шоқып үш күн.
Орайдың орта тұсы өртке оранды,
Орайы болды ме екен өкініштің.

Қайқы қылыш тигендей қайнап, тасып,
Қайрат қашып барады, қайрат қашып,
Жарты әлемнің естілер жаңғырығы,
Қалғандай бәз біреумен ғайбаттасып.

Шөлмегін шер көңілдің шайқап үрген,
Қайран басым – қайғыңды байқадым, мен,
Осыншалық мазасыз күйге енердей,
Жүрегіме жалғандың қай тамырмен?..

БАҚЫТЖАН ӨТЕГЕНОВ

Аңдатпа: Қазіргі таңда жастарға жігерлілік пен асқақ рух жетіспейді. Өйткені кешегі тарихына қанықпаған. Ондағы тегеурінді тұлғаларды да толық танымайды. Мен өз жырым арқылы жастарға өткенінен өнеге алып, бүгінгісі мен болашағына бағыт беруді көздеп отырмын. Алдағы алтын уақыттар олардың меншігінде, әрі мойнында екенін нақтыладым. Жастарға деген жырымыз – жарқын болашақтың жалауы болғай!

Аннотация: В наше время молодежи не хватает силы воли и духа. Потому что не до конца познали истину истории. Не знает историю своих героев. В этой связи намериваю направить молодежь в будущее путем созидания прошлого. Напоминаю им, что бесценное время будущего их бремя. Да будет знаменем для молодежи мое стихотворение, посвященное им!

Abstract: Nowadays, young people lack the willpower and spirit. Because they did not fully understand the truth of history. Doesn't know the story of his heroes. In this regard, I intend to direct young people into the future by creating the past. I remind them that the priceless time of the future is their burden. May my poem dedicated to them be a banner for youth!

* * *

Көшіне еріп келеміз мынау жалғанның,
Бабамның жолы осы деп талай алдандың.
Біріккен кезде бүкіл ел жүріп ала алмас,
Абылай құрған абадан жұрттан қалғанмын.

Тұлғаңды баба бүгінгі жасқа сөз етем,
Жастық шақ деген батырлық қылар кез екен.

Кейінге тартқан жастардың жаман кеселін,
Тарихтан толғап айбарлы жырмен түзетем.

Жас болсаң-дағы жауыңның жыртың жағасын,
Қиындық туса шығатын жолды табасың.
Елімнің ұлы боламын деген әр жасың,
Абылай ханның бейнесін барып қарасын.

Қарудан қармап қорғадың жаудан ел ішін,
Өзіңдей ердің табылмас бәлкім теңі шын.
Қарыштап кеткен ғаламда қазір жастарым,
Қылыштан емес білімнен көрер жеңісін.

Қадамы айқын, іс қылар ойлап, саралап,
Келешек әркез жастарға болар аманат.
Қаны мен жаны құрбан боп келген бабамның,
Еліме байтақ келтіре көрме жаман ат.

Аңдатпа: «Мемлекеттік рәміздер – мақтанышым» өлеңі Қазақстан Республикасының рәміздерін дәріптеуге арналған. Еліміздің әрбір тұрғыны мемлекеттік рәміздерді біліп, олармен мақтануы тиіс. Әсіресе, елдің болашағы – жастар бұл ретте қарап қалмаулары керек. Өйткені жат елде көк туды желбіретіп, әнұранды шырқап, елтаңбаны насихаттайтын бірден-бір патриоттар – жастар. Өлеңімде әсіресе жастардың патриоттық сезімін оятуға тырысып, басты кейіпкер ретінде тек атасы емес, бүкіл ел сенім артқан кішкентай баланы көрсетуге тырыстым.

Аннотация: Стихотворение «Государственные символы – моя гордость!» предназначено для популяризации символов Республики Казахстан. Каждый гражданин страны должен знать государственные символы и гордиться ими. Особенно будущее страны – молодежь не должна забывать. Так за пределами страны наш флаг развеять, гимн исполнят, о гербе расскажут наши патриоты – молодежь. В стихотворении, пытаюсь разбудить патриотические чувства молодежи, я создал образ маленького ребенка, в которого верить не только его отец, но и вся страна.

Abstract: The poem «State Symbols – My Pride» is intended to popularize the symbols of the Republic of Kazakhstan. Every citizen of the country should know the state symbols and be proud of them. Especially the future of the country – youth should not forget. So, outside the country, our flag will be dispelled, the anthem will be performed, our patriots – youth will tell about the coat of arms. In a poem, trying to wake up the patriotic feelings of youth, I created the image of a small child in whom not only his father, but the whole country to believe.

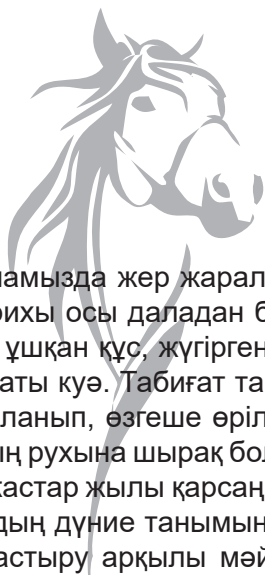
Мемлекеттік рәміздер – мақтанышым!

Аппақ түске ораныпты қара бақ,
Жапалақтап тұрғаннан соң ақша қар.
Ақтөбенің саябағын аралап,
Немересін қыдыртып жүр ақсақал.
Бәрі қызық бес жастағы өренге,
Өр нәрсеге келе жатыр таң қалып.
Қарт кенеттен еңкейеді төменге,
Жерде жатқан бір теңгені аңғарып.
«Ата, ол не?» – деді бала қол созып,
«Бір теңге ғой, түсіп қалған шығар да.
«Бірақ қазір қалған жоқ па, ол тозып?
Сағыз тіпті келмейді ғой сұрарға».
«Арманжан-ау, енді мені ал тыңда!
Бұл ақшаға бере алмаспын тәтті алып.
Бірақ осы бір теңгенің артында
Елтаңбамыз жатпау керек тапталып!
Қымбат емес құны бізге тиынның,
Қымбат емес бізге қалай келгені,
Тәуелсіздік жолындағы қиын мұң –
Талай жанның Отан үшін өлгені...»
«Айтыңызшы, сонда не, ол Елтаңба?» –
Деп жас бала атасына қарады,
«Жақсы сұрақ, бұл бетіңнен сен танба,
Ақ немерем осы жолы жарады!
Елтаңбамыз – үш рәміздің біреуі,
Қалғандары – көк байрақ пен әнұран.
Олар барда еліміздің күйреуі
Мүмкін емес, біліп жүрші, бақ ұлан!» –
Деп үйретіп жүргенінде ұлын шақ,
Көкшіл туға көзі бірден түседі.

«Жақсы болды-ау, қуана бер, құлыншақ!
Атаң қандай аңғарымпаз кісі еді!
Әне, Арман, анау туды көрдің бе?»,
«Иә, ата, аспан түстес төртбұрыш».
«Балам, қыран – иесі ылғи төрдің де,
Күн нұрында жатыр елдік көп ырыс.
Ашық көк түс – еркіндіктің белгісі,
Ал өрнектер – қазағымның нақышы.
Ұлтын дәйім сүю керек ер кісі,
Керек емес бізге Қытай, АҚШ-ы.
Әнұранға келер болсақ, ол өзің,
Күнде ішіп тоймай жүрген сумен тең.
Ұмытпауың керек оның әр сөзін,
Ал ұмытсаң, өзің ішкен умен тең.
Үш жақұтты білмей қалсаң кенеттен,
Опасызсың, жатсаң-дағы ақталып.
Бабаңның ел деп көз жұмғаны бейнеттен,
Жүрегіңде тұрсын мәңгі сақталып!
Бұл рәміздер – Қазақстанның тірегі,
Есте сақта, жадыға қой желімдеп.
Сендей барлық жас өркеннің жүрегі,
Соғу керек туған елім, жерім деп!
Қарыздармыз туған жерге мәңгіге,
Тәуелсіз боп атқан ақ таң үшін».
«Ұқтым, ата, шырқап жүрем әнді де,
Мемлекеттік рәміздер – мақтанышым!».

Толғаныс

Неге ғана істерің кетті жаңсақ?
Деп күрсініп қояды күдік демім.
Тас жүрегің еритін сәтті аңсап,
Үзіліп бара жатыр үміттерім.
Арманымның тереңіне бойлаймын
Кім болды екен менің анам өрі асқан?
Құс боп ұшып кетсем деп те ойлаймын,
Пәк бейнеңді көрсетер деп көк аспан.
Есейгенде айналып күрегіңе,
Алғысыңды айтар ең жас балаңа.
Сыймадым ба мен сенің жүрегіңе?
Сыймадым ба мен әлде баспанаңа?
Тастап мені далаға, қыр астың ба?
Қоқыс па едім мен саған жанып кеткен?
Бықсымадым мен бірақ күл астында.
Тумаса да басыма жарық көктем!
Көл болады жастарым ағып кеткен.
Теңіз болар тамшылар әр жыл аққан,
Сен емес пе сәбиді ғаріп еткен?!
Сен емес пе сәбиді зар жылатқан?!
Телміріп тұр көкке қарап кей қыздар,
Ұлдар да көп, жатқан жоқ қой азайып.
Тілектерін қабылдар деп жұлдыздар,
Күтеді олар әр күн сайын ғажайып!
Ұл мен қызды бақытынан айырған,
Аналарға өткел бермес қара бел.
Жауыздарды төбесінен жай ұрған,
Көтеріп жүр қалай ғана қара жер?!
Баз кешеді кейбіреулер анасыз,
Ал біреулер ұғынбаса не шара?
Тастанды ол – сәби емес шарасыз,
Тастап кеткен аналар ол – бейшара...

Аңдатпа: Біздің ұлан байтақ ұлы даламызда жер жаралып, су аққалы бері адамзат тарихы осы даладан басталған. Оған аңыз әфсана, ұшқан құс, жүгірген аң т.б. күллі жаратылыс ғаламаты куә. Табиғат танымы әлімсақтан тереңге байланып, өзгеше өрілген халықтың бүгінгі жастарының рухына шырақ болар «Жеті рух» жыры. Биылғы жастар жылы қарсаңында аталмыш поэма жастардың дүние танымын ілкіден бастап бүгінмен ұштастыру арқылы мәйекті таным жасауға қозғаушы күш болуды көздейді. Соны мақсат тұтады.

Аннотация: История человечества берет свое начало с тех времен, когда зародилась земля, наша бескрайняя степь. Этому свидетельствуют мифы и легенды, все живое. Поэма «Жеті рух» служит знаменем для молодого поколения народа, история которого испокон веков имеет глубокие корни.

Abstract: The history of mankind dates back to the time when the earth, our endless steppe, was born. Myths and legends testify to this, all living things. The poem «Zheti rukh» serves as a banner for the young generation of the people, whose history has deep roots for centuries.

Жеті рух

(Поэма)

*Уақыт рухы қайтып келмейді.
Осы рух азая бастағаны – ақырзаманның
жақындағаны.*

Ямамото Цунетомо

I

Жеті құрлықты айналып,
Адамзат кіндігі нәр алған,
Киелі рухқа байланып.
Жеті қат көк пен жер –
Алланың өмірі бойынша жаралған.

Содан бері,
Ақжал тарихтың,
Ақтарып буырқанған парағын.
Қарасаң...
Адам ата мен науа анада,
Арда Алтайдан тараған.
Тәңірі нұр құйып санаға,
Тіршілік түрені басталған,
Алтын көкірек,
Абыз кеуделі осынау Ұлы Далада.

Үңілсең алтын тарихқа кешегі,
Ежелгі Ботай мәдениеті –
Біздің кім екенімізді әлемге мәшһүр етеді.
Егерде түсінсе түйсіксіз әлемнің пендесі,
Жер жаралғалы бәрі бізден басталған,
Айшықтап айтуға осыда жетеді.
Қолға үйретіп жабайы торыны,
Құлан жал қылқұйрық баһадүр ерлердің
астында ойнаған.
Атпенен басталған хан Шыңғыс жорығы,
Найзасы Европа төсіне дейін бойлаған.

Оныда жасаған біз едік анығы...
Жорықта ат құлағында ойнаған,
Айзайра бабамның ақкөз ерлікті жорығы...

II

Біз деген –
Ақ алмас қанжардың жүзі едік,
Жәдігер мұрамыз, қылыш пен садақты айт,
Оны әлемге ұстауды үйреткен біз едік!
Бүгінде жер жаһан қарудың атасы осы деп
адақтайды.

Рухы ер –
Кешегі Сақ пен Ғұн,
Бүгінгі Қазақты айт!

Қазаққа Жеті құт дарыған,
Жер шарын айналып,
Уақыт бодандық босағасына сарыған.
Алашта Тәуелсіздік тойланып,
Жер шары Көк Түрік ұрпағын таныған.
Ұлт едік уызына жарыған,
Күллі түріктің қара шаңырағына,
Мұрагер біз болып сайланып,
Ұлтымның рухына көкбөрі дарыған.
Егесте елі үшін қайралып.

Енді біз –
Жеті бас айдаһар келседе,
Орманды аюға алдырмас,
Азуы алты қарыс арланбыз.
Биікке самғаса қанатын талдырмас,
Басына самұрық ұялар заңғармыз.
Ұлт едік көкжалмен тағдырлас,
Кететін қақпанға аяғын қалдырып.
Намысын, рухын құлатпау құлдиға,
Бұл деген салт-дәстүр заңдылық,
Сана мен түйсікте сақталған ылғида.

III

Жеті ата тектілік сарыны,
Ұрпақтың мөлдірлік ибасы.
Қобыздың құлақта зар үні,
Ащы зарым мен терімнің тұнбасы.

Кермек үні бар ғасырдың,
Өткенге үңілсең...
Зарлаған інгеннің үзілген бұйдасы.

Биікке ұшудан талмаған,
Сынығы ек асылдың.
Тектілік жұрнағы Тәңірі қолдаған,
Көне бал-балдар үнімен,
Бабалар қашаған оюлар,
Қошқар мүйіздің түрімен,
Арда тарихым қоюлар.
Бір тал аршаның бүрінен...
Қыл құйрық тұлпардың түгінен,
Адамзат нәсілі –
Тектілік дегенді мойындар.

Жеті жұт келседе,
Бірлігі тас түйін.
Тіріде бір төбе,
Бұйырған бір шұңқыр,
Серттесіп өлседе.
Уақыт пен сертіне берік ұлт.
Біз едік, расы –
Тәңірі мөр басып қалдырған мұрасы.
Сенбесең сенделмей,
Геродот, Әбізғазы, Сыма Сян,
Секілді алтын көкірек абыздардан сұрашы.

Оларда бас иіп қалдырған,
Том-том тарих жазбасын.

Бұл жайлы,
Көне шаһардан алдырған,
Ескі жазбалар қозғасын.
«Түрік шежіресі» мен «Тарих» еңбегін оқышы,
Біз жайлы не дейді?
Жазады оларда,
Жекпе-жек шайқаста Қас Сақтың жеңгенін.
Себебі оларды көк тәңір жебейді,
«Тарихи жазбаларда» аңыз боп айтылған,
Біздің тулаған тарихты енді кім бөгейді.

IV

Алтын адамда Ұлы Далада сақталған,
Европа етегін жаба алмай жүргенде.
Бабамыз алтынмен апталған,
Осыда жетеді біз жайлы білгенге.
Ақсөңке тарих бетіне үңілші,
Біздің картада,
Көне жәдігер ескі шаһарлар қатталған.

Сан ғасыр тарих,
Ақ шашы ағарып кемсеңдеп,
Көне шаһарлар туралы сөйлейді.
Тарих теңізі ағады сең-сең боп,
Жәдігер Түрікстан рухы гөй-гөйлейді.
Қарт мекен абыз Тараздың өткені,
Ол деген таусылмас қазына.
Қимақ пен Оғыздың бектері,
Таразда жүгінген қазыға...
Алтын баулы қыраны ек түркінің,
Ешкімге есесін жібермес.
Түсіріп көрмеген сүлкінін,
Түркілер дегенім –
Боз дала Айғыры ек,
Жалы мен құйрығы күзелмес.

Ақбас Алтайдың шыңдары,
Күллі түрікті бірлікке шақырған.
Бағзы бабалар мұң зары,
Бодандық бұғауынан құтылып,
Алдаспан рухы жебедей атылған.
Алып Империялар рухтың буына жұтылып,
Тақ пен тәждері саудаға сатылған.
Түркілер оянып сол мезет,
Көк тәңір рухын шақырған.
Осылай да осылай,
Уақыттың өтінде елгезек,
Бірліктің дұғасы оқылған.

V

Ұлы жібек жолыда,
Ұлы даланың заңында жазылған.
Батыс пен шығысты жалғаған,
Сол жолды аймүйіз бабалар басқарып,
Болашақ ұрпағын алғаған.
Толағай-толағай іс үшін Темірқазық жастанып,
Жер үшін шаһит боп кетседе,
Жаратқан ұрпағын оңдаған.
Біз деген Жейхун мен Сейхун дария,
Таусылмас арнасы.
Ежелгі түріктің, бүгінгі қазақтың жалғасы,
Қаншама дәуірлер болсада қансоқты,
Қыран ек қанаты талмаған!

VI

Жеті қазына,
Дәуірлік мұрамыз, жалғасқан бағзыдан.
Өзге үшін бұл аңыз,
«Таусылмас жыр аңыз»,
Дейді екен кәрі құрлықтар алжыған.

Олардың ішін ертейді өксігі,
Ордасын талқандап ор жылан.
Себебі оларда жоқ еді «Ертөстігі»,
Елі үшін шаһит боп,
Дұшпаннан қорғаған.

Көне аңыз әпсана,
Ілкіден бабалар тарихын дәріптер.
Көктүрік сарынды ерліктің жалғасын,
Алпамыс, Қобыланды батырлар әдіптер.
Ар жағым,
Орхон мен Енисей бойында,
Бал-балдар сыр шертіп боздайды.
Күлтегін, Тоныкөк түркілер сойында,
Ғасырлық тарихымды қозғайды.
Бер жағым Жем, Сағыз, Ойылда,
Менің алтын тарихым тозбайды.
Астана орнатқан Есілдің бойында,
Түріктің, Қазақтың рухын қозғайды.

VII

Жеті бұл,
Рухтың тоғысқан символы.
Болашақ біздердің уыста,
Көк байрақ қазақтың сүйгені,
Алашпыз бүйрегі бұрылып тұратын туысқа.
Жеті рет өлшейтін әр ісін,
Аспантек ұлт едік ұжданды.
Рухтан іздейтін өмірдің мәнісін,
Артыңда алашым алдаспан із қалды.

Бұл күнде,
Ұлт едік, дәстүрі мен салты нақты,
«...Әлемді тітіреткен салтанаты...»,
Сұлтанмахмұт жырлаған даңқың өрде,
Уақыт соңы болғанша ән қанатты,
Ғасыр соңы болғанша Жалқын атты,
Заман соңы болғанша Антракты.

Ессіздік немесе сол жақ

Кенже жаңбыр,
Қараңғылық қойнын тілгілеп,
Сеуіп тұр шаң басқан жолдарға.
Теңге тағдыр,
Жолдардың сорабын сүргілеп,
Адамдар адаспай жетуін тілейді таңдарға.
Көгілдір түннің,
Өзіл шашырап тілінен.
Өзекке түседі өксік.
Алқызыл күннің,
Шуақ шашады бүрінен.
Молда торғайдың дауысын естіп.
Сол сәтте:
Бұралып белі,
Оянып ұйқыдан ару,
Тарқатып өреді бұрымын.
– Тұралық деді,
Сүйікті жары.
Бір тамшы мейірімге зәру.
Адасып кеткен,
Бақыттың іздейді сұрығын.
Ол үшін,
Керек қой сол жаққа бару...

АЙГЕРІМ САБЫР

Аңдатпа: «Жастар жылы» – ел болашағы кемел жастарымызға қолдау болған Елбасы жобасы. Ел мәртебесін әлемдік деңгейде көтеріп жүрген жас таланттарымызды, мәңгілік сапарға ерте аттанса да ел аспанында жарық жұлдыздай жарқ еткен жас, дара тұлғаларымызды өлеңге арқау еттім. Жастар жылы өзіңдік символға да ие болды. Әр жас осы символдағы әр түстің, белгінің мазмұнын түсіне білсе, Елбасының даналығын, Жастарға айтпақ болған ойын ұғынар еді. Абылай бабамыздан бастап аңсаған «Мәңгілік ел» болып қалу үшін еңбек ету – бүгінгі жастардың парызы.

Аннотация: «Год молодежи» – это проект Елбасы, в поддержку нашей молодежи. Посвящаю свое стихотворение молодым талантам, которые успели прославить нашу страну, словно звезды ярко мелькнув, но столь рано угасли. Год молодежи также имеет свой символ. Каждый молодой человек поймет мудрость Елбасы, если поймет содержание каждого цвета этого символа.

Abstract: “Year of Youth” is a project of Elbasy in support of our youth. I dedicate my poem to young talents who managed to glorify our country, as if the stars flickered brightly, but died away so early. The Year of Youth also has its own symbol. Each young man will understand the wisdom of Elbasy if he understands the content of each color of this symbol.

* * *

Білімді жастар – қоғамдық даму жеңісі,
Өрлесе жастар өрлейді барша ел іші...
Шабытым қолдап, жыр арнасам Еліме
Бұл да бір жас ақын қызыңның жемісі.

Жастарың бар...

Болашаққа жарқын өмір бастаған,
Осы күнді Мағжан, Ілияс,
Сұлтанмахмұт та аңсаған:
«Күн болам, – деп, – қараңғы қазақ көгіне»;
«Мен жастарға сенем (ін)», – деп Мағжан жырлаған.

Аттанса-дағы тым ерте мәңгі өмірге,
БЕКЗАТ, ДЕНИС-тей жастарым тұрар көңілде.
«Айнадан» келген ажалы Денис ұлыңның
Еңбегі қалар «ЖАРҚЫРАП АЙДЫН ТӨРІНДЕ».

Бар әлемге атағы жеткен Әміредей,
Мүмкін емес тыңдамау даусын тебіренбей,
Маңдайыңа біткен жұлдыз –
ДИМАШ-тайын бұлбұлың,
Талай елде сайрап жүр ғой бүгінде-ей.

Мойындатты қоңыр үнді домбыранды әлемге,
«Дайдидау-айды» шырқайды қазір әр елде.
Сезілетін қазақ иісі әрбір айтқан сөзінен,
Мақтанамыз ДИМАШ дейтін «алтын ұлмен» бүгінде!

Қанат Исламдай...

Рухы биік, айбынды жастар тағы бар,
Елеусінов Данияр барда,
Атағы елдің аспандар.
Үздік атанған талай әлемнің төрінде,
Әбдумәлік Жансаядай,
Шахматшы талант тағы бар.

Символында Жастар жылының биылғы,
Белгіленген қиулап ұшқан ТЫРНАЛАРДЫҢ жиыны,
Жастарымыз БІРЛЕСЕ қызмет етсе егер,
«КҮШ» пайда болар,
Жеңетін бар қиынды.

Логотиптегі әр түстің мазмұн-мәні бар,
Терең үңілсе әрбір жас сырын ұғынар:

Айқын болса мақсатың, жас ұланым,
ҚЫЗҒЫЛТ-САРЫ, бұл – ТҰРАҚТЫЛЫҒЫҢ сақталар.

КӨК түсіне болсаң егер мән берер,
ТАЗАЛЫҒЫН рухани жанның білдірер,
Көңілің таза, шынайы ниет болса егер,
Қол жетімді көрінер барлық мінбелер.

КӨГІЛДІР түс – достық, бірліктің белгісі,
Бірлік бар жерде көркейер барша ел іші.
Көктегі КҮНДІ сипаттар – САРЫ түс болса,
Қол жеткізсе, КҮНГЕ – ол жастар жемісі.

АБЫЛАЙДЫҢ бір арманы – бейбітшілік заман еді,
91-де Тәуелсіздік туын қолға алып ек.
НҰР АҒАМЫЗ талай еңбек сіңірді,
Көркейсін деп, сөгілмесін ірге деп.

Жолдаймын мен өлеңменен,
Құрдастарға сөзімді,
Өз еліңе еңбек етіп,
Төге берші теріңді.
Мүмкіндік бар Елбасымыз ұсынған,
«Мәңгілік ел» идеясы да нығайтады сенімді.

Елімізге қызмет етіп, барды елмен көрейік,
Туған елдің батасымен өркендейік, өнейік!
Армандаған осы күнді, еркін, азат өмірді
Қанын төккен бабаларды еске алып жүрейік!

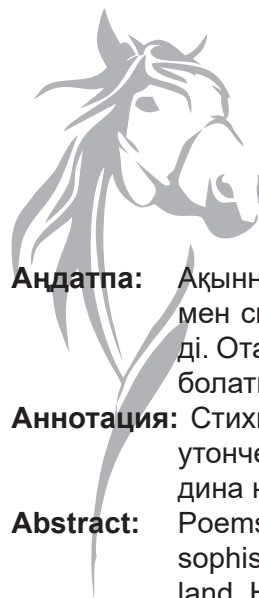
Кел, ендеше, бір арнаға бірігейік, замандас,
Биік болса рухымыз,
Біз бәрін де жеңеміз!
Еліміздің болашағы –
Біз – ЖАСТАРМЫЗ, сенеміз!

Көкшелік жігіт

Көкшелік жігіт...
Жаныма жылу сыйладың,
Жылы жүзіңді,
Өзгеге жаным, қимадым...
Біз барған алаң,
Біз жүрген көше,
Серуен құрған қысқы түн...
Ызғарлы аяз,
Болса-дағы...
Есімнен кетпес сол бір күн.
Естелік болып,
Қалды тек.
Жазған хаттарың,
Жоғалды неге?
Күндіз де, түнде,
Іздеген мені шақтарың?!
Жан дүниемді ойрандап кеттің,
Өзіңе ғашық қылдың да.
Тек маған ғана,
Ақтарып едің,
Ақ маржанын сырдың да.
Еркелетіп ең:
«Алтын қыз», деп, –
Жанымды менің ұғатын.
Бірақ та қазір,
Алыстап кеттің,
Жүрсің неге жырақ тым?..
Махаббат деген,
Қарамайды екен,
Уақытқа да, басқаға.
Жақын боп кеттің,
Жеті күн... тек бір аптада...

Еркелетер ем,
«Аппағым» деп,
Себебі, жүзің арайлы.
Ақ таңыма да,
Айналып едің,
Күнімді еткен шырайлы.
Ерекше жансың,
Ақ жүрегіме,
Сыйлаған арман, бір үміт.
Ғашық еткен,
Ерекше сұлу,
Жанарың еді,
КӨКШЕЛІК ЖІГІТ...

**P.S. МЕН СЕНИҢ ЖАНАРЫҢА ҒАШЫҚПЫН...
ҚАЙДАСЫҢ?**

ҚАЙРАТ СЕЙІТҚАЗИН

Аңдатпа: Ақынның өлеңдері жастарға туған жердің қасиеті мен сырын лирикалық нәзік иірімдерімен жеткізеді. Отанның бастауы – ауылдан киелі топырағынан болатынын дәлелдейді.

Аннотация: Стихи поэта дарят молодым людям лирическую тонченность природы и тайны родного края. Родина начинается с родного края.

Abstract: Poems of the poet give young people the lyrical sophistication of nature and the secrets of their native land. Homeland begins from the native land.

1

Менің мына қиялым құстай ғана,
Ұшып жүр-ау даланы, тысты айнала,
Отанымның тілеуін іштей, үнсіз
Үш қайтара тіледім,
Үш қайтара!
Дала, дала
Кеудесі дариядай
Жылу сақтап келеді әр ұяда-ай!
Тауелсіздік дегенің ауылдағы,
Тәубесінен қайтпаған қариядай.
Қазір барі басқаша, басқа бәрі,
Құламайды құлдырап тас қамалы.
Қыздарымның арманы даладай кең,
Ұлдарымның арманы асқаралы!
Жусан басы теңселіп, ырғатылып,
Елітеді ,елтиді сырға тұнып.
Өшірейін жанымның жан жарасын,
Көшірейін барлығын жырға тұнық.
Енді менің қиялым құстай ғана,
Ұшып жүр-ау даланы, тысты айнала,
Отанымның тілеуін іштей, үнсіз
Үш қайтара тіледім,
Үш қайтара!

2

Сұлу сазың – керең қылмас,
Ұмыттырмас наланы.
Сүйген бе едім, өлеңге ұқсас,
Долана иісті даланы?
Сарыарқаның жыры сынды,
Сыры бекем ақ құрай.
Сыңсып тұрған тұрысыңды,
Сүйген бе едім тап бұлай!
Бір күн сенім, бір күн үміт,
Арман әнім – мұратым.
Ақ жусанды үлгі тұтып,
Өскен бе еді бір ақын?
Жапырағы аяды ма,
Жүрегімді ботадай.
Ақ қайыңның аяғына,
Құлай салдым оп-оңай.
Бәрі жақын, қымбат маған,
Ойым орман, санам қыр.
Терек – менің сымбатты ағам,
Қарындасым – қалампыр.
Сұлу сазды жидым да оңай,
Сала алмадым жат әнін.
Сені ессіз,
Сүйдім солай,
Менің, дала – Отаным!

Күздің қағаз суреті

(Этюд)

Таңда оятып сезімдерді біздегі,
Тамыз ауа келіп жеткен күз бе еді?
Аспандағы ақсұр бұлттың бұрымын
Өріп жатты тырналардың тізбегі.

Түнгі ызғар көлге аққуды, үйректі,
Аспандағы жұлдыздардай түйрепті.
Су бетіне сызып жатты содан кеп,
Аяз сүйген иректі.

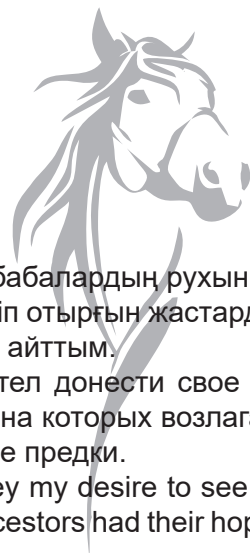
Сағынуға себеп таппай мен енді,
Сағынышым ескі хаттай көнерді.
Қыркүйектің босағасы алтынның
Шашуына кенелді.

Құлап жатты жапырақтар мұңды ұрлап,
Шақша басым шарадай боп сыңғырлап.
Сырғаларын желге тосып шулады,
Қартаюға асығатын құмбыл бақ.

Қоштасуды, сарғаюды білетін
Күзгі күндер,
Жаңбыр болып бір өтіп,
Мен отырдым бар ынтамен сезініп,
Күздің қағаз суретін.

ЖАСҰЛАН СЕРІК

Аңдатпа: Бұл өлеңімде кешегі батыр бабалардың рухын бүгінгі елдің болашағы деп сеніп отырғын жастардың бойыннан көргім келетіндігін айттым.

Аннотация: В этом произведении я хотел донести свое желание увидеть ту молодежь на которых возлагали надежды наши воинственные предки.

Abstract: In this work I wanted to convey my desire to see the youth on whom our warlike ancestors had their hopes.

* * *

Көгеруде көк аспанның астында ел,
Мына біздей көк түркінің ұрпағын,
Айға қарап ұлайтұғын қасқыр дер!
Болмас бала отызында жаспын дер,
Болар бала он үшінде баспын дер.

Кімдерді ұттық, біз кімдерден ұтылдық,
Томағасын бек сыпырған қырандай,
Қанат қомдап, айбаттанып жұтындық.
Е, қазағым,
Он үшінде басып дейтін ұлдарың,
Жетерлік қой, шүкірлік!
Өзегелерге бас имейің ер едік,
Айтқан елге бітім қып,
Қара қылды қақ жарардай төрелік.
Сене білген хақ ұлға,
Он жетіге енді келген шағында,
Абылайды ақ киізге көтеріп,
Хан сайлаған ел едік!

Одан бері,
Елдің көшін, ұлттың көшін түзедік.
Жақсыларға сырласатын жақын дос,
Жамандарға алынбайтын құз едік.

Он жеті жасқа толғанда,
Арыстандай ақырған,
Жын-перісін шақырған,
Қонтайшының мысын басқан мүдіртіп,
Қазыбекті туған халық – біз едік!

Махамбет бабам айтпақшы,
Шашақты найза қолға алып,
Күні-түні толғанып,
Арғымақ мініп «Алла!», – деп,
«Тәңірім, өзің қолда!», – деп,
Он бесінде ат мініп,
Еңкеу-еңкеу шаптырып,
Қанын ішкен жауының,
Ақылдың тасқан кемелі,
Қабанбай біздің ер еді!

Әлқисса!
Елінің арын, намысын ердің ту еткен,
Қарсы шапқан жауы менен дұшпанның,
Айбаты мен күш-жігерін құм еткен.
Елі үшін жылаған,
Көзінің жасын бұлаған,
Елін жәннәт – жұмақ қып,
Ал ұлдарын ер қылып,
Арлы қызын үр еткен,
Үбіс бабам жасында,
Алмас қылыш асынып,
Ниязын елге көп салған,
Қоқанның қанын су еткен!

Қасқыр соғатын қырандай ұлың түлесін,
Ғылымына барша әлемнің,
Жиырмасында қосқан үлесін!
Отызында бек өксітіп қазағын,
Ардақтаған өз елі,
Шоқан деген – ұлы есім!

Қолын созған көкте тұрған арманға,
Жүрегінде иман менен ар барда.

Жиырмасында жалындаған алау боп,
Коммунистік жастарға,
Орақ, балға таңбаланған жалау боп,
Сырда туған
Арда туған Ғаниды,
Білмейтұғын жан бар ма?

Текті ұл ек үлкен сөзін тыңдаған,
Талайлардың куәсі ғой бұл далам.
Жиырма бір дейтін жасында,
Лайықты іс қылып,
Кеудесі алтын хас ұлға,
Немістің сөккен іргесін,
Анамның арда әкесі,
Өзімнің асқар аташым,
Адисті жырласам,
Қой деп айтар кім маған?!

Үміттің отын жандырған,
Жырлағанда түні өтіп, күн жетіп,
Термесімен алтын сарай салдырған.
Қыршыннан кеткен арда ұл,
Көшеней атты ұлдарың,
Күміс сыңғыр үнімен,
Күллі әлемді таң қылған.

Үлкен түгіл атын білген жас бала,
Ей, бауырым, білмей қап,
Елдің арын ластама!
«Бір тойым бар!», – деп жырлаған ақын ұл,
Орда бұзар отызды,
Кемесіне мінген келместің,
Төлегенді білмеу бізге масқара!

Ай тамсанып, абатына күн күлсін,
Қазақстан, туған менің отаным!
Ұлың саған өз сезімін білдірсін!
Желтоқсанда ызғарлы,
Жүректегі алауы,

Бек еріткен мұздарды,
Бас көтеріп қыршын жастар шықпаса,
Ел намысын, еркіндігін ұқпаса,
Біз осылай жүрер ме едік, кім білсін?!

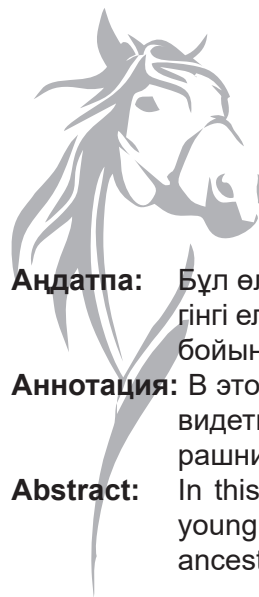
Шүкір!
Қайғы жібін, құрсауын да үздірер,
Хас дұшпанын арқардайын сүзгілер,
Өзгелерге боданды емес бек еркін,
Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты,
Жастарымен мақтанады біздің ел!

Елім болма жас ұрпақтан тұңілген,
Құлагердей хас жүйрік,
Емес олар қара жолда сүрінген!
Баяғыдай найза, қылыш жоқ бізде,
Қаруландық біліммен!

Шындықты айтсақ бабамыздай өрміз де,
Болашақтың кілтін әкеп бер бізге!
Ертеңдері үмітіңді ақтайтын,
Күллі әлем мақтайтын,
Туған тілін, туған ділін,
Туған елін, туған жерін сатпайтын!
Үмітіңді арт!
Намысы нық, өршіл ел,
Сен бізге!

Еркіндік

Бабамның қаны мен,
Анамның көз жасы бұлаған,
Сәбидің үніндей түйенің қомында жылаған.
Дұғасы сен едің,
Жайнамаз үстінде шәһид боп,
Тәңірден баһадүр құлының сұраған.
Еркіндік!
Жайлаған Орхон мен,
Бозоқтың боз жусан даласын.
Дұшпаны жыртса да жығалы жағасын,
Арманы сен едің,
Еркіндік!
Көк Түркі бабамның
Бөрідей ұлыған,
Жалаумен жазатын жарасын.
Жолыңда үзіліп үміттер,
Бағыты бедерсіз болғанда арманның,
Өтеуі кешегі кер заман өксіген таңдардың,
Еркіндік!
Сен келдің!
Ақ туы астына,
Елім деп еміреніп,
Жұртым деп тебіренген,
Керей мен Жәнібек хандардың!
Бағы асып айбынды,
Жорықта жан берген батырдың.
Жауымның көбесін қақ жарып,
Жебе боп атылдың.
Еркіндік!
Қол созым қалғанда,
Сағымға айналдың,
Содан соң...
Хан Кене секілді аһ ұрдым.
Алты алаш жиылып,
...

ЖОМАРТ БАЙМҰХАН

Аңдатпа: Бұл өлеңімде кешегі батыр бабалардың рухын бүгінгі елдің болашағы деп сеніп отырғын жастардың бойынан көргім келетіндігін айттым.

Аннотация: В этом стихотворение я хотел передать, что хочу видеть молодых людей, которые верят в дух вчерашних предков как в свое будущее

Abstract: In this poem I wanted to convey that I want to see young people who believe in the spirit of yesterday's ancestors as their future

* * *

Уа бір сарын жеткен еді бүгінге,
Көк түріктер көтеріліп түбінде.
Жер бетіне әмір етіп тұрады,
Көк бөрілік айбары бар түрінде.

Әлмисақтан көк тәңірі жар болып,
Рух болып, намыс болып, ар болып.
Айға қарап ұлыды екен түндерде,
Жердің беті тар болып.

Жауларының қуыратын апшысын,
Бар қайраты қамшысында жатты шын.
Осы біздің кешегі өткен бабалар,
Ешбір елге таптатпаған намысын.

Көрұғлыдан көшкен бізге кие боп,
А, Жаратқан!
Жастарымды сүйе кеп.
Көк бесіктің көшін алға сүйресін,
Көкжалдардың мекеніне ие боп.

Көк түріктің көзіндей қып жалғасын,
Көк байрағы, көк қыраны барда шын.

Күлтегіннің рухы қайта дарысын,
Сабалақтан сарқыт болып қалғасын.

Абыроймен Алаш атын алайда,
Асқақтату, аспандату оңай ма?
Заман мынау құйрығындай түлкінің,
Тазы болып жасау керек мың айла.
Тәңірімнен Алаш атын алған күн,
Ғасырларды дәуірлерге жалғармын.
Білім, білік, бірлік керек біздерге,
Шығу үшін сенімінен Мағжанның.

Алаш!
Алаш!
Аттан түспей түзде өлдік.
Кеше талай үміттерін үзген жұрт,
Енді ешкімде өшіре алмас рухын,
Жаңа буын, жаңа ұрпақ біз келдік!

Арылу

Сағыныш мені таласа келіп.
Күнім еңкейсе қарашаға еніп.
Аттанып кетем ауылға қарай,
Аспаннан жұлдыз тарата беріп.

Таңдайыма кеп талғам бұрыңғы.
Әкем дарытқан жалғанды күнгі.
Бітіміне қарап танымын сосын.
Ақтанау айғырдан қалған құлынды.

Селеулеп қана сыз берсе таңым.
Желге жайылып түзге өрсе сағым.
Аралап кетем дархан даламды.
Қойынымда бір күлше наным.

Жалғанның мына жұмағын көрмей.
Тайғанақ тағдыр тұрағын бермей.

Қол жайып ұзақ қорымда жүрем.
Әкем қасынан ұзағым келмей.

Кеудемнің қатқан кілтін ашқанда.
Көзімнен моншақ іркіп аспанға.
Ілкіден бір ой қозғайды келіп.
Көзім шалдырсам құлпытастарға.

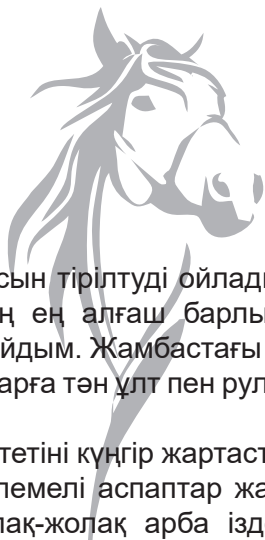
Тағы бір көріп түлкі жалғанды.
Санама оны түртіп алғамды.
Бетімді сипап әкбарымды айтам.
Үш рет оқып құлхуалламды.

Толқыны асау теңіздей терең.
Телқара шешем мені іздейді екен.
Әкем мал баққан жер еді ғой бұл.
Әйтеуір елегзи берем.

Сәресі бітіп күлгенде күнгей.
Көбесі кетіп көңілде бір күй.
Ақтарам келіп ақ тамақ өлең.
Өмір-ай өмір, өмір деп ылғый.

Арылып мына күнәһар күйден.
Шерді қалдырып жүз атан түйген.
Тазартып болып тозаңын жанның.
Тау кесе айран сұратам үйден.

Күн жамбастаса қыратқа барып.
Ауылға қайтам жыраққа барып.
Алдымда тұрады ақтанау құлын.
Екі аяғын суатқа малып.

Аңдатпа: Ғұндардың әдеби империясын тірілтуді ойладым. Айдар – шығыс ғұндардың ең алғаш барлыққа әкелген сән өнері. Айдар қойдым. Жамбастағы көк таңба – әлемде шығыс ғұндарға тән ұлт пен руларда ғана бар.

Маған табиғаттан ең әсер ететіні күңгір жартастар, биік таудағы орман іші, үрлемелі аспаптар жасалатын қамыс-қурайлар, алақ-жолақ арба іздері, шалғын, жайылған су. Бұл да ойлай келсеңіз сол Орхон мен Хинганның табиғатына сай дүние болып шыққанына таңмын.

Әдеби өсу барсында санама тіке әсері мол жеке сөздер, зерттеу барсында рухани күш-шабыт сыйлайтын сөз құрамдар да тегімді, түп топырағымды анықтауыма көмектеседі. Мен Абақай, Аба, Абажадай, Шор сөздерін жаным қалап сүйіп естігім келе беретін. Ал, мұндай сөздер Алтайдан Сахалинге дейінгі жайылған белдеудегі ұлт пен ұлыстарда молынан ұшырайды, ол жүрекке жылылық беріп тұратын қанға сіңісті сөздер. Тілім шыққаннан бері айтып келе жатқан Мақсат, Өмір, Үміт, Жағлан, Зәмзәм сөздері маған бұлай әсер етпейтін. Бір күндері ауаға аңырып қарап тұрып мен кейбір заттар мен құбылыстардың атын атадым, ол атағандарым бұған дейін мен еш жерден үйренбеген сөздер бола тұра сол зат-құбылыс солай аталуы керек деп сезінгендеймін. Құлдыр-мамай деген сөзді алғаш оқығанымда санамда бірден найзағай ойнады. Әсілі, бұл сөзді қару-жарақ аты деп түсіндірген болатын. Кейінгі күндері ұйғыр тілінде сақталған түркі сөздері бойынша мұның шынымен найзағайды білдіретінін ұққанымда таң қалмасыма шара жоқ еді. Қазақтың көзінің мөлдірін-ай әніндегі Қызылжардың Тайынша көлін, Айыртауын... бәрі мұнды қыздың жамбасына төсеп тербетіп, соңын-

да Ұлы Ғұнның ұрпағы ретінде ұлы аялау сезімімен осы өлеңді аяқтаттым

Аннотация: Задумал оживить литературную империю Гунов. Айдар – искусство укладки волос, которое восточные гуны первыми представили широкой публике. Сделал Айдар. Особый символ на боку – в мире встречается только у народов и племен, принадлежащих к восточным гуннам. В природе меня вдохновляют серые скалы, лес на вершине горы, ветки из которых делаются духовые инструменты, неровные следы повозок, лужи, широкие воды. Если задумаетесь, то удивитесь, что все это напоминает природу Орхона и Хингана. На моем литературном пути есть ряд отдельных выражений, и дух вдохновляющих слов, которые помогают мне познать мое происхождение. Душа требует их – эти слова: Абақай, Аба, Абажадай, Шор. Эти слова в изобилии встречаются в разных национальностях и этносах, от Алтая до Сахалина. Они в крови и снимают тепло на душе. Слова – Мақсат, Өмір, Үміт, Жағлан, Зәмзәм, которые я произношу с рождения, не так влияют на меня. Однажды, я назвал некоторые вещи и явления, и слова, что я озвучил, не были мне ранее знакомы, но я чувствовал, что верно их назвал. Когда я впервые прочитал слово «Құлдыр-мамай», то сразу же в уме заиграла ассоциация со словом молния. Однако, данное слово обозначало название оружия. После, какое было мое удивление, когда узнал, что тюркское слово сохранившиеся в уйгурском языке действительно означало молнию. Как потомок Великого Гуна, с трепетным чувством закончил стихотворение словами «Қызылжардың Тайынша көлі, Айыртауы...» из казахской песни «Көзінің мөлдірін-ай».

Abstract: Thought to revive the literary empire of the Huns. Aidar is the art of hair styling, which the eastern guns first introduced to the general public. Did Aidar.

A special symbol on its side is found in the world only among peoples and tribes belonging to the Eastern Huns.

In nature, I am inspired by the gray cliffs, the forest on top of the mountain, the branches of which are made wind instruments, uneven traces of carts, puddles, wide waters. If you think about it, you will be surprised that all this resembles the nature of Orkhon and Khingan.

There are a number of separate expressions on my literary path, and a spirit of inspirational words that help me know my origin. The soul requires them - these words: Abakai, Aba, Abajaday, Shor. These words are found in abundance in different nationalities and ethnic groups, from Altai to Sakhalin. They are in the blood and take off the warmth of the soul. The words - Maksat, Omir, Umit, Zhalgan, Zamzam, which I pronounce from birth, not so affect me. Once, I mentioned some things and phenomena, and the words that I voiced were not familiar to me before, but I felt that I had correctly named them. When I first read the word Kuldyr-mamai, then immediately an association with the word lightning began to play in my mind. However, this word denoted the name of the weapon. After, what was my surprise when I found out that the Turkic word preserved in the Uyghur language really meant lightning. As a descendant of the Great Guna, with a quivering feeling, he finished the poem with the words «Kyzylzhas Tayynsha river, Ayyrtauy...» from the Kazakh song «Kozinnin moldirin-ai».

* * *

Етегіне тас толтырып ойнап өскен алтыным,
Атар таңның сәулесінен ем қондырған жарқыным.
Әппақ гүлін құшағына сиғызбаған даланы,
Шерлендіріп кетті бірден құралайдың салқыны.

Тауларға да елбелеңдеп ұшқысы бар мамығым,
Елең қылмас мұз құлағы Тайыншакөлдің дабылын.
Құлағына кірмейді әттең ұлы Есілдің тұнығы,
Бақбақ гүлге кеткен ұшып Айыртаудың сабыры.

Шексіз жатқан далалардың дарқан белін талдыра,
Түн жетеді уайым құшқан ару қыздың алдына.
Ұлы таулар қадағанмен кірпігін,
Жүрегінде бір уыс сезім қалды ма?

Жайқын құмдар жаяр енді күңіреніп көйлегін,
Көкжал теңіз шашалсада айтты сансыз сөйлемін.
Бірде түздің құшағына тосын қалғи бастайды,
Қоғалардың сыңғырына сүңги жылжып кейде мұң.

Қамығыңқы түн әлдилеп мұңды қыздың денесін,
Шерлі күндер бесігінде тербетпекші келесі.
Қыз оянар нәлет айтып қара жүрек жандарға,
Жараланар қапияда қамсыз жүрек неге осы?

Елес ұрған шаршар көңілі мол жүріп,
Бір үмітке титтей ғана қауашағын сендіріп.
Ұйқысын да абайсызда жіберді ол,
Қаралтқымдау қанаттарға қондырып .

Қызғылт далап жағылмайды үілжіген ерінге,
Таң шулайды алакеуім қылаң сыңсып демінде.
Ғасыр бойы салған әндер ың-жыңсыздан дем алар,
Шолпан туып келе жатар Қызылжардың көгінде.

Ыңылдайды тым солғындау Ібір-Сібір қияғы,
Жәудір көлдер жас сырғытып есін әрең жияды.
Аялаңдар Қазақ қызын ерлерім –
Ұлы Ғұнның жеткен бүгін тұяғы!

Теңіздерше жұмбақтау

Алыс жақтан ұнады ана жұлдыз,
Қалай бөлек кеткен деп қарап жүрміз.

Ана жақта біреудің сырғасы бар,
Жапырақтан түскенше сырласып ал.

Себебі осы аспанды ұлы құдай,
Алып кетпек қарамай шырылыңа.

Қанша теңіз тасталды басқа жаққа,
Адам құдай қалауын басқара алмас.

Кім біледі өзге бір теңіздерді,
Құдай бізден қосты ма егіз көріп.

Ана жақта айдын көл ойланады,
Құшағыңның түбіне бойлап ағып.

Ал, сен көлде жатырсың күн қақталып,
Тісті толқын денеңді шырғап талып.

Арасында шулаған өзің де емес,
Толқындатып бересің сезімге елес.

Иен жатқан қырқада өмір барма?
Иен жатқан аспаннан көңіл жаумай.

Адам өлсе, осы жер түгел өлі,
Буға айналып кетеді түрегеліп.

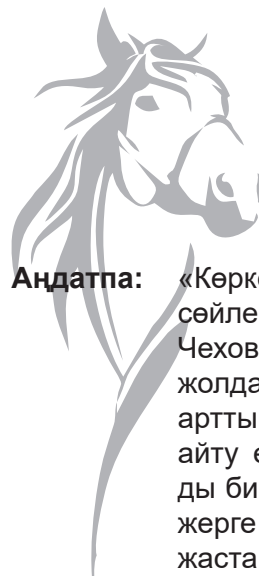
Адам өлсе осылар шошынады,
Елдің жасын жөргектеп қосып ағып.

Бұл ауада не қауқар, амал да жоқ,
Біз де содан шамалы алаңдап ек.

Білесің ғой сен тұрсаң орныңнан,
Теңіз бері жүгірер, долы мұңнан.

Адам келіп өзінше рахаттанып,
Адам кетсе жатқан теңіз екен ғой азаптанып!

Бұл теңізбен қоштасып түрегеліп,
Аспанға ұшып кеттің ғой жүре беріп.

ДАНИЯ СӘТБЕКҚЫЗЫ

Аңдатпа: «Көркем сөйлеуге тырыспа, түсінікті сөйле. Көпіріп сөйлеме, ұлылық қарапайымдылықта», деген А.П. Чехов. Бұл өлеңдегі негізгі мақсат қарапайым өлең жолдары арқылы жастардың рухын көтеру, сенімін арттыру. Кемшілікті түзетудің жалғыз жолы сын айту емес екенін көрсету. Ел болашағы жастарды биікке талпынсын десек, сынның астына алып жерге қаратпай, көкке көтере отырып нағыз қазақ жастарының бейнесін жасау.

Аннотация: «Берегись изысканного языка. Язык должен быть прост и изящен» А.П. Чехов. Основная цель этого стихотворения - поднять дух молодежи через простые стихи. Показать что, критика не единственный способ исправить недостатки. Если желаем чтобы наше будущее – наша молодежь развивалась, то следует не критиковать, а поощрять, создавая настоящий образ молодежи.

Abstract: “Beware of exquisite language. The language should be simple and elegant.” A.P. Chekhov. The main purpose of this poem is to raise the spirit of youth through simple verses. To show that, criticism is not the only way to correct deficiencies. If we want our future - our youth is developing, then it should not be criticized, but encouraged, creating a real image of youth.

Жастар жылы жастары

Бұл біз емес қайыр қылмай еліне,
Тартып тумас тарихына, тегіне.
Бұл біз емес босағасын үйінің,
Өзгелердің айырбастар төріне.

Бұл біз емес бүгінін жыр етпейтін,
Ертеңін еліменен бір етпейтін.
Бұл біз емес ауызбен орақ орып,
Тірлігін тіліменен реттейтін.

Бұл біз емес қанатын қолдамайтын,
Жасалып жатқан кезде жолдау айқын.
Баспанасын сыйлаған жастарына,
Бастамасын елінің қолдамайтын.

Бұл біз емес еліктеп аласұрар,
Тілімен тірлік кешер ала шұбар.
Біз қазақтың жастары басқалардан,
Білімімен қашанда дара тұрар.

Біз жастар адалдыққа мән беретін
Елімен бірге өсіп, әлденетін.
Бір қарыс жері үшін жанын төгіп,
Бір сүйем жері үшін жан беретін

Мойнына тұмарындай тағып арман,
Елбасы қолдауынан шабыт алған.
Біз қазақтай текті елдің ұрпағымыз,
Мәңгілік ел болуға бағыт алған.

Оян, қазақ

Ахаңды көрдім түсімде,
Қабағы сондай қатулы.
Жөн көрмей бұлай жатуды,
Оятам демен қазақты,
Оян, қызым, деп шақырды.

Реніш көрдім жүзінен,
Жүрмеппін түзу ізінен.
Кестелі өлең жазбаппын,
Ахаңның өткір бізімен.
Көз салып жайға бүгінгі,
Білемін іштей түңілді.

Ел болам десең еңселі,
Өлтірме деді тіліңді.

Ел, жер деп өлген еріңді,
Ұмытпа деді тегіңді.
Бастырма деді өзгеге,
Саттырма деді жеріңді.

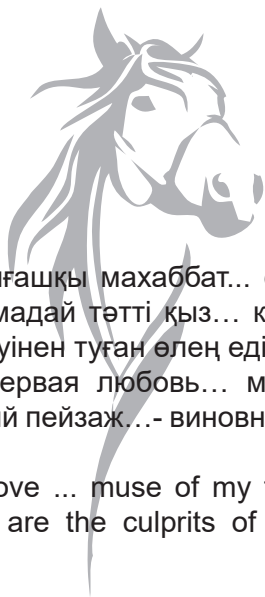
Қазақты қазақ дос көрмеу,
Мүмкін бе бұдан сескенбеу?
Елім деп тұрсын ерлерің,
Болмасын деді бос белбеу.

Алаңдатады бүгінің,
Білмеймін, өлі, тірі кім?!
Кетпесін жатқа ұрпағым,
Кетпесін деді сіңілің.

Бұл күнде зулап өтер шын,
Бірлікпен баққа жетерсің.
Қазақты қазақ бауыр деп,
Байрақтай көкке көтерсін.

Жақсы мен жаман жарыспақ,
Арыңнан кетпе алыстап.
Қазақты қызым, оят, деп
Қаламын кетті табыстап.
(Ұйқыдан тұрып Ахаңа,
Оқыдым құран бағыштап).

ТЕМІРЛАН ТЕМІРБАЙ

Аңдатпа: Балауса балалық шақ... алғашқы махаббат... сол алғашқы махаббаттағы алмадай тәтті қыз... күзгі бақ... – осы ойлардың түйісуінен туған өлең еді.

Аннотация: Беззаботное детство... первая любовь... муза моей первой любви. осенний пейзаж... - виновники моего вдохновения.

Abstract: Carefree childhood ... first love ... muse of my first love. Autumn landscape ... are the culprits of my inspiration.

*«Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты,
Қырандай күшті қанатты –
Мен жастарға сенемін!»
Мағжан Жұмабай*

* * *

Кешсем де, тағдыр, талай мұңыңды,
Рухым бар – асқақ ұрандай!
Арқалап ұшқан арайлы Күнді,
Көк туымдағы қырандай!

Жаза бер, елім, арқанды бірден,
Бес елі деймін маңдай бақ;
Түз ұлы сынды тарпаңды мінген,
Тектілігім тұр қанда ойнап!

Көктегі Күндей шаңырағым да,
Азатпын бүгін, халқым, мен!
Айтарым менің – әнұранымда,
Жазылып тұрған алтынмен!

Еңсемді басқан тарқамас қайғым,
Өткенде қалды... жырақтай!
Үмітім – жастар, алға бастайтын,
Елтаңбамдағы пырақтай!

Мейірім, рахым, шапағатпенен,
Оларда бар ғой ізгі арман!
«Қазағым!», – десе махаббатпенен,
Келешек күтер бізді алдан!

Іздейді олар – жоғымды аңғарса,
Қамымды жейді күні-түн!
Инша-Аллах, бәрі оңынан болса,
Ақталар сөзсіз үмітім!

* * *

Қарамай-ақ бұл күннің ызғарына,
Барсам ба екен дәл қазір күз бағына?
Үсік шалып қоймасын үзгенше мен,
Соңғы алманы, сыйлайтын қызға бұла!

Өткен күн боп көрінсе маған сағым,
Көз алдыма келеді балаң шағым.
Ерке қызға алма үзіп беретұғын,
Ерке шақты-ай еске алып тағы аңсадым!

Балалықтай бал шақта барма уайым?..
Сүйіп өстік ауылдың таңғы арайын.
Бірге ойнаған еліктей бір қыз бар-тын,
Ақша бетін айтсаңшы, алмадайын!

Елемей-ақ даланың күзгі желін,
Елеңдеуші ем көрсем деп қызды керім.
Өсем сұлу жүзіне іңкәр болып,
Әр сәт сайын аңсаймын, үздігемін!

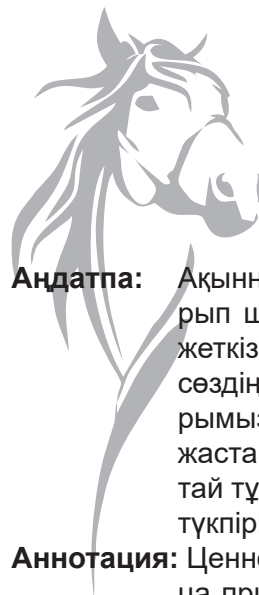
Жазирадай жайнаған күн себелеп,
Көңілімді көркем қыз білсе керек...
Ұяңдықпен қарайтын балғын жүзі,
Қызараңдап шығатын күлсе бөлек!

Таңдап іздеп тапқандай жұрт ішінен,
Таңдай еді ол тұп-тұнық күлкісімен.
Бүлдіргендей балбырап тұратұғын,
Үлбіреген еріні үр түсімен!

Оны ойласам тылсымнан бақ құшамын,
Көкіректе бір сезім жақты шамын.
...Тәтті қызға тамсанып өтіп жатты,
Толып піскен жүзімдей тәтті шағым!

Беу, қайран сол бал шақтар, нұрлы едің сен!
Ай да едің сен мен үшін, Күн де едің сен!
Ара-тұра еске алып мұңаямын,
Елес беріп қапыда бір көрінсең...

Алыс кетіп, менен қол үзді арманым,
Қазір қайда, қайда әлгі «қызғалдағым»?.
...Үзілердей құлазып көңілім тұр,
Ең соңғысы тәрізді күзгі алманың...

ЖІБЕК ТЕҢІЗБАЕВА

Аңдатпа: Ақынның құнды қасиеті – ішінен жас сәбидей жарып шыққан туындысын халық жүрегіне қондыра жеткізу. Басты ойым: сара сөздің саңлағы, майда сөздің мақпалы болған, өжетті, рухты ата-бабаларымыздың салған сара жолымен мүдірмей өтіп, - жастарымыз алмас қылыштай өткір, үлгі тұтарлықтай тұлға болсын деген ниеттің нәтижесінде жүрек түкпірінен бүр жарып шықты.

Аннотация: Ценное качество поэта – донести до самого сердца принести кусочек молодых существ в сердца людей. Моя главная мысль заключается в том, что сердце сердца – это сердце слова, и это сердце сердца, которое разбило сердце наших предков.

Abstract: The holiness of the poet is to bring his work to the hearts of people. I hope my sincere words born of the intention to convey them to young people have taken their places in their hearts.

Жастар жарқын болашақтың ертеңі!

Өлең деген сарқыраған ақбұлақ,
Алтын сөзім таңдайға кел жарқырап.
Жас жүрегім түбін түсір өлеңнің,
Құмарым бір қанғанынша арқырап.

Жарқын нұры болашақтың кемелі,
Халқым бізге арқа сүйеп сенеді.
Түп-тамыры етек жайып қазақтың,
Гүлденеді, көркейеді, өнеді.

Бүгінгі ұрпақ келешектің беделі!
Жалындаған жастарға жыр жазайын,
Тақырыптың мән-мазмұнын ашайын,

Кешегі мен бүгінгінің жасына,
Құнарлы ой, мимен меңзеп қазайын.

Қан майданда 20-ақ жаста Әлия,
Рухы мұның, өжеттігі дария,
21-де сескенбеген ажалдан,
Қайрат ұлың бар қазаққа жария.

Бүгінгі ұрпақ алау сынды жанатын,
Кеңге жайып азаттықтың қанатын,
Жастық жалын, қуаты мол кезең бұл,
Қайнар көзден бар бақытты табатын.

Жылуы нұр жастық шағың жайдарлы,
Жүрегіміз бір Аллаға байлаулы,
Кешегі өткен Мағжан ақын сенімі,
Қазіргінің ұранына айланды.

Мен жастарға сенім артам, көбірек.
Құлшынысым қайратым бар жөндірек,
Бүгінгінің ақындары бабалар,
Өсиетіңді жырмен жалғап өндіремек.

Қара сөздің бұза алмаймыз қаймағын,
Жаным толы ғажайыпқа аймағым,
Сөз қадірін қазақ исін аңқытып,
Талай жастар тер төккенін сайрадым,
Жастар барда төмендемес байрағым!

Бақыт деген не?

Бақыт деген не десең?, айтайынба, ағайын,
Кей ананың, әкенің түсінемін мән-жайын,
Бақыт деген періште титтей ғана баламыз,
Ал ендеше кейбірің құлақ салып қараңыз.

Бәрімізде пендеміз кішіпейіл адамбыз,
Көз алдында баланың қырғи-қабақ болмаңыз.
Арақ түгел сыраны, ауызғада алмаңыз,
Уақытыңды көп бөліп балаңызға қараңыз.

Тәрбиесі баланың ата-анаға үлкен сын,
Кір-қожалақ, лас болса анасына үлкен мін,
Дұрыс бағыт бермесе әкеніңде, міні бұл,
Балаңызға үлгілі тәрбиені ұғындыр.

Кей аналар ботасын жұлып алып тастайды,
Өз ісіне өкініп, тіпті ойланып саспайды,
Тірі кезде бақытты ұғынбаған аналар,
Миы кіріп түбінде өзін-өзі қаралар.

Кей әкелер жас қыздың абыройын ластайды,
Өз әйелін ұмытып, қолын бұлғап тастайды.
Шырылдаған ұл-қызын қия салып кеткенмен,
Амалынан Алланың еш жауапсыз қашпайды!

БАЙҚУАТ ТӨКЕНОВ

Аңдатпа: Бұл жыр жалпы қазақ жастарын ояту мақсатында аянбай еңбек етіп, қазақ халқы үшін қызмет еткен Мағжан атамызға арналған. Екінші тұрғыдан алып қарасақ бүгінгі жастардың аяқ алысы жайында, оларды патриотизм мен ұлттық рухқа шақыру мақсатында тербелген шабыт болатын.

Аннотация: Это стихотворение посвящено великому Магжану, который безустанно боролся за судьбу народа. Во-вторых, о реалиях сегодняшней молодежи и стремлении привить им чувства патриотизма и духа.

Abstract: This poem is dedicated to the great Magzhan, who tirelessly fought for the fate of the people. Secondly, about the realities of today's youth and the desire to instill in them a sense of patriotism and spirit.

Сенім

Тарпаң жырды тұсаулаған ұл едім,..
От жалынды жырыңды оқып түледім.
Серттен берік сеніміңе сай келіп,
Сеніміңді ақтау болды тілегім.

Менің асқақ көкірегіме нұр тұнып,
Қаққым келді қанатымды ұмтылып.
Өсиетіңді өміріне тұмар ғып,
Ұяда тұр бала қыран бұлқынып.

Тылсым әлем бесігімді тербетіп,
Көңіліме ой құйылады селдетіп.
Өзегімді өлең өртеп, жан баба,
Бара жатыр шөлдетіп.

Далаң жатыр, талантыңа табынып,
Көл көзінде мөлдір моншақ тағынып.
Ерте айырылып от жүректі ұлынан,
Тауларың тұр қамығып.

Асыл бабам, мен де өзіңді аңсадым,
Сенің сөзің – бойтұмары баршаның.
Жаныңызда кеткен қымбат сөз қанша?
Қанша мұң?!.

Жастарыңа үлкен сенім арнадың,
Сеніміңді ақтадық па, заңғарым?!
Кім ойлаған соншалықты ауыр деп,
Сенім деген бес әріптің салмағын.

* * *

Күз. Қыс. Көктем.
Жазда келер жадырап,
Жайқалады жасылданып, жапырақ.
Жалғыздықтан жапа шекті жанымыз,
Бақыттымыз азырақ.

Қыс. Көктем. Жаз.
Күзде келер мұңайып,
Екеумізге тағылады бір айып.
Жапырақтың құлағанын қызықтап,
Қош айтысып тұрайық.

Көктем. Жаз. Күз.
Қыста келер ағарып,
От жүрегінде бір сызаттың бары анық,
Айна алдында тосып мені жаным-ай,
Отырмассың таранып.

Жаз. Күз. Қыс.
Көктем келер күлімдеп,
Маған тағы табылады бір үндес.
Жапырақпен жерге түскен сезімдер,
Өле ме екен дірілдеп?..

ТӘТТІМБЕТ ТҰРАРБЕКОВ

Аңдатпа: Адамның жас кезінен өніп-өркендеуіне өскен ортасының әсері мол. Перзентінің дарқан боп өсуіне пейілдің кеңдігі мен жылы жүректер керек. Жас шағынан жақсылықты бойына құйып өскен жас қана болашаққа еркін қанат сермейді.

Аннотация: Общество и окружение всегда задает эталон личности. От окружения зависит, каким станет человек. Если смолоду правильно направить, то и полет будет высоким.

Abstract: Society and the environment always sets the standard of personality. It depends on the environment how a person will become. If the youth is correctly directed, then the flight will be high.

Менің далам!

Менің далам!
Сенің балаң барлығы,
Сезілмейді, пейіліңнің тарлығы,
Бөленемін мол бақытқа әр күні,
Ойша шолып, ғарыштан да арғыны.

Сағат сайын,
Мен шаттықтан тасамын,
Перзентіңді дарқан етіп жасадың,
Бұл тірлікте, керегі жоқ тасаның,
Достарыма құшағымды ашамын.
Пейіліңнен көктемдейін гүл атам,
Жүректері жылыларды ұнатам.

Қорлық көріп, жылағанды жұбатам,
Ата берсін, шуақ құйып бұла таң.
О, туған жер, топырағыңда көктедім,
Өзің болдың жастайымнан өпкенім.
Саралаймын, өмірімнің көктемін.
Бұл өмірде, армандарым көп менің!

Мен өмірді қалаймын

Мен өзімді бақыттыға балаймын,
Сол үшін де мен өмірді қалаймын.
Мендегі бар байлықтарға бүгінде,
Қол жетпей жүрген жоқ па талайдың?

Өмір мені мол байлыққа бөледі,
Бақыттымын, денім сау ғой себебі.
Әкем-анам, бауырларым жанымда,
Басқа байлық бар ма, сірә, керегі?

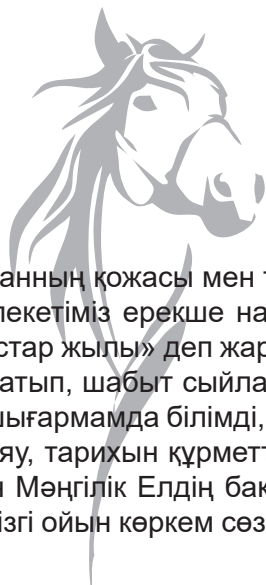
Басқа байлық бар десеңіз керегі?
Шүкір етсең, еселеп-ақ келеді.
Қолыңдағы бағалай біл барыңды,
Өмір маған соны үйретіп келеді.

Өміріңе толмай кейде көңілің,
Қызық көріп өзге жанның өмірін,
Қиялдағы ғажайыпқа жетелеп,
«Өмір сүр!» деп апарады сені кім?

Армандама, апармайды ешкім де,
Бақытты боп жүргің келсе бес күнде.
Барлығын да бастау керек өзіңнен,
Іске кіріс, замандасым, бос жүрме!

Өзіңді сүй, өмірді сүй – тілерім,
Жақсылыққа жақын болсын жүрегің.
Мен өмірді өздігімнен қалаймын,
Қаламауға қақым да жоқ білемін.

АҚГҮЛ ТҰРСЫНБАЙ

Аңдатпа: Қоғамның қозғаушысы, заманның қожасы мен тұтқасы болар жастарға мемлекетіміз ерекше назар аударып, 2019 жылды «Жастар жылы» деп жариялағаны көңілге қуаныш ұялатып, шабыт сыйлады. «Жастық жыры» атты бұл шығармамда білімді, ержүрек, көзі ашық, көкірегі ояу, тарихын құрметтеп, болашаққа үмітпен қараған Мәңгілік Елдің бақытты ұрпағының көкірегіндегі ізгі ойын көркем сөзбен кестеленген.

Аннотация: Тот факт, что наше государство уделяет особое внимание молодежи, которая является движущей силой общества, представителем времени и объявило 2019 год «Годом молодежи» вдохновляет и вселяет добро. Стихотворение «Жастар жылы» – повествует сокровенные идеи счастливого поколения вечного народа, обладающего знаниями, смелостью, открытостью, терпением и уважением к будущему.

Abstract: The fact that our state pays special attention to youth, which is the driving force of society, a representative of the time, and declared 2019 the Year of Youth, inspires and inspires goodness. The poem «Zhastar zhyly» - narrates the innermost ideas of a happy generation of an eternal people with knowledge, courage, openness, patience and respect for the future.

Жастар жылы

Мен – тәуелсіз, егеменді ел ұланы,
Қожасымын, тұтқасымын заманның.
Ақ гүлімін байтақ ұлы даламның,
Ізі қалған батыр ата-бабамның.
Қасиетті топырағынан жаралдым.

Мен – аспанның қалықтаған қыраны,
Айбынды Алаш елім дер,
Алтын арқа жерім дер,
Жарық күнде сәуле қуған балаңмын.
Махаббат пен мейірімнің тұрағы –
Жұдырықтай жүрегіме еніңдер,
Жас жүрекке үкілі үміт беріңдер.
«Қазақ» атын әйгілейтін аспанға,
Мағжан сеніп қолдау берген жастарға,
Барлығың да сеніңдер!

Мен – жастықпын, жалын болып лаулаған,
Лапылдаған алаумын.
Азат ел деп танитұғын бар ғалам,
Көк аспанда желбіреген жалаумын.
Күңіреніп кең даланы шарлаған,
Өз Қорқыттың қобызының үнімін.
Алаш үшін бар ғұмырын арнаған,
Арыстардың жырымын.

Игілік пен құндылықтың кеніші,
Сан ғасырлық ақыл-ойдың жемісі,
Тіршіліктің мазмұны һәм шырағы,
Тағылым мен парасаттың теңізі:
Мен – біліммін.
Даналық пен көркем ойдың бұлағы,
Әлдекімнің айдауына ермеген,
Бодандықтың тұрлауына көнбеген,
Ақиқатты айтамын деп терлеген
Толғауы тоқсан тілімнің
Тағдырына шырылдаған құлынмын.

Мен – жеңіспін.
Сақ тайпасын билеген,
Жауға қылыш сермеген
Томиристің өрлігі бар қанымда.
Дұшпанына ақ найзасын түйреген,
Арамдық пен қорқаулықты сүймеген,
Сатқындарды жер сүйгізіп сүйреген
Батырлардың рухы бар жанымда.

Отан үшін құрбан еткен жас жанын,
Қайсарларым – аласармас асқарым,
Дәл осындай болу керек «Ер» деген!
Бабалардың арқасы – ашық аспаным,
Көкіректі шаттық әні кернеген.
Көкжиектен күліп атар таңым да,
Отан – басты байлығым да, барым да!
Керегі жоқ өз елімнен басқаның,
Кең даламның сүйем көл, тау, тастарын,
Ең бақытты адаммын ғой мен деген!

Ай астында жыр оқитын бір қыз бар

Ауыл іші.
Жаздың түні.
Тым ыстық.
Дел-сал күйде мүлгіп жатыр айнала.
Ел ұйқыда.
Талықсыған тыныштық.
Кенет, көрші үй ауласынан қараңдап
Жас келіншек тысқа шықты жай ғана.
Әлдекімді күткен жандай алаңдап,
Түнгі аспанға көз тастады ойлана.

Нәзіктігі тал бойына жарасқан,
Талшын еді келіншектің есімі.
Жас шағында жиырмадан жаңа асқан,
Ерте атанды Түгелбайдың жесірі.
Бейшараға зәрін бүркіп қара аспан,
Бос тербелді сәбиінің бесігі.

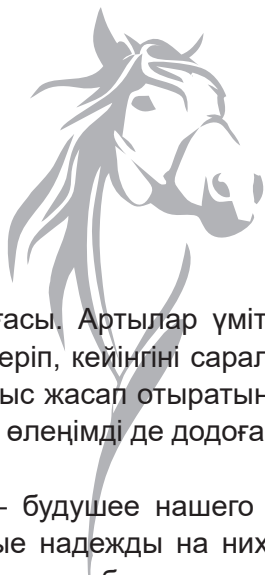
Қос қайғыдан қарс айрылған жүрегі,
Байғұс әйел жылайды да күледі.
Айкезбедей ауыл кезіп сенделіп,
Тірлігінің тірегі –
Жұбайының қорымында түнеді.
Ауыл болып бұған алғаш сенбедік,
Уақыт өте «ақыл-есі кем» дедік.

Сол келіншек кейінірек өзгерді,
Өзгергенін құлақ естіп, көз көрді.
Бейіттерде ұйықтауын доғарып,
Айтып жүрді түсініксіз сөздерді.
Қою түннің арасына жоғалып,
Айдың аппақ шәлісіне оранып,
Күбір-күбір жыр оқитын.
Ол – анық.

Иә... Талшынның тыныштығы – түн еді,
Жарасына жұбаныш боп дем берген,
Поэзия – оған жарық Күн еді.
Ақындардың жауһар тектес жырларын,
Түн баласы жасырынып елдерден,
Таңға дейін жатқа оқитын үнемі.
Маған, сосын түнге аян шын дарын,
Ғұмырымда алғаш рет мен көрген,
Мен естіген ең ғажайып, ең көркем –
Жыр оқыған сол бір қыздың үні еді.

...Көрші үйдің ауласынан қараңдап,
Түн ханшасы сыртқа шықты жай ғана.
Әлдекімді күткен жандай алаңдап,
Қара аспанға көз тастады ойлана.
Күншығыстан таң атқанша сібірлеп,
Кеберсіген еріндері дірілдеп,
Жыр оқыды күбірлеп.

Қара өлеңнің құдіретіне балқыды,
Әуезді үнге басын иді түнгі аспан.
Самал желден жырдың исі аңқыды.
Түн ханшасы, көкірегін мұң басқан,
Жұбататын поэзия арқылы.
Мұңдасы оның – жымындаған жұлдыздар,
Жұлдыздармен сыбырласып, сырласқан,
Ай астында жыр оқитын бір қыз бар.

Аңдатпа: Бүгінгі жас – ертеңгі ел ағасы. Артылар үміт те осал емес. Әр ісіме есеп беріп, кейінгіні саралап, алға жылжу үшін ой толғаныс жасап отыратыным бар. Сондай бір сәтте туған өлеңімді де додоға қосуды жөн санадым.

Аннотация: Сегодняшняя молодежь – будущее нашего народа. Не малы возлагаемые надежды на них. Я должен собраться с мыслями, чтобы продвигаться вперед, и дать себе отчет анализируя каждый шаг. Я решил поделиться с вами своим стихотворением сочиненную в этот волнительный момент участвуя в не легкой гонке среди поэтов.

Abstract: Today's youth is the future of our people. The pinned hopes on them are not small. I must gather my thoughts in order to move forward, and be aware of analyzing each step. I decided to share with you my poem composed at this exciting moment, participating in a not easy race among poets.

* * *

Басымда бағым тұрады айналып,
Қатерсіз, қамсыз кезімде.
Келемін қайта бір-ақ айналып,
Тұра ғой, төзім, көз ілме!

Кім көрінгенге елікіте, мейлі,
Орынсыз қонды бақ қашан?!
Желпініп жүрсем желік демейді,
Жөліктің сырын таппасам.

Деп жүрмін күнде «Бетегем берік,
Сөз деген жанға бата ма?!».
Соққылап кетті төтеден келіп,
Не деген дүлей, о тоба!

Серкелерімді саралап тұрып,
Сенімнен кеттім, сенделдім.
Жарық шамдарды жағалап жүріп,
Тас түнек жаққа мен келдім.

Жұпыны жұртты жарлы етем жырға,
Жүрегі барлар қалса, өттең...
Бірге келгендер бар ма екен мұнда?
Отырмын санап саусақпен.

Сыр шертер тарих өшпейтін мәңгі санадан,
Жаужүрек бабам, ерлікпен атың тараған.
Қып-қызыл қанға тұншықтырғанда дұшпанын,
Қасқырдың қанын қанжардың жүзі жалаған.

Өр елеспенен, ерегеспенен шықпас күн,
Ақкөңіл, дархан пейіліңменен жұптастым.
Қасқайып тұрып Қасым хан салған айқындап,
Қасқа жолменен болашағыма нық бастым.

Жыр қылу үшін сан тарихыңды сенделген,
Жаңа ғасырда жаңа буын боп мен келгем.
Жоңғар мен орыс, Хиуа мен Қоқан соққысын,
Тойтару үшін өтіпті күндер сергелдең.

Жаңғырып жатыр найзағай ойнап отты аспан,
Рухыңды көрдім ашқұрсақ жүріп от басқан.
Шынжырлы балақ, шұбар төс батыр, билерің,
Ел қамын ойлап Күлтөбеге кеп топтасқан.

Өткердік бастан сан қилы заман, қасірет,
Тапталмай намыс, тулады бойда жасын от.
Жаратушы ием, ұлықтан қалған ұрпаққа,
Төбінгі тері, темірдей жүрек нәсіп ет!

Сезімді сан ой ала қашқанда,
Самғайды тынбай санам аспанға.
Жырларыңды оқып шабыттанамын,
Беймаза ойлар жағаласқанда.

Жырлары – жібек, қаламы – кесте,
Тағдырға қарсы жарады егеске.
Сағым сынғанда шумақтар келіп,
Мақатаевті салады еске.

Мен болсам от боп жанбаған ұлмын,
Кезсем де бәрін сан дала қырдың.
Шыңына шығып Хантөңірінің,
Жырменен қашап таңба қалдырдың.

Жыр – теңіз жүзген бала қайыққа,
Қаламым үнсіз қалады айыпқа.
Кемеңгер болып үңілу керек
Өлеңмен егіз Мақатаевқа.

Таңырқай қарап біз ғаламатын,
Сұлу жыр алқа – қызға тағатын.
Ғасырды көктеп, ғасырға жеткен
Арыстан жүрек, Мұзбалақ ақын!

Ауылға барсам күйбең тірлікке дөп түсем,
Қалада «бастық» болғанмен мұнда шөкті шен.
Бейнеттен қашып құтылмақ болдым,
Бірақ та,
Күтіп тұр екен орылмай тұрған көк пішен.

Түс қайта сағат төрт пенен бестің шамасы,
Он шақырымдай ауыл мен шөптің арасы.
Ықылық тиген мотоциклді өңгеріп,
Кетіп барамыз ақ тер, көк тер боп, қарашы.

Мінгесіп алдық бір-ақ көлікке он адам,
Ешқандай елде дәл мұндай рекорд болмаған.
Ақ орамалмен үстімді қағып отырмын,
Құтыла алмай маса мен шыбын, сонадан.

Үйренбегенмін жұмысты жолдан тастауды,
Су жаңа орақ, ұстауға қолым жасқанды
Қырық градус ыстығын күннің елемей,
Қырық бау үшін пішенмен айқас басталды.

Кірісіп кеттік бейнетімізбен табысып,
Қос жұмыскерім – қолым мен тілім жарысып.
Икемге келмей жүйкеге салмақ түсірді,
Шылқыған термен арқаға көйлек жабысып.

Демалу – арман, мойныңа жүкті артқан соң,
Құр сұлдең шығар күн ұясына батқан соң.
Масаханаға сүйретіліп кеп құладық,
Бар күш-жігерді пішенге сыйға тартқан соң.

Өңгіме айтып кеш жатып ерте тұрамыз.
Айтпаймын мүлде қиялдан туған құр аңыз.
Ауылдың жайы, саясат, өнер, махаббат,
Барлық саланы ауызбен шолып шығамыз.

Өңгімемізде болмайды кейде ырыс құт,
Ұйқыға кетіп аузымыз тапты тыныштық.
Түрік сериялын таңертең қайта бергендей
Таң атпай тұрып пішенге тағы кірістік.

Сағаттың тілі көрсетті тоғыз жарымды,
– Қайтайық үйге!
Не деген дауыс жағымды!
Пішеннен қайтқан үш дөңгелекті көліктер
Бір-бірін қуып ауылға қарай ағылды.

Елеп ескермей шыжыған күннің тал түсін,
Пішен орам деп қол-аяғымыз талды шын.
Өрістен қайтқан төр түлік мал да жамырап
Өз тілдерімен жаудырып жатыр алғысын.

Ешқандай істің болмайды, әсте, жаманы,
Бейнеттің елім зейнетін содан табады.
Малдың алғысын алдым деймін-ау,
Әй, бірақ,
Адамнан алғыс алып жүргенім шамалы.

Көк пішен орып, тірлікпен таңын атырып,
Тұрады ауыл бейнетке мені шақырып.
Өзіңде өткен әр күнім – жырым, өлеңім,
Мен үшін ауыл – өлмейтін мәңгі тақырып!

* * *

Еліктіргенім, еркелегенім,
Жабырқағанда сен керек едің.
Сенімді артып көтермелесем
Шығып алмағын желкеме менің.

Қараған көзге жағымдысың-ау,
Сүйікті ісім – жаныңды сынау.
Сабырлы бол деп ескерте берем,
Әй, бірақ, менен сабырлысың-ау.

Күлімдеп жаным түрленбей жатыр,
Демеймін сені сын көрмей жатыр.
Қым-қуыт үйдің тіршілігіне
Әкемнің жары үлгермей жатыр.

Сүрінбегенді ұлы адам дер ек,
Бақытқа мас боп құлаған бөлек.
Ағамның, бірақ, келіншегіне
Қолғабыс жасар бір адам керек.

Бөгде кейіпкер түсіме енбейді,
Ойнап күле бер кішімен мейлі
Барлығын қойшы, мына менің де
Өзіңсіз, жаным, ісім өнбейді.

Жан-жағыма көз салып көрейін,
Үйленіп үйге жарық берейін.
Ақ көйлек киген қап-қара қызды
Шаңырағыма алып келейін.

Көктемнің жылы күні жетеді
Түні кетеді жыр құрап.
Мазмұнсыз ғұмыр жүріп өтеді
Сыры кетеді жылтырап.

Ал, сенің бейнең зарықтырып жүр,
Шабытты қып жүр,
Бекер ғой.
Беймаза сезім қамықтырып жүр,
Бұл өмір жалған екен ғой.

Басқан ізіңе үңілудемін
Түңілудемін өзімнен.
Қаң тамырыммен жүгіруде мұң
Сезімді оятып көз ілген.

Молданы көрген баласың деумен
Оқытушы едің құранды.
Мұңның ішінде адасып өлген
Өлеңнің өзі күмәнді.

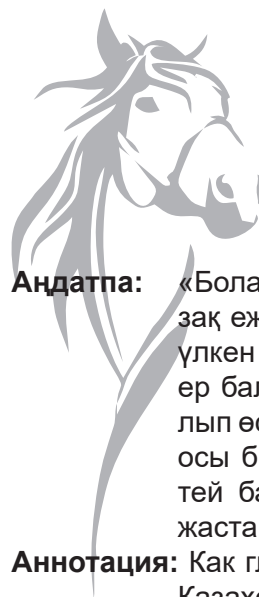
Жақынның жинап тойыңа бәрін
Өлең оқитын едің сен.
Жырыңа қанып тойып аламын,
Ойыма аламын егілсем.

Естеліктерден сыр алды күнім,
Санамда енді тоқимын.
Бейітте оқытқан құранды бүгін
Өзіңе арнап оқимын
Көке...

Жапалақ болып далада ақ қар жауып тұр,
Жас жүрек, сен де бір тыным алмай сауық құр.
Шер-мұңы қашқан, жер жүзін басқан, аппақ қар,
Дамылсыз жауып жанымды менің сауықтыр.

Ақ қарға қарап сауырын аттың қамшыла,
Кеудеме қонған өр мінез сезім бар, сірә.
Сол сезім суып кетердей қарап ойланам,
Аппақ қар еріп, төбеден аққан тамшыға.

Көңілге қонса кір шалмас үні шаттықтың,
Төбеден төгер сәулесін елге шаттық күн.
Қуантып мені аппақ қар тағы жауып тұр,
Белгісіндей боп жер бетіндегі пәктіктің.

АРМАН ШЕРИЗАТОВ

Аңдатпа: «Болар бала жасынан» – дейді дана халқымыз. Қазақ ежелден ұрпақ тәрбиесіне, оның болашығына үлкен жауапкершілікпен қараған. Болмысына сай ер баланың батыл, қыз баланың ибалы, нәзік болып өсуін қадағалаған. Мен өлеңімде ұлтымыздың осы бір қасиетін, дәстүрін жырладым. Махамбеттей батыр, Абайдай кемеңгер болуға талпынған жастар еліміздің ертеңі болмақ.

Аннотация: Как гласит народная мудрость «Честь смолоду». Казахский народ издревле берет на себя большую ответственность за воспитание молодого поколения и его будущее. Сыновей воспитывали быть храбрыми, а дочерей почтительными. Своим стихом выражаю восхищение именно этой черте характера нашего народа. Только молодежь, стремящая быть батыром как Махамбет, великим мудрецом как Абай, вселяет надежду на светлое будущее.

Abstract: As the popular wisdom “Honor from the youth” says. Since ancient times, the Kazakh people have taken on great responsibility for the education of the young generation and its future. Sons were raised to be brave, and daughters respectful. By my verse I express admiration for precisely this line of character of our people. Only young people who aspire to be a batyr like Makhambet, a great sage like Abay, inspire hope for a bright future.

* * *

Он үшінде отау тіккен халықтың,
Қасиетіне бала күннен қанықпын.
Он бесінде бас болады ұлтының,
Уызына өсер болса жарып кім!

Үйреткен соң бала күннен тай мініп,
Біздің жүрек көрген емес шайлығып.
Күрес керек тірлікте де дәл сондай,
Тізгініңнен қалмас үшін айырылып.

Алаш жаққан кеудемде ұлы сәнбес күн,
Қарсы тұрып қайғымен де белдестім.
Мағжан сенген өр жастары тұрғанда,
Қазақ елін жеңе алмайды енді ешкім.

Дәстүріммен бұзылмаған салтым бар,
Сол дәстүрден келеді алып халқым нәр.
Қарсы келген қас дұшпанға ал жүзім,
Махамбеттің қылышындай жарқылдар.

Келбетіме әлем мойын бұрғанда,
Дана Абай боп асқақтайды тұлғам да.
Жаса Қазақ, жаңылма енді жолыңнан,
Жастар жылы ту көтеріп тұрғанда,
Он үшінде отау тіккен халықтың.

Он үшінде отау тіккен халықтың,
Қасиетіне бала күннен қанықпын.
Он бесінде бас болады ұлтының,
Уызына өсер болса жарып кім!

Үйреткен соң бала күннен тай мініп,
Біздің жүрек көрген емес шайлығып.
Күрес керек тірлікте де дәл сондай,
Тізгініңнен қалмас үшін айырылып.

Алаш жаққан кеудемде ұлы сәнбес күн,
Қарсы тұрып қайғымен де белдестім.
Мағжан сенген өр жастары тұрғанда,
Қазақ елін жеңе алмайды енді ешкім.

Дәстүріммен бұзылмаған салтым бар,
Сол дәстүрден келеді алып халқым нәр.
Қарсы келген қас дұшпанға ал жүзім,
Махамбеттің қылышындай жарқылдар.

Келбетіме әлем мойын бұрғанда,
Дана Абай боп асқақтайды тұлғам да.
Жаса Қазақ, жаңылма енді жолыңнан,
Жастар жылы ту көтеріп тұрғанда!

Жүрек

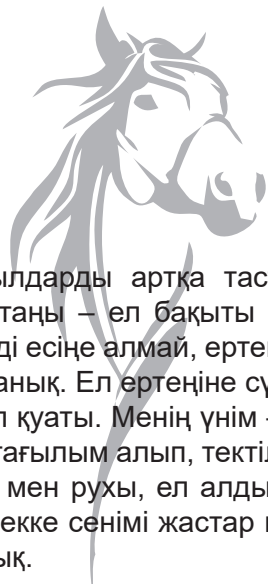
Шынның жүзін көрсететін Құдайға,
Жүрек деген – кеудеңдегі ұлы айна!
Пенделіктің сыпырады ол пердесін,
Күнің үшін тапсаң да ойлап мың айла...

Қалтқысыз ол көрсетеді барлығын,
Алдында айдай жүзі жарық арлының.
Абайсызда алсаң сызат түсіріп,
Тас түнекке айналады тағдырың.

Кеудеңдегі шын құдірет болғасын,
Оны қайтып жуа алмайды көз жасың.
Өкінерің, өртенерің белгілі,
Көкірегің шемен шерге толғасын.

«Жоқ, жүректен аяулысы тірінің»,
Құдай ғана ашады оның құлыбын.
Бір жүректің құпиясын тануға,
Кейде бүкіл жетпейді екен ғұмырың.

Аңдатпа: Дүрмегі көп дүрбелең жылдарды артқа тастап, арайлаған азаттықтық ақ таңы – ел бақыты һәм бабалар аманаты. Өткеніңді есіңе алмай, ертеңіне бет түзей алмайтының да анық. Ел ертеңіне сүйеу болар жастар жалыны – ел қуаты. Менің үнім – өз буынымның үні. Тарихтан тағылым алып, тектілігін ту еткен жастардың жігері мен рухы, ел алдында арқалаған үміті мен келешекке сенімі жастар поэзиясының арқауы екені анық.

Аннотация: Оставив позади долгие и нелегкие годы и встретив долгожданный день независимости – это счастья народа и кладезь предков. Понятно, что невозможно построить путь в будущее не забыв прошлое. Молодежь это сила страны которое строит стены будущего для своего народа. Мой голос – это голос моих современников. Очевидно, что поэзия молодого поколения берет основу с глубоких знаниях своей истории, умение гордиться своим происхождением, чувство ответственности перед своим народом за возложенную надежду.

Abstract: Leaving behind the long and difficult years and to meet the long-awaited Independence Day is the happiness of the people and the treasury of their ancestors. It is clear that it is impossible to build a path into the future without remembering the past. Youth is the power of a country that builds the walls of the future for its people. My voice is the voice of my contemporaries. Obviously, the poetry of the young generation takes a basis from a deep knowledge of its history, the ability to be proud of its origin, a sense of responsibility before its people for the hope entrusted.

Күмбір

Соры қысқан кеудеде арым ұйып,
Алқымынан өксіктің шағын тиып,
Сеңгір-сеңгір сілемнен сыр саулаған,
Кеткен ұлдың семсер жыл бағын қиып.

Боз далада боздақ үн жатқан ұлып,
Алартпадық салуға жатқа құрық.
Көкіректе кісінеп кегі қалды,
Ат жалынан өткенім тарқатылып.

Құрсағынан уақыттың сусып күш көм,
Сәтті сөгіп селдір мұң сыңсып іштен.
Тас жанарын жасқанбай жасырынды,
Жас моншағым мөлдіреп ыршып түскен.

Күн үстінен дөңгелеп дөңбекші нұр,
Дірдегінен тірсектің сөнбекші бір.
Өңі кірген өлкеде өпкен желдің,
Өзегінен өзеуреп келмекші жыр.

Күрсінісім бұлт па еді, бұлыңғырым,
Бұлыңғырдан бу ұшар бұрынғы тым.
Телміріп кіл сүрлемге сүрлеу салсам,
Тамырынан теңселіп жұлынды кім?

Шыдамынан сейіліп сұм қылықтың,
Күн дұғасын оқыдым, түн жылыттым.
Тәңір жұтқан бақыттың ісі сіңген,
Дұға оқыдым басында мыңжылдықтың.

Жігер

Бұрын бұлдыр түндерде жұтынған сезім,
Ой сіңіп кеткені – бүгін еш.
Парақ беті мұң мұңкіп тұтылған кезім,
Табалмай ертеңнің ебін Ес...

Шетінеген сәттерім үстінде үрей,
Көңілдің көлбеңдеп назына.
Білдім біткен бойымнан күштің де үдей,
Көмейде көміліп базына.

Тұншықтырып шылымның тұқылын қанға,
Шарқымша қасірет шегілді.
Көрсеткізбей жұлдыздың жымыңын таңға,
Өксіктер бүркейтін секілді.

Сарылттырған сағыныш тығылып сағат,
Жеткізбей үмітті жүдеткен.
Төзім сарқи таусылды құмығып тағат,
Күрең күз... күйініш үдеткен.

Дөңгеленген дүниеде дүрмектің жері,
Ергісі жоқ құлқым елеңге.
Үн ішінде ұйысқан жүректің шері,
Өзекте өрт кешкен өлең бе?

Жан қуатын сорғылап жалыныш зарық,
Діңкемді билеген діріл ең.
Тәңіріден төгілер қалғығыш жарық,
Қаламның ұшынан көрінген.

МАЗМҰНЫ

Әсет Ақылжанов	3
Рамазан Бауыржан	6
Гүлдана Бекболат	9
Аружан Досмағамбетова	12
Айнұр Дүсенбаева	15
Мерей Ермұханов	20
Айжан Алхабек	24
Арайлым Ерубай	27
Нұрсұлтан Әбжанов	31
Айбек Әбілқалым	34
Дәулет Жадырасын	37
Айгерім Жайлиева	40
Зылиха Жаңабай	42
Махаббат Жарбосина	45
Жүнісхан Айтолған	48
Данагүл Исахул	51
Саян Исжанов	54
Дулатбек Кенжебек	57
Кенжет Мұқағали	60
Нұрсұлтан Қожабеков	63
Азамат Қажыбаев	66
Мерей Қарт	68
Нұрбол Құдайберген	71
Алтынбек Мерсадықов	74
Адель Мұхамеджанова	78
Ақжарқын Мүтиева	82
Ермұханбет Мұратов	88
Мұхтар Мырзағали	90
Ерлан Нарынбаев	93
Нәсерқан Шуақ	94
Ерден Нұрахмет	97
Бибарыс-Сұлтан Өмірбай	99
Нұрдаулет Өмірбеков	102
Бақытжан Өтегенов	106
Айнұр Полатова	108

Райхан Нарқұлан	112
Айгерім Сабыр	120
Қайрат Сейітқазин	125
Жасұлан Серік	128
Жомарт Баймұхан	133
Қизат Мұбарак	136
Дания Сәтбекқызы	141
Темірлан Темірбай	144
Жібек Теңізбаева	147
Байқуат Төкенов	150
Тәттімбет Тұрарбеков	152
Ақгүл Тұрсынбай	154
Нұрболат Үсенов	158
Арман Шеризатов	165
Оралхан Зағыпар	168

ISBN 978-601-7558-75-8

9

786017558758

«АЛАШ МӘДЕНИЕТІ» ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЖАС АҚЫНДАР МҮШӘЙРАСЫНЫҢ ҮЗДІК ӨЛЕҢДЕР ЖИНАҒЫ

Өлеңдер

Редакторы – *Олжас Қорғанбек*
Корректоры – *Жадыра Нармахан*
Техникалық редактор – *Ниязбай Оразымбет*
Көркемдеуші редактор – *Жәмила Айдос*
Компьютерде беттеген – *Ақжол Шоганбай*

ИБ 173

Теруге 20.11.2019 жылы жіберілді.
Басуға 01.12.2019 жылы қол қойылды.
Пішімі 60x90 $\frac{1}{16}$ Шартты баспа табағы 11.
Таралымы 570 дана.

«Орхон» Баспа үйі.
Алматы қаласы, Абай даңғылы, 143, 403-кеңсе.
Байланыс тел.: +7 727 394 42 04